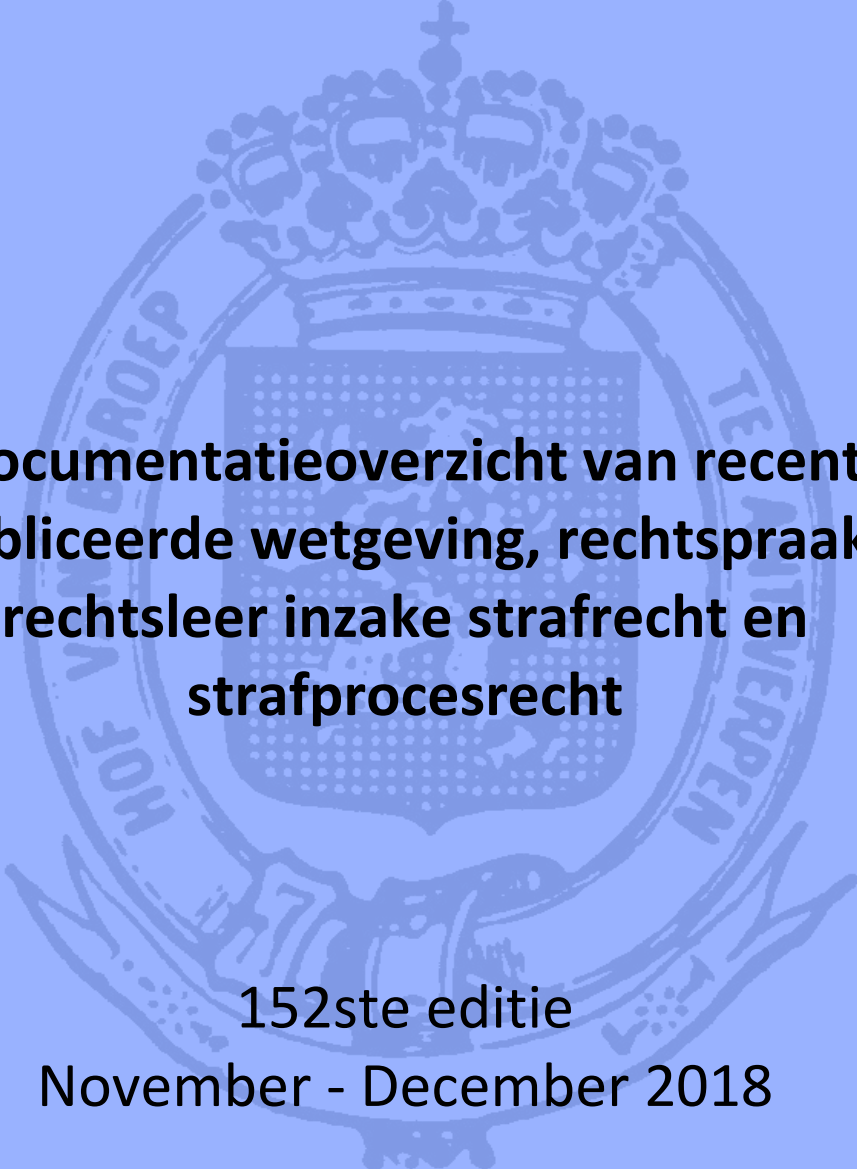

Hof van Beroep te Antwerpen
Sector V: Strafrecht – Strafkamers ten gronde
Sector VI: Strafrecht – K.I.

**Documentatieoverzicht van recent
gepubliceerde wetgeving, rechtspraak en
rechtsleer inzake strafrecht en
strafprocesrecht**

185ste editie

Januari – Februari 2025

Colofon

Documentatieoverzicht Strafrecht – Strafprocesrecht

Gerechtigd jaar 2024 - 2025 – Editie 185

Editie afgesloten op: 26 februari 2025

Publicatiedatum: 26 februari 2025

© Caroline VAN DEUREN

Senior Referendaris Hof van Beroep te Antwerpen

Britselei 55

2000 Antwerpen

Tel : +32 2 685 90 72

E-mail: caroline.vandeuren@just.fgov.be

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL..... 2

1. WETGEVING..... 11

1.1. BELGISCHE REGELGEVING..... 11

Koninklijk Besluit van 30 januari 2025 tot uitvoering van artikel 38ter, derde tot vijfde lid, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, *BS* 18 februari 2025. 11

1.2. EUROPESE REGELGEVING 11

1.3. OVERZICHTEN VAN WETGEVING..... 11

1.4. BELANGRIJKE WETSONTWERPEN EN –VOORSTELLEN 11

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen, alsmede een vermogensaangifte in te dienen en van de wet van 26 juni 2004 tot uitvoering en aanvulling van de wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen, alsmede een vermogensaangifte in te dienen voor wat betreft de uitbreiding van het toepassingsgebied naar de magistraten bedoeld in artikel 58bis van het Gerechtelijk Wetboek, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 553/001..... 11

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, teneinde de verheerlijking van terrorisme in het openbaar en op het internet te bestraffen, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 586/001..... 12

Wetsvoorstel tot invoeging van een nieuw artikel in het Wetboek van Strafvordering ter uitvoering van artikel 5, lid 5, van Verordening (EU) 2024/1689 betreffende artificiële intelligentie, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 601/001..... 12

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer teneinde het maken en verspreiden van beelden van verkeerslachtoffers strafbaar te stellen, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 608/001. 12

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek van 29 februari 2024, teneinde er de doodslag in het verkeer in op te nemen, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 617/001. 13

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek voor wat betreft de uitbreiding van het toepassingsgebied en de maximumtermijn van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 698/001..... 13

2. RECHTSPRAAK..... 14

2.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSPRAAK 14

2.2. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS..... 14

EHRM 5 december 2024 (Kezerashvili tegen Georgië), www.hudoc.echr.coe.int 14

Trefwoorden: Artikel 6 EVRM – Wrakingsverzoek – Objectieve onpartijdigheid..... 14

EHRM 16 januari 2025 (Bodson e.a. tegen België), www.hudoc.echr.coe.int 15

Trefwoorden: Vrijheid van vereniging – Art. 11 EVRM – Staking – Blokkeren van snelweg – Strafrechtelijke veroordeling 15

2.3. HOF VAN JUSTITIE 15

Hof van Justitie 12 december 2024 (C-331/23), www.curia.europa.eu 15

Trefwoorden: Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 50 Handvest EU – Hoofdelijke aansprakelijkheid voor belastingen van een derde – Voorwaarden en omvang van de aansprakelijkheid –

Evenredigheidsbeginsel – Ne bis in idem – Administratiefrechtelijk of strafrechtelijk vervolgte feiten die hebben plaatsgevonden in verschillende belastingjaren – Voortgezette inbreuk met eenheid van opzet – Niet dezelfde feiten – Fiscale neutraliteit	16
Hof van Justitie 9 januari 2025 (C-583/23), www.curia.europa.eu	17
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn 2014/41/EU – Europees onderzoeksbevel in strafzaken – Materiële werkingssfeer – Begrip ‘onderzoeksmaatregel’ – Kennisgeving van een tenlastelegging met bevel tot plaatsing in voorlopige hechtenis en bevel tot betaling van een borgsom – Verhoor van de beschuldigde.....	17
Hof van Justitie 16 januari 2025 (C-644/23), www.curia.europa.eu	18
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Artikel 8 – Recht om bij de terechtzitting aanwezig te zijn – Kennisgeving van de terechtzitting en van de gevolgen van eventuele afwezigheid – Onmogelijkheid om de beklaagde te lokaliseren ondanks de redelijke inspanningen van de bevoegde autoriteiten – Mogelijkheid van een verstekprocedure en een verstekvonnis – Artikel 9 – Recht op een nieuw proces, of op een andere voorziening in rechte, waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld – Geen dergelijk recht wanneer de betrokkene zich aan de berechting onttrekt.....	19
Hof van Justitie 16 januari 2025 (C-400/23), www.curia.europa.eu	20
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Recht om aanwezig te zijn bij het proces – Artikel 8, lid 2 – Proces dat leidt tot veroordeling of vrijspraak bij verstek – Voorwaarden – Artikel 8, lid 4 – Verplichting om de bij verstek berechte persoon in kennis te stellen van de mogelijke voorzieningen in rechte – Artikel 9 – Recht op een nieuw proces of een andere voorziening in rechte waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld en de oorspronkelijke beslissing kan worden herzien – Artikel 10, lid 1 – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Nationale regeling die de erkenning van het recht op een nieuw proces afhankelijk stelt van de voorafgaande indiening van een verzoek tot heropening van de strafprocedure bij een gerechtelijke autoriteit waarvoor de bij verstek berechte persoon moet verschijnen	20
2.4. HOF VAN CASSATIE	23
A. BEROEPEN TEGEN VONNISSEN EN ARRESTEN VAN CORRECTIONELE KAMERS	23
Hof van Cassatie 12 januari 2022 (P.21.1315.F), www.juportal.be	23
Trefwoorden: Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet - Feitelijke beoordeling door de feitenrechter - Doorbreking van de opeenvolging van misdrijven - Begrip - Volharding in misdadig gedrag ondanks een waarschuwing.....	23
Hof van Cassatie 12 januari 2022 (P.21.1262.F), www.juportal.be	24
Trefwoorden: Correctionele- en politiezaken - Eenheid van strafproces - Afzonderlijke beslissingen over schuld en straf - Cassatieberoep tegen de tweede beslissing - Cassatieberoep dat het Hof noopt tot de toetsing van de eerste beslissing.....	24
Hof van Cassatie 20 april 2022 (P.21.1650.F), www.juportal.be	25
Trefwoorden: Veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf met uitstel - Hoger beroep - Appelrechter die een bijkomende, kortere gevangenisstraf oplegt maar zonder uitstel - Geen strafverzwaring - Eenparigheid niet vereist	25
Hof van Cassatie 20 april 2022 (P.21.1022.F), www.juportal.be	25
Trefwoorden: 1. Stedenbouw - Inbreuk op het (Waals) Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling - Proces-verbaal van vaststelling - Voorafgaande waarschuwing zoals bedoeld in artikel D.VII.4 - Verzuim - Invloed - Recht op een eerlijk proces.....	25
2. Strafvordering – Niet-ontvankelijkheid – Voorwaarden	25
3. Grondwettelijk Hof - Voorgestelde prejudiciële vraag die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan het middel wordt verworpen – Invloed	25
4. Diefstal - Begrip - Door de dief gehakt hout - Onderscheid met het door artikel 32 van het Waals decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek bestrafte misdrijf.....	25
5. (Waals) Wetboek Ruimtelijke ontwikkeling - Herstelmaatregel - Herstel van de plaats in de oorspronkelijke staat - Cassatieberoep van de veroordeelde - Verplichting om het cassatieberoep te betekenen aan het openbaar ministerie	26
Hof van Cassatie 4 mei 2022 (P.22.0032.F), www.juportal.be	26

Trefwoorden: 1. Rechterlijke organisatie - Hof van beroep - Ranglijst - Draagwijdte - Rechtszitting voorgezeten door een magistraat die niet de rang van kamervoorzitter heeft, terwijl een van zijn assessoren die wel heeft - Invloed.....	27
2. Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep - Devolutieve werking - Appelrechter die enkel kennis neemt van het hoger beroep van de burgerlijke partij - Omvang van de aanhangigmaking - (Geen) Gezag van gewijsde van de beroepen beslissing over de strafvordering ten aanzien van de burgerlijke partij - (Geen) invloed op het vermoeden van onschuld	27
3. Vennootschappen - Concrete uitvoering door natuurlijke personen - Invloed - Toerekening van het aan een rechtspersoon verweten verzuim aan de doelbewuste nalatigheid van zijn afgevaardigd bestuurder	27
Hof van Cassatie 1 juni 2022 (P.22.0389.F), www.juportal.be	28
Trefwoorden: Hoger beroep van de beklaagde - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grievensformulier - Rubriek "straf en/of maatregel" als enige aangevinkte rubriek, "onder voorbehoud van de neerlegging van het grievenformulier door de beklaagde" - Geen enkele door de beklaagde regelmatig aangevoerde grief - Invloed van de beperking van het hoger beroep van het openbaar ministerie	28
Hof van Cassatie 8 juni 2022 (P.22.0306.F), www.juportal.be	29
Trefwoorden: 1. Strijd tegen discriminatie - Misdrijf seksisme - Bestanddeel - Ernstige aantasting van de waardigheid van de persoon - Beoordelingscriterium.....	29
2. Strijd tegen discriminatie - Misdrijf seksisme - Moreel bestanddeel - Algemeen opzet - Begrip	29
3. Motiveringsplicht - Draagwijdte - Uit een feitelijk gegeven afgeleid verweer - Antwoord door middel van een opsomming van de hiervan verschillende of hiermee strijdige gegevens	29
4. Strijd tegen discriminatie - Misdrijf seksisme - Vrijheid van meningsuiting, geweten en godsdienst - Beperking - Beginsel van de gelijkheid van mannen en vrouwen.....	29
Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.22.1028.F), www.juportal.be.....	30
Trefwoorden: Overschrijding van de redelijke termijn - Criteria - Beoordeling - Motivering van de niet-overschrijding.....	30
Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.22.1106.F), www.juportal.be.....	30
Trefwoorden: 1. Appelrechters die het beroepen vonnis bevestigen dat het verzet van de beklaagde niet-ontvankelijk verklaart - Gevolg.....	30
2. Hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet van de beklaagde niet-ontvankelijk verklaart - Vernietiging van het beroepen vonnis door de appelrechters - Gevolg.....	30
Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.21.0292.F), www.juportal.be.....	31
Trefwoorden: 1. Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Begrip - Belastingenschuld	31
2. Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Eigen mogelijkheid van de administratie om de ontdoken belasting te innen - Invloed.....	31
3. Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Dwangbevel uitgevaardigd tegen sommige beklaagden en niet tegen de anderen – Invloed	31
Hof van Cassatie 23 november 2022 (P.22.0945.F), www.juportal.be.....	31
Trefwoorden: Wijziging van taal - Verwijzing naar het dichtstbij gelegen gerecht van dezelfde rangorde waar de rechtspleging wordt gevoerd in de door de beklaagde gevraagde taal - (Geen) verplichting om het rechtsgebied van dit gerecht te vermelden.....	31
Hof van Cassatie 7 december 2022 (P.22.0918.F), www.juportal.be	32
Trefwoorden: 1. Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Kwalificatie van de feiten - Eerdere kwalificaties van de feiten - Invloed	32
2. Strafzaken - Afsluiting van het onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Aanwijzingen van schuld die de verwijzing verantwoorden - Begrip - Beoordeling door het onderzoeksgerecht	32
3. Doodslag - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Passief bijwonen van de uitvoering van het misdrijf - Opzet om rechtstreeks aan de uitvoering van het misdrijf mee te werken	32
4. Hof van assisen - Schuldigverklaring - Motiverend arrest - Vermelding dat de beslissing van de jury met meerderheid van stemmen is verkregen - (Geen) verplichting.....	32
Hof van Cassatie 7 december 2022 (P.22.0186.F), www.juportal.be	33

Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Belang - Begrip - Verbetering van een vergissing begaan door de appelland in eerste aanleg.....	33
2. Strafzaken - Advocaat - Vertegenwoordiging - Lastgeving ad litem - Vermoeden – Weerlegbaarheid	33
3. Vordering van de burgerlijke partij voorgelegd aan de eerste rechter - Geen betwisting door de advocaat van de verzekeraar van de beklagde - Veroordeling in overeenstemming met de vordering - Hoger beroep van de verzekeraar - Belang - Ontvankelijkheid	33
4. W.A.M.-verzekering - Cassatieberoep van de verzekeraar - Vernietiging van de eindbeslissing over het beginsel van burgerrechtelijke aansprakelijkheid - Uitbreiding naar de niet-definitieve beslissing over de omvang van de schade.....	33
Hof van Cassatie 16 april 2024 (P.23.0789.N), RW 2024-2025, afl. 18.....	34
Trefwoorden: Meined – Boedelbeschrijving – Moreel element – Algemeen opzet – Beoordeling door de rechter.....	34
Hof van Cassatie 16 april 2024 (P.24.0095.N), RW 2024-2025, afl. 18.....	35
Trefwoorden: Misdrijf – Rechtvaardigingsgronden – Wettige verdediging – Beoordeling – Evenredigheid van het verweer	35
Hof van Cassatie 18 juni 2024 (P.23.1387.N), www.juportal.be	35
Trefwoorden: 1. Verzoek tot heropening debat – Beoordeling – Tegenspraak niet vereist	35
2. Hoger beroep – Vorm – Persoonlijke verschijning – Geen overdreven formalisme.....	35
Hof van Cassatie 5 november 2024 (P.24.0978.N), www.juportal.be	36
Trefwoorden: Stedenbouw – Sancties – Straf – Verzwarende omstandigheid	36
Hof van Cassatie 12 november 2024 (P.24.1469.N), www.juportal.be	36
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Beoordeling – Redelijke termijn	36
2. Voorlopige hechtenis – Verzoek voorlopige invrijheidstelling - Borgsom – Beoordeling	36
Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1556.N), www.juportal.be	37
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling – Vermoeden van onschuld.....	37
Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.23.1376.N), www.juportal.be	38
Trefwoorden: Rechtsplegingsvergoeding – Hoger beroep – Burgerlijke partij – Wie is de in het ongelijk gestelde partij?	38
Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1079.N), www.juportal.be	39
Trefwoorden: 1. Verzoek tot heropening debat – Overlegging stukken – Beoordeling.....	39
2. Recht op een eerlijk proces – Rechten van de verdediging – Toegang tot de overtuigingsstukken – Consulteerbaarheid – Technische moeilijkheden – Risico op aantasting van de overtuigingsstukken bij de consultatie ervan – Informatie op een andere wijze ter beschikking gesteld – Inzage in een inbeslaggenomen gsm-toestel	39
Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.23.0764.N), www.juportal.be	40
Trefwoorden: Vrijpraak beklagde – Gevolg burgerlijke vordering – Verzekering – W.A.M.-verzekering – Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds.....	40
Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1168.N), www.juportal.be	40
Trefwoorden: Burgerlijke vordering – Dading – Schuldvernieuwing – Gevolg.....	41
Hof van Cassatie 3 december 2024 (P.24.1287.N), www.juportal.be	42
Trefwoorden: 1. Misdrijven – Opzettelijke slagen en verwondingen met ongeschiktheid tot het verrichten van arbeid tot gevolg – Ongeschiktheid tot verrichten van persoonlijke arbeid	42
2. Rechten van verdediging – Heromschrijving – Verwittiging	42
Hof van Cassatie 10 december 2024 (P.24.0967.N), www.juportal.be	43
Trefwoorden: Redelijke termijn – Beoordeling – Strafvermindering – Motivering.....	43
Hof van Cassatie 10 december 2024 (P.24.1297.N), www.juportal.be	43
Trefwoorden: 1. EVRM – Art. 6.1 EVRM – Verstek – Verzet.....	43
2. EVRM – Art. 6.1 EVRM – Verstek – Verzet – Ongedaan – Aangevoerde overmacht – Beoordeling rechter.....	43
3. EVRM – Art. 6.1 EVRM – Verstek – Verzet – Ongedaan – Aangevoerde overmacht – “Wettige reden van verschoning” – Begrip	43
Hof van Cassatie 10 december 2024 (P.24.0054.N), www.juportal.be	44

Trefwoorden: Verstek – Betekening in buitenland – Verzet – Termijn – Prejudiciële vraag GwH.....	45
Hof van Cassatie 17 december 2024 (P.24.1076.N), www.juportal.be	45
Trefwoorden: 1. Verstek – Verzet – Relatieve werking van verzet – Burgerlijk gebied – Verhoging schadevergoeding	45
2. Oplichting – Contractuele wanprestatie – Verschil.....	45
Hof van Cassatie 17 december 2024 (P.24.1289.N), www.juportal.be	47
Trefwoorden: Politie – Proces-verbaal – Politieambtenaar betrokken – Onpartijdigheid – Beoordeling	47
Hof van Cassatie 18 december 2024 (P.24.1371.F), www.juportal.be	48
Trefwoorden: Probateuittel – Herroeping – Verjaring vordering tot herroeping – Art. 14, §3 Probatiewet – Art. 23 VTSv.	48
Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1148.N), www.juportal.be	48
Trefwoorden: 1. Deskundigenonderzoek – Eedaflegging – Ondertekenen verslag – Art. 555/15 Ger.W. – Nietigheid – Gevolg – Art. 407 Sv. – Art. 32, eerste streepje, VTSv.	49
2. Deskundigenonderzoek – Bevolen door onderzoeksrechter – Nietigheden – Deskundige niet opgenomen in nationaal register voor gerechtsdeskundigen – Gevolg	49
3. Rechten van de verdediging – Verhoor – Recht op bijstand van een raadsman – Gebrek – Gevolg – Geen automatische schending art. 6 EVRM.....	49
4. Rechten van verdediging – 6.3.d EVRM – Recht om getuige à décharge te (doen) ondervragen – Criteria – Beoordeling rechter	49
Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1708.N), www.juportal.be	52
Trefwoorden: Probatiewet – Probateuittel – Herroeping – Verjaringstermijn – Bijzondere verjaringsregeling Probatiewet blijft van toepassing.....	52
Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1377.N), www.juportal.be	53
Trefwoorden: Probatiewet – Probateuittel – Herroeping – Verjaringstermijn – Bijzondere verjaringsregeling Probatiewet blijft van toepassing.....	53
Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1584.N), www.juportal.be	55
Trefwoorden: Taalwet Gerechtszaken – Taalgebruik – Verzoek om taalwijziging voor eerste rechter – Hoger beroep	55
Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1579.N), www.juportal.be	55
Trefwoorden: Bewijs – Onregelmatig verkregen bewijs – Art. 32 VTSv. – Ademanalyse – Beoordeling betrouwbaarheid	55
Hof van Cassatie 21 januari 2025 (P.24.1097.N), www.juportal.be	58
Trefwoorden: 1. Bewijs – Onregelmatig verkregen bewijs – Art. 32 VTSv. – Bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens – Beginsel van doeltreffendheid – Afweging en beoordeling	58
2. Rechten van verdediging – Verzoek tot horen van getuige à charge op de terechtzitting – Politieambtenaar – Beoordeling	58
3. Taak OM op de terechtzitting – Bijstandsplicht – Vermoeden van loyaliteit.....	58
B. BEROEPEN TEGEN ARRESTEN VAN DE K.I.	60
Hof van Cassatie 12 januari 2022 (P.22.0011.F), www.juportal.be	60
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Handhaving - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Beoordeling van het recidivegevaar - Miskenning van het vermoeden van onschuld - Invloed	60
Hof van Cassatie 12 januari 2022 (P.21.1696.F), www.juportal.be	61
Trefwoorden: Met het oog op zijn uitlevering voorlopig aangehouden vreemdeling - Voorlopig aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Uitvoerbaar verklaard en aan de vreemdeling betekend internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering - Verlies van bestaansreden van het cassatieberoep - Invloed op het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel.....	61
Hof van Cassatie 19 oktober 2022 (P.22.0992.F), www.juportal.be	61

Trefwoorden: Internering - Geestesstoornis - Psychiatrisch deskundigenonderzoek – Aangestelde deskundige die geen houder is van de door artikel 5, § 2, eerste lid, Interneringswet vereiste beroepstitel.....	61
Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.22.1445.F), www.juportal.be	62
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Vordering tot wraking - Schorsende werking - Vervanging van een onderzoeksrechter - Hoogdringendheid die de toepassing van de in artikel 837, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure onmogelijk maakt - Beoordeling van de rechter - Toezicht door het Hof	62
2. Gebruik van valse stukken - Gebruik geëindigd - Ontdekking van het bedrog - Aanvang van de verjaringstermijn van de strafvordering	62
Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.21.1389.F), www.juportal.be	62
Trefwoorden: 1. Gebruik van valse stukken - Begrip - Vals stuk dat de door de vervalser gewenste uitwerking blijft hebben - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof	62
2. Gebruik van valse stukken - Gebruik geëindigd - Ontdekking van het bedrog - Aanvang van de verjaringstermijn van de strafvordering	62
Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1552.N), www.juportal.be	63
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Onderzoeksgerecht – Motivering	63
Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1540.N), www.juportal.be	63
Trefwoorden: 1. Europees aanhoudingsbevel – Detentieomstandigheden Spanje – Wederzijds vertrouwen - Ernstige en concrete gegevens - Ernstig, persoonlijk en direct risico op miskennen van zijn fundamentele rechten.....	63
2. Europees aanhoudingsbevel – Beoordeling onderzoeksgerecht – Hoger beroep door Openbaar Ministerie – Omvang – Saisine.....	63
3. Europees aanhoudingsbevel – Voorlopige hechtenis – Wijziging in hoger beroep – Art. 211bis Sv. – Eenparig	63
Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1513.N), www.juportal.be	66
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Onderzoeksgerecht – Motivering – Ernstige aanwijzingen van schuld – Andere betrokkenen	66
Hof van Cassatie 27 november 2024 (P.24.1526.F), www.juportal.be	66
Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Uitlevering – Verenigd Koninkrijk.....	66
Hof van Cassatie 3 december 2024 (P.24.1241.N), www.juportal.be	68
Trefwoorden: Herstel in eer en rechten – Dubbele vereiste – Blijk van verbetering en van goed gedrag – Beoordeling.....	68
Hof van Cassatie 10 december 2024 (P.24.1597.N), www.juportal.be	69
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding – Ondervraging door onderzoeksrechter – Rechten van de verdediging – Bijstand tolk – Tolk niet beschikbaar – Overmacht – Poging tot bijstand per telefoon niet vereist	69
Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.24.1783.N), www.juportal.be	70
Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Voorwaarden – Beschikken over de veroordelende rechterlijke beslissingen niet noodzakelijk	70
Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.25.0018.N), www.juportal.be	70
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding – Voorafgaand verhoor door onderzoeksrechter – Vorm – Niet nader bepaald door de wetgever	70
2. Voorlopige hechtenis – Handhaving – Beoordeling onderzoeksgerecht – Motivering – Rekening houden met ernstige schuldaanwijzingen waarover de inverdenkinggestelde niet voorafgaandelijk werd ondervraagd.....	70
Hof van Cassatie 21 januari 2025 (P.25.0049.N), www.juportal.be	71
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Beoordeling onderzoeksgerecht – Motivering ...	71
C. ANDERE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE	72
Hof van Cassatie 4 mei 2022 (P.22.0445.F), www.juportal.be	72
Trefwoorden: 1. Straf – Uitstel - Verplichting van de rechter om de termijn van het uitstel van de tenuitvoerlegging van een straf te bepalen – Geen voor verbetering vatbare verschrijving	72

2. Vordering tot vernietiging - Strafzaken - Vordering van de procureur-generaal - Artikel 441, Wetboek van Strafvordering - Veroordelend vonnis dat een straf met uitstel oplegt - Vernietiging - Omvang - Uitspraak over de straf - Verwijzing van de aldus beperkte zaak naar een andere rechtbank.....	72
3. Cassatie - Vordering tot vernietiging - Strafzaken - Artikel 441, Wetboek van Strafvordering - Vordering van de procureur-generaal vóór het verstrijken van de buitengewone verzettermijn - Ontvankelijkheid	72
Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.22.1337.N), www.juportal.be	73
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Voorwaarde - Openbaar ministerie dat als hoofdpartij optreedt - Begrip - Uitoefening van de strafvordering.....	73
2. Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Openbaar ministerie dat de strafvordering uitoefent - Wraking onmogelijk - Bestaansredenen - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM	73
3. Strafzaken - Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Magistraat die de strafvordering uitoefent - Partijdigheid of gebrek aan objectiviteit - Daadwerkelijk rechtsmiddel - (Geen) wraking ...	73
4. Openbaar Ministerie – Opdracht – Draagwijdte.....	73
5. Strafzaken - Akte van wraking - Middelen niet vervat in de akte van wraking - Inaanmerkingneming	73
Hof van Cassatie 10 december 2024 (P.24.1548.N), www.juportal.be	74
Trefwoorden: Wraking – Vormvoorschriften – Meedelen aan OM – Federale procureur	74
Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.24.1707.N), www.juportal.be	75
Trefwoorden: Wraking – Verzoek tot uitstel afgewezen – Gevolg – Aantasting rechten van verdediging	75
Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.24.1658.N), www.juportal.be	76
Trefwoorden: Wraking – Wrakingsvordering – Hoedanigheid insteller – Onderzoeksrechter die verzoek tot inzage of kopienamen weigerde	76
2.5. GRONDWETTELIJK HOF	76
Grondwettelijk Hof 30 januari 2025 (9/2025), www.const-court.be	76
Trefwoorden: Gerechtelijk recht - Modernisering en digitalisering van justitie - Openbaarheid en kenbaarheid van de rechtspraak - Wijze van openbare bekendmaking - Beheerscomité van het Centraal register - Toegang tot de authentieke rechterlijke beslissingen in het Centraal register - Verboden met betrekking tot het gebruik van de gegevens in het Centraal register	76
Grondwettelijk Hof 30 januari 2025 (11/2025), www.const-court.be	77
Trefwoorden: Bijzonder strafrecht - Accijnsstelsel van alcoholvrije dranken en koffie - Misdrijven - Verbeurdverklaring - Burgerrechtelijk gevolg - Hoofdelijke veroordeling - Ontstentenis van een mogelijkheid voor de rechter om van de verbeurdverklaring af te zien of die te matigen	77
Grondwettelijk Hof 30 januari 2025 (13/2025), www.const-court.be	78
Trefwoorden: Strafrechtspleging - Veroordeling bij verstek - Verzet - Termijn - Burgerrechtelijke veroordelingen - Tenuitvoerlegging van het vonnis	79
Grondwettelijk Hof 20 februari 2025 (28/2025), www.const-court.be	79
Trefwoorden: Strafrechtspleging - Veroordeling tot de gerechtskosten - Eenzelfde misdrijf begaan door meerdere beklaagden - Onderscheiden rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij	79
2.6. RAAD VAN STATE	80
2.7. HOVEN VAN BEROEP	80
A. CORRECTIONELE KAMERS	80
Brussel 2 december 2024, <i>JT</i> 2025, afl. 3.....	80
Trefwoorden: Crimes contre l'humanité. - Actes inhumains commis en temps de paix. - Reconnaissance de leur caractère criminel par les principes généraux de droit reconnus par l'ensemble des nations au moment où ils ont été commis. - Enlèvement d'enfants. - Politique systématique visant, au motif de leur origine, les enfants nés d'une mère noire et d'un père blanc. - Prescription. - Action civile née d'un crime imprescriptible	80
Luik 9 januari 2025, <i>JLMB</i> 2025, afl. 5.....	81
Trefwoorden: 1. Infraction - Causes de justification et d'excuse - Vol simple - Désobéissance civile écologique - État de nécessité (non).....	81
2. Liberté d'expression - Infraction pénale - Restriction à cette liberté - Interprétation stricte - Contrôle de proportionnalité.....	81

3. Liberté d'expression - Infraction pénale - Cause d'excuse non prévue par la loi - Silence de la loi - Question préjudicielle.....	81
B. KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING.....	82
Bergen (KI) 24 april 2023, <i>RDP</i> 2025, afl. 1.	82
Trefwoorden: Méthodes Particulières de recherche – observation – observation systématique – observation revêtant un caractère international – observation par les agents depuis le territoire belge, de faits se déroulant à l'étranger.....	82
Gent 16 januari 2024, <i>TGR</i> 2024, afl. 3, 200.	82
Trefwoorden: Onderzoeksgerecht – KI – Inverdenkingstellen en verwijzen – Rechten van verdediging.....	82
Gent 16 april 2024, <i>TGR</i> 2024, afl. 3, 205.	82
Trefwoorden: Niet afgeven van kinderen – Belang van het kind.....	82
Gent 10 mei 2024, <i>TGR</i> 2024, afl. 3, 201.....	83
Trefwoorden: Onderzoeksgerecht – KI – Inverdenkingstellen en verwijzen.....	83
C. BURGERLIJKE KAMERS EN KORTGEDING.....	83
Brussel 2 december 2024, <i>JLMB</i> 2025, afl. 4.	83
Trefwoorden: 1. Droit international public - Droit humanitaire - Crime contre l'humanité - Notion - Valeur universelle tant en temps de paix qu'en temps de guerre.	83
2. Enlèvement de mineurs - Indifférence du mobile de l'auteur de l'enlèvement - Délit continué - Infraction - Causes de justification et d'excuse - Politiques coloniales admises à l'époque (non) - Enlèvement d'enfants de moins de sept ans issus d'une mère noire et d'un père blanc - Crime contre l'humanité - Élément moral - Conception et application de cette politique par l'État belge (oui).	83
3. Prescription - Matières pénales - Crime contre l'humanité - Crime antérieur à l'entrée en vigueur de la loi du 10 février 1999 - Crime punissable selon les Statuts du Tribunal de Nuremberg - Imprescriptibilité.....	83
4. Responsabilité - Réparation du dommage - Préjudice moral - Évaluation en équité - Petite fille arrachée à sa mère avant l'âge de sept ans - Désocialisation - Comparaison avec la situation de l'enfant cohabitant orphelin suite au décès de l'autre parent cohabitant.	83
5. Intérêts - Intérêts compensatoires - Évaluation souveraine par le juge dans le respect du principe dispositif.....	83
2.8. RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG	85
A. CORRECTIONELE KAMERS	85
Corr. Luik (afd. Luik) 24 april 2024, <i>RDP</i> 2025, afl. 1.....	85
Trefwoorden: 1. Recevabilité des poursuites – droits de l'homme – Conv. eur. D.H. – article 6 – article 6.1 – droit à un procès équitable – enquête ouverte à la suite d'une dénonciation anonyme – régularité des poursuites.....	86
2. Diffusion de contenus à caractère sexuel – participation punissable – diffusion sur un site internet	86
3. Diffusion de contenus à caractère sexuel – infraction – caractéristiques – infraction instantanée ...	86
4. Diffusion de contenus à caractère sexuel – infraction – éléments constitutifs – élément moral – dol général	86
5. Voyeurisme – infraction – éléments constitutifs – élément matériel – réalisation d'un enregistrement visuel ou audio d'une personne dénudée ou se livrant à une activité sexuelle explicite – réalisation de fausses images numériques d'une personne existante (« deepnude ») – images permettant de reconnaître la victime (« deepnude partiel »).....	86
6. Sexisme – infraction – éléments constitutifs – élément matériel – publicité – conversations électroniques privées.....	86
Corr. Limburg (afd. Hasselt) 3 juli 2024, <i>Limb.Rechtsleven</i> 2024, afl. 4.....	87
Trefwoorden: Strafvordering – 47bis Sv. – Salduz-verhoor categorie III – Geen schriftelijke uitnodiging – Geen afstandsverklaring – Rechten inzake toegang tot advocaat gelden in personam	87
Corr. West-Vlaanderen (afd. Kortrijk) 1 oktober 2024, <i>TGR</i> 2024, afl. 4.....	87
Trefwoorden: Openbare zedenschennis	87
Corr. Brussel (NI.) 3 oktober 2024, <i>NJW</i> 2025, afl. 514.	87

Trefwoorden: Natuurbehoud – Natuurdecreet – DABM – Soortenbesluit – beschermde vogels – illegaal afschot van blauwe reiger – bestraffing – herstel van natuurschade – berekeningsmethode – BIOVAL	88
B. RAADKAMER	88
C. BURGERLIJKE KAMERS EN VOORZITTER IN KORTGEDING	88
2.9. HOVEN VAN ASSISEN	88
2.10. BUITENLANDSE RECHTSPRAAK	88
<u>3. RECHTSLEER</u>	88
3.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSLEER	88
3.2. BOEKEN	88
A. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	89
B. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT IN DE BIBLIOTHEEK	89
3.3. BIJDRAGEN IN BOEKEN OF TIJDSCHRIFTEN (INCLUSIEF NOTEN)	89
A. BIJDRAGEN I.V.M. INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	89
B. BIJDRAGEN I.V.M. ALGEMEEN STRAFRECHT	89
C. BIJDRAGEN I.V.M. BIJZONDER STRAFRECHT.....	89
D. BIJDRAGEN I.V.M. STRAFPROCESRECHT	89
E. GEMENGDE OF ANDERE BIJDRAGEN	90
F. STRAFRECHT IN HET BUITENLAND.....	90
3.4. BELANGRIJKE EVOLUTIES IN ANDERE RECHTSTAKKEN OF BELANGRIJKE ARTIKELEN OVER HET RECHT	90
3.5. VARIA	90

1. Wetgeving

1.1. Belgische regelgeving

Koninklijk Besluit van 30 januari 2025 tot uitvoering van artikel 38ter, derde tot vijfde lid, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, *BS* 18 februari 2025.

Toelichting: Voorliggend koninklijk besluit beoogt uitvoering te geven aan artikel 38ter, derde tot vijfde lid, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis. Dit artikel werd in de voornoemde wet van 1990 ingevoegd door de wet van 2 maart 2023 tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis teneinde een informatierecht voor slachtoffers in te stellen. Voorliggend koninklijk besluit werkt de informatie – en communicatiekanalen uit volgens dewelke enerzijds de slachtoffers kunnen aangeven of en op welke wijze zij wensen te worden geïnformeerd over de door de wet voorziene beslissingen inzake de voorlopige hechtenis en anderzijds de terreinactoren deze informatie aan elkaar moeten doorgeven opdat de slachtoffers tijdig kunnen worden verwittigd.

1.2. Europese regelgeving

- Nihil

1.3. Overzichten van wetgeving

- CIOCOTISAN, P.-V., « Chronique spéciale de législation sur le nouveau livre Ier du Code pénal », *RDP* 2025, afl. 1, 17-44.
- MASSET, A., « Chronique de législation : le nouveau livre II du Code pénal », *RDP* 2025, afl. 1, 128-168.

1.4. Belangrijke wetsontwerpen en –voorstellen

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen, alsmede een vermogensaangifte in te dienen en van de wet van 26 juni 2004 tot uitvoering en aanvulling van de wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen, alsmede een vermogensaangifte in te dienen voor wat betreft de uitbreiding van het toepassingsgebied naar de magistraten bedoeld in artikel 58bis van het Gerechtelijk Wetboek, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 553/001.

Samenvatting: Om tegemoet te komen aan de noodzaak tot openbaarheid van nevenactiviteiten van de leden van de rechterlijke macht, verplicht dit wetsvoorstel hen om, indien zij hun rechterlijk ambt cumuleren met een andere functie, hiervan aangifte te doen op een soortgelijke wijze als de leden van de wetgevende en van de uitvoerende macht dit doen.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, teneinde de verheerlijking van terrorisme in het openbaar en op het internet te bestraffen, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 586/001.

Samenvatting: De massamoord op ongeveer 1000 burgers door Hamas in Israël, de onthoofding van een leraar in Frankrijk, de aanslagen in Nice en in Wenen, de moord op twee Zweedse voetbalsupporters in Brussel, alsook de arrestatie van verschillende personen, onder wie minderjarigen, die van plan waren aanslagen te plegen op ons grondgebied, tonen aan dat de terroristische dreiging in ons land nog steeds zeer reëel is. We moeten onze politiediensten en ons gerechtelijk bestel dan ook blijven voorzien van efficiënte middelen om in de mate van het mogelijke proactief op te treden in de strijd tegen het terrorisme en het proces dat eraan voorafgaat, het radicalisme.

De jongste jaren rukt radicalisering op via diverse kanalen, onder meer via het internet; dit is onmiskenbaar een krachtig instrument ter verspreiding van extremistisch gedachtegoed, de voedingsbodem van terrorisme.

De vrijheid van meningsuiting is de hoeksteen van elke democratie. Die vrijheid, die vol werd geraakt bij de moordpartij op de redactie van Charlie Hebdo in 2015, en recent nog bij de moord op een Franse leraar die cartoons van de profeet Mohammed aan zijn leerlingen had getoond, moet vanzelfsprekend worden verdedigd.

Er mag echter geenszins van die vrijheid gebruik worden gemaakt met als enig doel diezelfde vrijheid aan te tasten.

Het voorliggende wetsvoorstel is verre van uniek in Europa. Ook de wetgevingen van Europese liberale democratieën zoals Frankrijk, Denemarken, Spanje en Litouwen voorzien in de strafrechtelijke bestraffing van de verheerlijking van terrorisme.

Wetsvoorstel tot invoeging van een nieuw artikel in het Wetboek van Strafvordering ter uitvoering van artikel 5, lid 5, van Verordening (EU) 2024/1689 betreffende artificiële intelligentie, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 601/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel is bedoeld om artikel 5, lid 5, van de Verordening (EU) 2024/1689 betreffende artificiële intelligentie (AI) uit te voeren. Het beoogt de toepassing van systemen voor biometrische identificatie op afstand in real time in openbare ruimten met het oog op de rechtshandhaving mogelijk te maken. Dit moet gebeuren onder de strikte voorwaarden die zijn vastgelegd in de bovenvermelde Verordening.

Het doel van die Verordening is tweeledig. Enerzijds de toepassing van betrouwbare AI in Europa te bevorderen en de bescherming van de gezondheid, de veiligheid en de grondrechten van individuen te waarborgen, en anderzijds innovatie in AI te ondersteunen.

Deze Verordening heeft brede impact op publieke en private actoren, zowel binnen als buiten de EU, die AI-systemen op de Europese markt brengen of gebruiken

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer teneinde het maken en verspreiden van beelden van verkeerslachtoffers strafbaar te stellen, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 608/001.

Samenvatting: Het komt steeds vaker voor dat foto's en/of filmbeelden van slachtoffers van verkeersongevallen worden gemaakt die tevens worden verspreid zonder dat daaraan een legitiem belang ten grondslag ligt.

Niet alleen zorgen de makers van beelden van verkeersongevallen er maar al te vaak voor dat daardoor de verkeersveiligheid in het gedrang wordt gebracht, bovendien tast de verspreiding van deze beelden de persoonlijke levenssfeer van de slachtoffers aan. Het maken van foto's en/of filmbeelden van slachtoffers van verkeersongevallen getuigt ook van weinig respect ten aanzien van de slachtoffers en hun familie en/of nabestaanden.

Dit wetsvoorstel beoogt dan ook de strafbaarheidsstelling van het maken en verspreiden van foto's en/of filmbeelden van slachtoffers van verkeersongevallen teneinde de effectieve bescherming van de persoonlijke levenssfeer van deze slachtoffers of de nabestaanden te garanderen.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek van 29 februari 2024, teneinde er de doodslag in het verkeer in op te nemen, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 617/001.

Samenvatting: Het nieuwe Strafwetboek van 29 februari 2024 bevat het misdrijf "dodelijk verkeersongeval", terwijl in het nog vigerende oude Strafwetboek het begrip "onvrijwillige doodslag" wordt gehanteerd.

Dit wetsvoorstel beoogt het nieuwe Strafwetboek te wijzigen door er een meer gepaste kwalificatie in op te nemen, namelijk "doodslag in het verkeer". Door woorden als "onopzettelijk" of gewoon "ongeval" te hanteren, wordt onvoldoende rekening gehouden met het actieve gedrag van de personen die aan de oorsprong van de overlijdens op de wegen liggen. De term "doodslag in het verkeer" maakt het mogelijk te verwijzen naar zowel de ernst van de gevolgen, als de ernst van het gedrag op de weg. Die kwalificatie stuurt aan op meer bewustwording bij de daders of potentiële daders, ook wat de gevolgen van hun onverantwoordelijk gedrag betreft. Ze sluit ook beter aan bij wat de families van de slachtoffers van die drama's ervaren.

Voorts beoogt dit wetsvoorstel een herziening van de strafmaat.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek voor wat betreft de uitbreiding van het toepassingsgebied en de maximumtermijn van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 698/001.

Samenvatting: De terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank is een bijkomende straf die de mogelijkheid biedt om veroordeelden van bepaalde zware strafbare feiten ook na hun strafeinde nog onder controle en toezicht te plaatsen.

Dit wetsvoorstel wenst de geldende maximumtermijn van de terbeschikkingstelling te verhogen van 15 jaar naar "een levenslange periode". Enkel zo kan de maatschappij optimaal worden beschermd tegen kernpsychopaten en seksuele roofdieren.

Dit wetsvoorstel beoogt ook de uitbreiding van het toepassingsgebied van de terbeschikkingstelling.

Enerzijds, moet er een verplichte terbeschikkingstelling worden uitgesproken voor de opzettelijke misdrijven met minderjarige dodelijke slachtoffers en anderzijds, moet een verplichte terbeschikkingstelling worden opgelegd bij alle terroristische misdrijven.

2. Rechtspraak

2.1. Overzichten van rechtspraak

- KUTY, F. « Chronique de jurisprudence. Le droit à un procès pénal équitable au sens de la jurisprudence strasbourgeoise en 2024 », *JLMB* 2025, afl. 5, p. 172-199.

2.2. Europees Hof voor de rechten van de mens

EHRM 5 december 2024 (Kezerashvili tegen Georgië), www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-238276>

Trefwoorden: Artikel 6 EVRM – Wrakingsverzoek – Objectieve onpartijdigheid

Samenvatting: Klager is een Georgisch-Israëliësch staatsburger. Hij is een van de oprichters van een politieke partij, die in Georgië heeft geregeerd van 2003 tot 2012. Tijdens zijn politieke carrière bekleedde hij diverse functies. Klager en de voormalig inkoopdirecteur van het Ministerie van Defensie, A.N., zijn allebei beschuldigd van verduistering. Het Ministerie zou namelijk een contract hebben afgesloten waarbij meer dan 5 miljoen euro is betaald voor militaire trainingen die mogelijk nooit gegeven zijn. De klager en A.N. werden ervan beschuldigd dat zij samen hadden gewerkt om een vervalst rapport uit te brengen.

De klager is van de beschuldiging door de rechtbank vrijgesproken en dit vonnis is in 2018 door het gerechtshof bevestigd. Tegen deze beslissing is het OM vervolgens in 2018 in cassatieberoep gegaan.

Eén van de drie rechters bij het hooggerechtshof, Sh. T., is van 2018 tot 2019 procureur-generaal geweest bij het OM. De klager diende om die reden een wrakingsverzoek in bij het hooggerechtshof wegens mogelijke partijdigheid van Sh. T.. Dit verzoek is afgewezen omdat de behandeling van het beroep al was aangevangen voordat Sh. T. als rechter bij de Hoge Raad ging werken. Het hooggerechtshof, met Sh. T. als één van de rechters, vernietigde de uitspraak van het gerechtshof en oordeelde dat de klager zich schuldig had gemaakt aan verduistering.

Klager doet een beroep op artikel 6, lid 1 en 3 EVRM. Het hof stelt vast dat er geen aanwijzingen zijn voor persoonlijke vooringenomenheid van de rechter Sh.T., ondanks diens eerdere rol als procureurgeneraal. Toch concludeert het hof dat artikel 6 §1 van het EVRM is geschonden wegens een gebrek aan objectieve onpartijdigheid. Het hof benadrukt de hiërarchische structuur en de aanzienlijke bevoegdheden van de procureur-generaal in Georgië, evenals de politieke gevoeligheid van de zaak.

Sh.T. had als procureur-generaal verantwoordelijkheid gedragen voor de aanklacht tegen klager, die slechts een maand voor zijn aanstelling in de functie bij het hooggerechtshof was ingediend. Zijn betrokkenheid als rechter bij de zaak wekt daarom gerechtvaardigde twijfel over de objectieve onpartijdigheid van het Hooggerechtshof.

Met betrekking tot het schriftelijk proces van het hooggerechtshof, stelt het hof dat de rechten van klager niet zijn geschonden omdat hij had ingestemd met een berechting buiten zijn aanwezigheid. Bovendien was hij door het hooggerechtshof geïnformeerd over de schriftelijke procedure en had hij niet eerder bezwaar gemaakt. Zijn advocaten hadden ook de mogelijkheid gehad om uitgebreid schriftelijk te reageren op de punten van beroep. De schriftelijke behandeling heeft de klager niet de mogelijkheid ontnomen om zijn zaak te bepleiten. Met betrekking tot de inhoudelijke beslissing van het hooggerechtshof stelt het hof vast dat de redenering van het hooggerechtshof weliswaar summier is, maar dat deze niet zodanig willekeurig of onredelijk is dat er sprake is van een schending van artikel 6 EVRM.

(Bron: Nieuwsbrief Rechtspraak Europa, <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Gerechtshoven/Gerechtshof-Amsterdam/Over-het-gerechtshof/Publicaties/Paginas/Nieuwsbrieven-Gerechtscoordinator-Europees-recht.aspx>)

EHRM 16 januari 2025 (Bodson e.a. tegen België), www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-238838>

Trefwoorden: Vrijheid van vereniging – Art. 11 EVRM – Staking – Blokkeren van snelweg – Strafrechtelijke veroordeling

Samenvatting: In een belangrijke uitspraak heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geoordeeld dat de strafrechtelijke veroordeling van vakbondsleden, die in 2015 een snelweg blokkeerden tijdens een staking, niet in strijd is met artikel 11 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Artikel 11 garandeert de vrijheid van vreedzame vergadering, maar volgens het Hof is dit recht niet absoluut. Deze zaak, Bodson e.a. t. België, heeft de grenzen van het stakingsrecht en de daarbij behorende verantwoordelijkheden helder afgebakend.

Het Hof benadrukte dat het recht op vergadering fundamenteel is, maar dat het moet worden afgewogen tegen andere maatschappelijke belangen, zoals de openbare orde en veiligheid. De betrokken vakbondsleden hadden tijdens hun staking een snelweg geblokkeerd, wat leidde tot ernstige verstoringen en potentieel gevaar voor anderen.

Hoewel de opgelegde sancties – bestaande uit voorwaardelijke vrijheidsstraffen en geldboetes – streng waren, oordeelde het Hof dat deze proportioneel waren gezien de ernst van de situatie. Het Hof wees erop dat de Belgische strafrechtelijke bepalingen, zoals artikel 406 van het Strafwetboek, passend en voorzienbaar zijn en daarom geen schending van fundamentele rechten vormen.

(bron: www.bijzonderstrafrecht.nl)

2.3. Hof van Justitie

Hof van Justitie 12 december 2024 (C-331/23), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=293402&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=130025>

Trefwoorden: Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 50 Handvest EU – Hoofdelijke aansprakelijkheid voor belastingschulden van een derde – Voorwaarden en omvang van de aansprakelijkheid – Evenredigheidsbeginsel – Ne bis in idem – Administratiefrechtelijk of strafrechtelijk vervolgte feiten die hebben plaatsgevonden in verschillende belastingjaren – Voortgezette inbreuk met eenheid van opzet – Niet dezelfde feiten – Fiscale neutraliteit

Samenvatting: Het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende prejudiciële vragen:

„1) Schendt art. 51 bis, § 4, [van het btw-wetboek] artikel 205 van [de btw-richtlijn], [gelezen in samenhang met] het evenredigheidsbeginsel nu deze bepaling voorziet in een onvoorwaardelijke algehele aansprakelijkheid en de rechter deze niet kan beoordelen in functie van eenieders bijdrage aan de belastingfraude?

2) Schendt art. 51 bis, § 4, [van het btw-wetboek] artikel 205 [van de btw-richtlijn], in samenhang met het neutraliteitsbeginsel inzake btw, indien deze bepaling aldus moet geïnterpreteerd worden dat men hoofdelijk gehouden is de btw in plaats van de wettelijke schuldenaar te voldoen, zonder dat rekening moet gehouden worden met de aftrek van btw die de wettelijke schuldenaar kan uitoefenen?

3) Moet artikel 50 van het [Handvest] aldus worden uitgelegd in die zin dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling die een cumulatie van (administratieve en strafrechtelijke) sancties van strafrechtelijke aard die uit verschillende procedures voortvloeien, toelaat, voor feiten die materieel dezelfde zijn, doch die hebben plaatsgevonden in opeenvolgende jaren (maar die op strafrechtelijk gebied beschouwd zouden worden als een voortgezette inbreuk met eenheid van opzet), en waarbij de feiten voor één jaar bestuurlijk vervolgd worden en de feiten voor een ander jaar strafrechtelijk vervolgd worden? Worden deze feiten niet beschouwd als onlosmakelijk met elkaar verbonden, omdat ze in opeenvolgende jaren hebben plaatsgevonden?

4) Moet artikel 50 van het [Handvest] aldus worden uitgelegd in die zin dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling op grond waarvan ten aanzien van een persoon een procedure tot oplegging van een administratieve geldboete van strafrechtelijke aard kan worden ingesteld wegens feiten, waarvoor hij reeds onherroepelijk strafrechtelijk is veroordeeld, waarbij beide procedures volledig onafhankelijk van elkaar worden gevoerd, en de enige waarborg dat de zwaarte van het geheel van de opgelegde sancties strookt met de ernst van de betrokken inbreuk, bestaat in het feit dat de fiscale rechter ten gronde een evenredigheidstoetsing kan doorvoeren, terwijl de nationale regeling hieromtrent geen regels voorziet en evenmin regels voorziet die de administratieve overheid toelaten rekening te houden met de reeds opgelegde strafrechtelijke sanctie?”

Het Hof verklaart voor recht:

1) Artikel 205 van richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, gelezen in het licht van het evenredigheidsbeginsel,

moet aldus worden uitgelegd dat

het zich niet verzet tegen een nationale bepaling die ter waarborging van de inning van de belasting over de toegevoegde waarde (btw) voorziet in hoofdelijke onvoorwaardelijke aansprakelijkheid van een andere belastingplichtige dan degene die normaliter tot voldoening van deze belasting zou zijn gehouden, zonder dat de bevoegde rechter evenwel enige beoordelingsbevoegdheid kan uitoefenen naargelang de bijdrage van de verschillende bij belastingfraude betrokken personen, voor zover deze belastingplichtige de mogelijkheid heeft om aan te tonen dat hij alles heeft gedaan wat redelijkerwijs van hem kan worden verlangd om ervoor te zorgen dat de door hem verrichte transacties geen onderdeel uitmaken van die fraude.

2) Artikel 205 van richtlijn 2006/112, gelezen in het licht van het beginsel van fiscale neutraliteit,

moet aldus worden uitgelegd dat

het zich niet verzet tegen een nationale bepaling die een hoofdelijke verplichting om de btw te betalen oplegt aan een andere belastingplichtige dan degene die normaliter tot voldoening van deze belasting zou zijn gehouden, zonder dat rekening wordt gehouden met het recht van laatstgenoemde op aftrek van de in een eerder stadium verschuldigde of voldane belasting.

3) Artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling die een cumulatie toestaat van strafrechtelijke sancties en administratieve sancties van strafrechtelijke aard die voortvloeien uit verschillende procedures voor feiten van dezelfde aard die echter hebben plaatsgevonden in opeenvolgende belastingjaren en die het voorwerp uitmaken van administratieve vervolgingen van strafrechtelijke aard voor één bepaald belastingjaar en van strafrechtelijke vervolging voor een ander belastingjaar.

Hof van Justitie 9 januari 2025 (C-583/23), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=294113&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=10134363>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn 2014/41/EU – Europees onderzoeksbevel in strafzaken – Materiële werkingssfeer – Begrip ‚onderzoeksmatregel’ – Kennisgeving van een tenlastelegging met bevel tot plaatsing in voorlopige hechtenis en bevel tot betaling van een borgsom – Verhoor van de beschuldigde

Samenvatting: Het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende prejudiciële vraag:

„Moeten de artikelen 1 en 3 van richtlijn 2014/41 aldus worden uitgelegd dat de rechterlijke autoriteit van een lidstaat een [EOB] mag uitvaardigen of erkennen dat er toe strekt om, ten eerste, de persoon in kennis te stellen van een jegens hem uitgevaardigde tenlastelegging, die tevens een bevel tot hechtenis en een bevel tot het betalen van een borgsom omvat, en, ten tweede, de persoon te horen zodat hij, in aanwezigheid van zijn advocaat, alle relevante opmerkingen kan maken over de in de tenlastelegging vermelde feiten?”

Het Hof (Vierde kamer) verklaart voor recht:

De artikelen 1 en 3 van richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken

moeten aldus worden uitgelegd dat

- een beslissing waarbij een rechterlijke autoriteit van een lidstaat een rechterlijke autoriteit van een andere lidstaat verzoekt om een persoon in kennis te stellen van een jegens hem uitgevaardigde tenlastelegging als zodanig geen Europees onderzoeksbevel in de zin van die richtlijn vormt;
- een beslissing waarbij een rechterlijke autoriteit van een lidstaat een rechterlijke autoriteit van een andere lidstaat verzoekt een persoon in voorlopige hechtenis te nemen voor andere doeleinden dan die bedoeld in de artikelen 22 en 23 van die richtlijn, of hem betaling van een borgsom op te leggen, geen Europees onderzoeksbevel in de zin van die richtlijn vormt;
- een beslissing waarbij een rechterlijke autoriteit van een lidstaat een rechterlijke autoriteit van een andere lidstaat verzoekt om een persoon in staat te stellen zijn opmerkingen te maken over de feiten die in de jegens hem uitgevaardigde tenlastelegging zijn vermeld, een Europees onderzoeksbevel in de zin van richtlijn 2014/41 vormt, voor zover dit verzoek tot verhoor ertoe strekt bewijsmateriaal te vergaren.

Nieuwsbericht: “EU-Hof verduidelijkt reikwijdte van het Europees onderzoeksbevel.

Een verzoek om een persoon in kennis te stellen van een tenlastelegging, evenals een bevel tot voorlopige hechtenis en oplegging van een borgsom, vallen niet binnen de reikwijdte van het begrip “onderzoeksmaatregel” in de zin van de EU-richtlijn over het Europees onderzoeksbevel (EOB). Een verzoek om verhoor van de verdachte kan wel kwalificeren als onderzoeksmaatregel, voor zover dit ertoe strekt bewijsmateriaal te vergaren. Dat is het antwoord van het EU-Hof op prejudiciële vragen van de Franse rechter. (...)”

<https://ecer.minbuza.nl/-/eu-hof-verduidelijkt-reikwijdte-van-het-europees-onderzoeksbevel>

Hof van Justitie 16 januari 2025 (C-644/23), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=294260&pageIndex=0&doclang=NL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=22247454>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Artikel 8 – Recht om bij de terechtzitting aanwezig te zijn – Kennisgeving van de terechtzitting en van de gevolgen van eventuele afwezigheid – Onmogelijkheid om de beklaagde te lokaliseren ondanks de redelijke inspanningen van de bevoegde autoriteiten – Mogelijkheid van een verstekprocedure en een verstekvonnis – Artikel 9 – Recht op een nieuw proces, of op een andere voorziening in rechte, waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld – Geen dergelijk recht wanneer de betrokkene zich aan de berechting onttrekt

Samenvatting: Het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende prejudiciële vragen:

„1) [Moet] artikel 8, lid 2, onder b), van richtlijn [2016/343], gelezen in samenhang met de overwegingen 36 tot en met 39 ervan, [...], aldus worden uitgelegd dat [het] een geval [omvat] waarin de beklaagde in kennis is gesteld van de tegen hem gerichte aanklacht in de oorspronkelijke versie ervan, en vervolgens objectief gezien niet van de terechtzitting in kennis kan worden gesteld omdat hij is gevlucht en wordt verdedigd door een toegevoegde advocaat waarmee hij op geen enkele wijze contact heeft?

2) Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord:

Is een nationale bepaling (artikel 423 [...] NPK) die niet voorziet in rechtsbescherming tegen bij verstek uitgevoerde onderzoeksmaatregelen en tegen een veroordeling bij verstek wanneer de beklaagde, na in kennis te zijn gesteld van de oorspronkelijke aanklacht, is gevlucht en daarom noch van de datum noch van de plaats van de terechtzitting noch van de gevolgen van zijn niet-verschijnen in kennis kon worden gesteld, verenigbaar met artikel 9 [van richtlijn 2016/343] [...]?

3) Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord:

Heeft artikel 9 van richtlijn [2016/343], gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest, rechtstreekse werking?”

Het Hof (Vierde kamer) verklaart voor recht:

De artikelen 8 en 9 van richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn

moeten aldus worden uitgelegd dat

zij zich niet verzetten tegen een nationale regeling waarbij een persoon die, nadat hij in de voorbereidende fase van de strafprocedure een jegens hem vastgestelde voorlopige

tenlastelegging heeft ontvangen, onderduikt, waardoor de autoriteiten hem niet in persoon in kennis kunnen stellen van de definitieve tenlastelegging en evenmin van de datum en de plaats van de terechtzitting, en die daardoor bij verstek wordt veroordeeld, geen recht heeft op een nieuw proces indien hij wordt gelokaliseerd en aangehouden met het oog op de strafuitvoering, mits die regeling deze uitsluiting van het recht op een nieuw proces beperkt tot personen die in het licht van alle relevante omstandigheden enerzijds kunnen worden geacht in kennis te zijn gesteld van de terechtzitting en die anderzijds tijdens de verstekprocedure zijn vertegenwoordigd door een door hen gemachtigde advocaat of, indien dat niet geval was, tijdig ervan in kennis zijn gesteld dat zij, indien zij zich aan de berechting zouden onttrekken, dreigden te worden berecht in hun afwezigheid.

Hof van Justitie 16 januari 2025 (C-400/23), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=294255&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=22200034>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Recht om aanwezig te zijn bij het proces – Artikel 8, lid 2 – Proces dat leidt tot veroordeling of vrijspraak bij verstek – Voorwaarden – Artikel 8, lid 4 – Verplichting om de bij verstek berechte persoon in kennis te stellen van de mogelijke voorzieningen in rechte – Artikel 9 – Recht op een nieuw proces of een andere voorziening in rechte waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld en de oorspronkelijke beslissing kan worden herzien – Artikel 10, lid 1 – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Nationale regeling die de erkenning van het recht op een nieuw proces afhankelijk stelt van de voorafgaande indiening van een verzoek tot heropening van de strafprocedure bij een gerechtelijke autoriteit waarvoor de bij verstek berechte persoon moet verschijnen

Samenvatting: Het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende prejudiciële vragen:

„1) a) Moet artikel 8, lid 4, tweede volzin, van richtlijn [2016/343] aldus worden uitgelegd dat een persoon die bij verstek tot een vrijheidsstraf is veroordeeld zonder dat is voldaan aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, van die richtlijn, van de veroordelende beslissing in kennis moet worden gesteld wanneer hij met het oog op de tenuitvoerlegging van die straf in hechtenis wordt genomen?

b) Wat is de inhoud van het vereiste om ‚in kennis [te] worden gesteld van de beslissing’ als bedoeld in artikel 8, lid 4, tweede volzin, van richtlijn [2016/343], en brengt [dit vereiste] mee dat een afschrift van die beslissing moet worden overhandigd?

c) Indien vraag 1, onder a) en b), ontkennend wordt beantwoord: staat artikel 8, lid 4, tweede volzin, van richtlijn [2016/343] eraan in de weg dat een nationale rechter beslist om de overhandiging van een afschrift van die beslissing te verzekeren?

2) a) Is een nationale regeling die – voor het geval dat in afwezigheid van de veroordeelde een tenlastelegging wordt onderzocht en een rechterlijke beslissing wordt

gegeven waarbij een veroordeling wordt uitgesproken zonder dat aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, van richtlijn [2016/343] is voldaan – niet voorziet in enige procedurevoorschriften om de bij verstek veroordeelde in kennis te stellen van zijn recht op een nieuw proces in zijn aanwezigheid, en, in het bijzonder, niet bepaalt dat een dergelijke kennisgeving geschiedt wanneer de bij verstek veroordeelde in hechtenis wordt genomen, verenigbaar met artikel 8, lid 4, tweede volzin, van die richtlijn?

b) Is van belang dat de nationale regeling (artikel 423 NPK) bepaalt dat de persoon die bij verstek is veroordeeld, in kennis wordt gesteld van zijn recht op een nieuw proces, maar pas nadat die persoon een verzoek heeft ingediend om die veroordeling te vernietigen en een nieuw proces in zijn aanwezigheid te laten plaatsvinden, doordat de kennisgeving aan deze persoon in de vorm van een rechterlijke beslissing in antwoord op dat verzoek geschiedt?

c) Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord: is voldaan aan de vereisten van artikel 8, lid 4, tweede volzin, en artikel 10, lid 1, van richtlijn [2016/343] indien de rechter die in afwezigheid van de beklaagde een tenlastelegging onderzoekt en een beslissing geeft waarbij een veroordeling wordt uitgesproken zonder dat is voldaan aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, van die richtlijn, in zijn beslissing verwijst naar het recht van de betrokkene op een nieuw proces of een andere voorziening in rechte en naar de verplichting van de personen die de veroordeelde in hechtenis nemen om hem een afschrift van deze beslissing te overhandigen?

d) Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord: staat artikel 8, lid 4, tweede volzin, van richtlijn [2016/343] eraan in de weg dat een rechter, die een beklaagde bij verstek veroordeelt zonder dat is voldaan aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, van die richtlijn, besluit om in zijn beslissing te verwijzen naar het recht van de betrokkene op een nieuw proces of een andere voorziening in rechte overeenkomstig artikel 9 van die richtlijn en naar de verplichting van de personen die de veroordeelde in hechtenis nemen om hem een afschrift van deze veroordelende beslissing te overhandigen?

3) Wat is het eerst en wat is het laatst mogelijke tijdstip waarop de rechter moet beslissen of een strafprocedure die wordt gevoerd in afwezigheid van de beklaagde, niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, van richtlijn [2016/343] en maatregelen moet nemen om ervoor te zorgen dat die persoon in kennis wordt gesteld van zijn rechten overeenkomstig artikel 8, lid 4, tweede volzin, van die richtlijn?

4) Moet bij de in de [derde vraag] bedoelde beslissing rekening worden gehouden met de standpunten van het openbaar ministerie en de advocaat van de afwezige beklaagde?

5) a) Verwijst de uitdrukking ‚de mogelijkheid de beslissing aan te vechten‘ in de tweede volzin van artikel 8, lid 4, van richtlijn [2016/343] naar het recht om beroep in te stellen bij een hogere instantie of naar het aanvechten van een rechterlijke beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan?

b) Wat moet de inhoud zijn van de informatie die krachtens artikel 8, lid 4, tweede volzin, van richtlijn [2016/343] moet worden verstrekt aan een persoon die bij verstek is veroordeeld zonder dat is voldaan aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, over ‚[zijn] recht

op een nieuw proces of een andere voorziening in rechte, overeenkomstig artikel 9': moet deze informatie het recht betreffen om een dergelijke voorziening in rechte te verkrijgen indien hij zijn veroordeling bij verstek aanvecht, dan wel het recht om een verzoek daartoe in te dienen, waarvan de gegrondheid op een later tijdstip moet worden beoordeeld?

6) Wat is de inhoud van de uitdrukking ,recht hebben op een andere voorziening in rechte, waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld, met inbegrip van de beoordeling van nieuw bewijsmateriaal, en [die] kan leiden tot herziening van de oorspronkelijke beslissing' in artikel 9, eerste volzin, van richtlijn [2016/343]?

7) Is een nationale wettelijke bepaling (artikel 423, lid 3, NPK) die het in persoon verschijnen van de bij verstek veroordeelde als voorafgaande en verplichte voorwaarde stelt voor de behandeling en toewijzing van zijn verzoek om een nieuw proces, verenigbaar met artikel 8, lid 4, en artikel 9 van richtlijn [2016/343]?

8) Zijn artikel 8, lid 4, tweede volzin, en artikel 9 van richtlijn [2016/343] van toepassing op vrijgesproken personen?"

Het Hof (Vierde kamer) verklaart voor recht:

1) Artikel 8, lid 4, tweede volzin, van richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn, gelezen in samenhang met artikel 9 van deze richtlijn,

moet aldus worden uitgelegd dat

– in de situatie waarin een persoon bij verstek is veroordeeld tot een vrijheidsstraf terwijl niet is voldaan aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, van deze richtlijn, die bepalingen zich er niet tegen verzetten dat na het verstrijken van de termijn voor het instellen van hoger beroep tegen de bij verstek gegeven beslissing, de enige beschikbare voorziening in rechte erin bestaat om bij een andere rechterlijke instantie dan die welke deze beslissing heeft gegeven, een verzoek om een nieuw proces in te dienen, mits deze procedure in overeenstemming is met de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid. Die laatste voorwaarde verlangt met name dat de procedure waarbij om een nieuw proces wordt verzocht het daadwerkelijk mogelijk maakt om een dergelijk proces te laten plaatsvinden in alle gevallen waarin, na verificatie, vaststaat dat niet is voldaan aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, van die richtlijn. Aan voornoemde laatste voorwaarde is daarentegen niet voldaan wanneer de persoon die om een nieuw proces verzoekt verplicht is om in persoon voor de bevoegde rechterlijke instantie te verschijnen en zijn verzoek niet wordt behandeld wanneer hij dit niet doet;

– in een lidstaat waarvan de wetgeving voorziet in een dergelijke procedure van verzoek om een nieuw proces, artikel 8, lid 4, tweede volzin, gelezen in samenhang met artikel 9, vereist dat de bij verstek veroordeelde persoon op het tijdstip waarop hij van het bestaan van die veroordeling in kennis wordt gesteld of snel daarna, een afschrift ontvangt van de

volledige bij verstek gegeven beslissing, alsmede gemakkelijk te begrijpen informatie over zijn recht op een nieuw proces indien niet is voldaan aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, van die richtlijn, en over de procedure waarmee hij om een dergelijk proces kan verzoeken.

2) Artikel 8, lid 4, tweede volzin, van richtlijn 2016/343, gelezen in samenhang met artikel 9 en artikel 10, lid 1, ervan,

moet aldus worden uitgelegd dat

aan de vereisten van deze richtlijn is voldaan wanneer de rechterlijke instantie die een verstekprocedure voert, na zowel het openbaar ministerie als de verdediging dienaangaande te hebben gehoord, zelf beoordeelt of is voldaan aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, van die richtlijn en, indien dat niet het geval is, in de bij verstek gegeven beslissing, waarvan een volledig afschrift aan de betrokkene moet worden overhandigd op het tijdstip dat deze in kennis wordt gesteld van die beslissing of snel erna, vermeldt dat de betrokkene recht heeft op een nieuw proces.

3) Artikel 8, lid 4, tweede volzin, en artikel 9 van richtlijn 2016/343

moeten aldus worden uitgelegd dat

zij niet alleen van toepassing zijn in geval van veroordeling bij verstek, maar ook in geval van vrijspraak bij verstek.

2.4. Hof van Cassatie

A. Beroepen tegen vonnissen en arresten van correctionele kamers

Hof van Cassatie 12 januari 2022 (P.21.1315.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.9>

Trefwoorden: Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet - Feitelijke beoordeling door de feitenrechter - Doorbreking van de opeenvolging van misdrijven - Begrip - Volharding in misdadig gedrag ondanks een waarschuwing

Samenvatting: De rechter beoordeelt in feite of meerdere misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uiting van hetzelfde misdadig opzet zijn; het behoort evenwel aan het Hof na te gaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten het al dan niet bestaan van die eenheid van opzet naar recht heeft kunnen afleiden (1); er mag geen breuk zijn in de opeenvolging van misdrijven die een collectief misdrijf kunnen vormen door eenheid van opzet; die eenheid kan met name worden doorbroken door elke omstandigheid die erop wijst dat de dader in zijn misdadig gedrag wil volharden door de hem gegeven waarschuwing om hieraan een eind te maken te veronachtzamen (2). (1) Zie Cass. 24 september 2014, AR P.14.0915.F ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140924.2, AC 2014, nr. 551 [p. 1996], eerste middel van K.G. gepubliceerd op Juportal; Cass. 3 maart 2004, AR P.03.1750.F

ECLI:BE:CASS:2004:ARR.20040303.13, AC 2004, nr. 117. (2) In casu, de eerdere inbeslagname van een auto wegens de eerste feiten (geen verzekering, geen inschrijving en geen technische controle) en de omstandigheid dat de nieuwe feiten, van dezelfde aard, werden gepleegd bij het besturen van een ander voertuig. Met name kan de rechter ook oordelen dat de eenheid van opzet wordt doorbroken door: - de verbintenis die de dader vóór zijn invrijheidstelling was aangegaan, terwijl hij voor de eerste feiten in voorlopige hechtenis was geplaatst, om een ontwenningskuur te ondergaan (Cass. 3 maart 2004, AR P.03.1750.F ECLI:BE:CASS:2004:ARR.20040303.13, AC 2004, nr. 117 - art. 65, eerste lid); - de tussenkomst van het gerecht vóór het andermaal plegen van misdrijven, wat dus wijst op de wil om te volharden in hetzelfde type misdadigheid (hervat), maar niet uit eenzelfde misdadig opzet voortvloeit (Cass. 25 april 2012, AR P.12.0178.F ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120425.3, AC 2012, nr. 255, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. - art. 65, tweede lid); - het tijdsverloop tussen de reeds beoordeelde feiten en de feiten die bij de rechter aanhangig zijn (Cass. 17 juni 2014, AR P.14.0472.N ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140617.5, AC 2014, nr. 438, [p. 1576] - art. 65, tweede lid); - een gevangenisstraf die de dader uitzat wegens zijn betrokkenheid bij een vorige identieke handel (Cass. 23 juni 2010, AR P.10.0794.F ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100623.12, AC 2010, nr. 449 - art. 65, tweede lid); - de verschijning van de beklaagde voor de correctionele rechtbank en de waarschuwing die een veroordeling in eerste aanleg voor hem betekende, zelfs al was die beslissing niet in kracht van gewijsde gegaan (art. 65, tweede lid - Cass. 9 november 2016, AR P.16.0980.F ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161109.3, AC 2016, nr. 635, derde middel, gepubliceerd op Juportal; Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120208.8, AC 2011, nr. 92). In 2004 heeft het Hof daarentegen ook geoordeeld dat "noch de aflevering en opheffing van een aanhoudingsbevel, noch de uitspraak van een beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank op zich uitsluiten dat de misdrijven, die zijn gepleegd vóór en na die akten van rechtspleging, onderling verbonden zijn door het nastreven en verwezenlijken van één enkel doel en dat zij, in die zin, één enkel feit uitmaken, namelijk een samenhangende gedraging" (Cass. 8 september 2004, AR P.04.0427.F ECLI:BE:CASS:2004:ARR.20040908.9, AC 2004, nr. 390 - art. 65, tweede lid). Zie F. KUTY, Les Principes généraux de droit pénal belge - T. IV: La Peine, Larcier, 2017, nr. 3511 tot 3518, met verwijzingen in noten. (M.N.B.)

Hof van Cassatie 12 januari 2022 (P.21.1262.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.6>

Trefwoorden: Correctionele- en politiezaken - Eenheid van strafproces - Afzonderlijke beslissingen over schuld en straf - Cassatieberoep tegen de tweede beslissing - Cassatieberoep dat het Hof noopt tot de toetsing van de eerste beslissing

Samenvatting: De bepalingen die van toepassing zijn op de procedure in correctionele zaken en in politiezaken, verbinden de beoordeling van de schuld en die van de straf zo nauw met elkaar dat er in de regel niet met afzonderlijke beslissingen uitspraak mag worden gedaan over, enerzijds, de schuld en, anderzijds, de op te leggen straf (1); wanneer de rechter afzonderlijk heeft beslist over de schuld en de straf, leidt het cassatieberoep tegen de tweede beslissing noodzakelijk ertoe dat het Hof de wettigheid van de eerste beslissing

moet toetsen, zelfs wanneer hiertegen geen cassatieberoep is ingesteld (2). (1) Cass. 27 april 2005, AR P.05.0173.F ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050427.19, AC 2005, nr. 246, RDPC, 2005, p. 938, en noot “L'unicité du droit pénal et le pourvoi en cassation immédiat”; zie Cass. 13 juni 1989, AR 2977, AC 1989, nr. 595; Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, p. 1530 en noot 1258; zie, met betrekking tot de verenigbaarheid van dit beginsel met artikel 6 EVRM, Cass. 25 februari 2014, AR P.12.1799.N ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140225.6, AC 2014, nr. 148. (2) Zie Cass. 5 februari 1986, AR 4695, AC 1986, nr. 361; Cass. 8 mei 1979, AC 1979, 1054, RW, 1979-1980, kol. 2162, en noot; zie Cass. 27 april 2005, AR P.05.0173.F ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050427.19, AC 2005, nr. 246. Dit geldt ook wanneer het cassatieberoep tegen de eerste beslissing die niet ontvankelijk is (Cass. 24 februari 1975, AC 1975, p. 717; Cass. 14 juni 1983, AR 8080, AC 1983, nr. 568). Zie R. DECLERCQ, “Pourvoi en cassation en matière répressive”, RPDB., 2015, nr. 1004.

Hof van Cassatie 20 april 2022 (P.21.1650.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.1>

Trefwoorden: Veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf met uitstel - Hoger beroep - Appelrechter die een bijkomende, kortere gevangenisstraf oplegt maar zonder uitstel - Geen strafverzwaring - Eenparigheid niet vereist

Samenvatting: Het hof van beroep dat de door de correctionele rechtbank uitgesproken straf vermindert maar het door de eerste rechter verleende uitstel herroept, hoeft, zelfs over dat laatste punt, geen uitspraak te doen met eenparige stemmen (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2022, nr. 274.

Hof van Cassatie 20 april 2022 (P.21.1022.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3>

Trefwoorden: 1. Stedenbouw - Inbreuk op het (Waals) Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling - Proces-verbaal van vaststelling - Voorafgaande waarschuwing zoals bedoeld in artikel D.VII.4 - Verzuim - Invloed - Recht op een eerlijk proces

2. Strafvordering – Niet-ontvankelijkheid – Voorwaarden

3. Grondwettelijk Hof - Voorgestelde prejudiciële vraag die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan het middel wordt verworpen – Invloed

4. Diefstal - Begrip - Door de dief gehakt hout - Onderscheid met het door artikel 32 van het Waals decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek bestrafte misdrijf

5. (Waals) Wetboek Ruimtelijke ontwikkeling - Herstelmaatregel - Herstel van de plaats in de oorspronkelijke staat - Cassatieberoep van de veroordeelde - Verplichting om het cassatieberoep te betekenen aan het openbaar ministerie

Samenvatting: 1. Noch uit artikel D.VII.4 WRO, noch uit enige andere bepaling van dat wetboek volgt dat het verzuim om de in voormeld artikel D.VII.4 bedoelde voorafgaande waarschuwing aan de vermoedelijke overtreder te richten, leidt tot de niet-ontvankelijkheid van de daaropvolgende vervolging; het recht op een eerlijk proces betekent niet het recht op een termijn om de overtreding te regulariseren vóór de strafvordering wordt ingesteld (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2022, nr. 273.

2. Buiten de gevallen waarin de wet voorziet, vormt de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan de sanctie die is gesteld op omstandigheden waardoor de strafvordering niet kan worden ingesteld of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces; de niet-ontvankelijkheid van die vordering wordt dus niet noodzakelijkerwijs afgeleid uit de onregelmatigheid of de nietigheid van elke handeling die tijdens de uitoefening ervan is verricht of aan de oorsprong ervan ligt (1). (1) Zie Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190612.1, AC 2019, nr. 363.

3. Een prejudiciële vraag die geen verband houdt met de redenen op grond waarvan het middel wordt verworpen, hoeft niet aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld.

4. De diefstal bestaat in het bedrieglijk wegnemen van andermans roerend goed; het wegnemen, tegen de wil van de eigenaar, van hout dat de dief zou hebben gehakt, vormt het wegnemen van een roerend goed; dat wegnemen wordt als bedrieglijk aangemerkt zodra degene die zich tegen de wil van de eigenaar meester maakt van de zaak, handelt met het oogmerk de zaak niet terug te geven en er animo domini over te beschikken; het misdrijf dat artikel 32 van het Waalse decreet van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek bestraft met de in artikel 96 bedoelde geldboete, bestaat in het vellen, weghalen of uit de grond rukken van bomen zonder de toelating van de eigenaar; die bepalingen houden dus geen verband met het bedrieglijk wegnemen van hout, dat wordt bestraft door artikel 461 Strafwetboek (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2022, nr. 273.

5. Wanneer een beslissing op de strafvordering uitspraak doet over het door de gemachtigd ambtenaar gevorderde herstel van de plaats in de vorige staat op grond van het (Waals) Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling, moet de persoon aan wie die maatregel is opgelegd zijn cassatieberoep tegen die beslissing betekenen aan het openbaar ministerie bij het rechtscollège dat die beslissing heeft gewezen (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2022, nr. 273.

Hof van Cassatie 4 mei 2022 (P.22.0032.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5>

Trefwoorden: 1. Rechterlijke organisatie - Hof van beroep - Ranglijst - Draagwijdte - Rechtszitting voorgezeten door een magistraat die niet de rang van kamervoorzitter heeft, terwijl een van zijn assessoren die wel heeft - Invloed

2. Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep - Devolutieve werking - Appelrechter die enkel kennis neemt van het hoger beroep van de burgerlijke partij - Omvang van de aanhangigmaking - (Geen) Gezag van gewijsde van de beroepen beslissing over de strafvordering ten aanzien van de burgerlijke partij - (Geen) invloed op het vermoeden van onschuld

3. Vennootschappen - Concrete uitvoering door natuurlijke personen - Invloed - Toerekening van het aan een rechtspersoon verweten verzuim aan de doelbewuste nalatigheid van zijn afgevaardigd bestuurder

Samenvatting: 1. De krachtens de artikelen 311 en 313 Gerechtelijk Wetboek in de hoven van beroep gehouden ranglijst bepaalt met name de rang van de magistraten die in eenzelfde kamer zitting hebben en vormt geen regel waarvan niet kan worden afgeweken, aangezien die regel noch substantieel is noch op straffe van nietigheid is voorgeschreven (1); het afwijken van die lijst is geen daad van benoeming in een adjunct-mandaat in de zin van de artikelen 58bis, 3°, en 259quinquies van het voormelde wetboek; geen enkele nietigheid is verbonden aan het feit dat de leden van een kamer unaniem hebben beslist dat de rechtszitting zal worden voorgezeten door een magistraat die niet de rang van kamervoorzitter heeft, terwijl een van de assessoren die wel zou hebben (2). (1) Cass. 4 oktober 2000, AR P.00.0718.F ECLI:BE:CASS:2000:ARR.20001004.10, AC 2000, nr. 516, dat verduidelijkt dat die lijst “alleen betrekking heeft op de voorrang tussen die magistraten”. (2) Echter, “de regels betreffende de samenstelling van de gerechten zijn van openbare orde en de schending ervan heeft de nietigheid ten gevolge van de door die onwettig samengestelde gerechten gewezen beslissing” (Cass. 5 februari 1982, AR 3299, AC 1982, nr. 340). Bovendien, “(...) en inzonderheid uit artikel 782bis van het Gerechtelijk Wetboek, volgt dat het vonnis in de regel, en op straffe van nietigheid uitgesproken moet worden door de magistraat die als voorzitter fungeerde van de zetel die dat vonnis heeft gewezen en niet door de titularis-voorzitter van de kamer op de rol waarvan de zaak was ingeschreven”. Aangezien noch uit het vonnis, noch uit enig stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de rechter die de kamer voorzat welke dat vonnis heeft gewezen, wettig verhinderd was dat vonnis uit te spreken, schendt dat vonnis die bepaling (Cass. 29 januari 2015, AR C.14.0195.F ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150129.2, AC 2015, nr. 67).

2. Het hoger beroep van de burgerlijke partij maakt enkel de burgerlijke rechtsvordering bij de rechter aanhangig; het beoogt een verhoging van de schadevergoeding die het slachtoffer had gevorderd of de veroordeling tot schadevergoeding indien zijn vordering in eerste aanleg, als gevolg van de vrijspraak van de beklagde, was verworpen; aangezien de burgerlijke partij niet bevoegd is om haar hoger beroep tot de strafvordering uit te breiden, heeft de beslissing die in eerste aanleg over deze vordering is gewezen, geen gezag van gewijsde tegen haar; daaruit volgt dat de appelrechter, bij wie enkel het ontvankelijk hoger beroep van de burgerlijke partij tegen een vrijspraak aanhangig is gemaakt, krachtens de devolutieve werking van dat hoger beroep kan en moet nagaan of het feit dat de grondslag vormt voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen is en of dat feit de schade heeft

veroorzaakt waarvan het herstel wordt gevraagd (1); derhalve miskent de beslissing waarbij het gerecht, op dit hoger beroep, oordeelt dat de beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, terwijl de eerste rechter, die op strafrechtelijk gebied uitspraak deed, dat had uitgesloten, noch het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde noch dat van de eerbiediging van het vermoeden van onschuld. (1) Zie Cass. 29 april 2015, AR P.15.0148.F ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150429.4, AC 2015, nr. 283; Cass. 19 september 2001, AR P.01.0535.F ECLI:BE:CASS:2001:ARR.20010919.5, AC 2001, nr. 472; Faustin HELIE, *Traité de l'instruction criminelle*, III, Brussel, 1869, 3313, nr. 4493; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, *Manuel de procédure pénale*, Larcier, Brussel, 4de uitg., 2012, 1033.

3. Alle aan een rechtspersoon verweten misdrijven worden concreet door natuurlijke personen gepleegd; noch artikel 61 Wetboek van Vennootschappen, krachtens hetwelk vennootschappen door hun organen handelen, noch artikel 522 van die wet, dat de bevoegdheden van de raad van bestuur bepaalt, (1) verbiedt bijgevolg om het aan een rechtspersoon verweten verzuim toe te rekenen aan de doelbewuste nalatigheid van zijn afgevaardigd bestuurder (2). (1) Het Wetboek van Vennootschappen is opgeheven door art. 34 van de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van Vennootschappen; zie met name de artt. 2:49 en 7:91 WVV. (2) De eiseres voerde aan dat het arrest de orgaantheorie miskent en de artikelen 61 en 522 Wetboek van Vennootschappen schendt, zoals die van toepassing waren op het tijdstip van de feiten, door niet vast te stellen dat haar vertegenwoordiger in haar naam en voor haar rekening heeft gehandeld. In dit geval vormt een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, dat voortvloeit uit een schuldig verzuim, de grondslag voor de aansprakelijkheid die het arrest aan de eiseres toerekent, en niet een verboden handeling die door haar vertegenwoordiger, in haar naam en voor haar rekening zou zijn gesteld.

Hof van Cassatie 1 juni 2022 (P.22.0389.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220601.2F.1>

Trefwoorden: Hoger beroep van de beklaagde - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grievenformulier - Rubriek "straf en/of maatregel" als enige aangevinkte rubriek, "onder voorbehoud van de neerlegging van het grievenformulier door de beklaagde" - Geen enkele door de beklaagde regelmatig aangevoerde grief - Invloed van de beperking van het hoger beroep van het openbaar ministerie

Samenvatting: Wanneer het formulier van hoger beroep van het openbaar ministerie als reden in de rubriek "straf en/of maatregel", namelijk de enige aangevinkte rubriek, vermeldt: "gelet op het door [de beklaagde] ingestelde hoger beroep, en het openbaar ministerie stelt eveneens hoger beroep in tegen de jegens deze beklaagde uitgesproken straf, onder voorbehoud van de neerlegging van het grievenformulier door de betrokkene", kunnen de appelrechters uit het door het openbaar ministerie gemaakte voorbehoud afleiden dat laatstgenoemde geen andere bestaansredenen aan zijn hoger beroep heeft willen toekennen dan de beschikkingen die de beklaagde hun regelmatig kon voorleggen en dat het hoger beroep van het openbaar ministerie, zonder regelmatig door de beklaagde

opgeworpen grieven, bij gebrek aan beschikkingen waartegen de laatstgenoemde rechtsgeldig hoger beroep had ingesteld, gelet op de beperking waarmee het gepaard ging, zijn bestaansreden heeft verloren (1). (1) Zie andersluidende concl. “in hoofdzaak” OM in Pas 2022, nr. 396.

Hof van Cassatie 8 juni 2022 (P.22.0306.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220608.2F.8>

Trefwoorden: 1. Strijd tegen discriminatie - Misdrijf seksisme - Bestanddeel - Ernstige aantasting van de waardigheid van de persoon - Beoordelingscriterium

2. Strijd tegen discriminatie - Misdrijf seksisme - Moreel bestanddeel - Algemeen opzet - Begrip

3. Motiveringsplicht - Draagwijdte - Uit een feitelijk gegeven afgeleid verweer - Antwoord door middel van een opsomming van de hiervan verschillende of hiermee strijdige gegevens

4. Strijd tegen discriminatie - Misdrijf seksisme - Vrijheid van meningsuiting, geweten en godsdienst - Beperking - Beginsel van de gelijkheid van mannen en vrouwen

Samenvatting: 1. De ernstige aantasting van de waardigheid van de persoon die is vereist als bestanddeel van het misdrijf seksisme zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen mannen en vrouwen teneinde de daad van discriminatie te bestraffen, wordt niet overgelaten aan de subjectieve beoordeling van het slachtoffer of de dader van het feit; het criterium is de eerbiediging van het gevoel van menselijke waardigheid zoals dat op een bepaald ogenblik wordt ervaren door het collectieve bewustzijn van een welbepaalde maatschappij in een welbepaalde periode (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 408.

2. Het wanbedrijf seksisme zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte en tot aanpassing van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen mannen en vrouwen teneinde de daad van discriminatie te bestraffen, vereist geen bijzonder opzet; het moreel bestanddeel van dat misdrijf wordt omschreven als de intentie om blijk te geven van zijn minachting voor een bepaald persoon of die persoon als minderwaardig te beschouwen, in de wetenschap dat dit gebaar of die handeling tot een ernstige aantasting van zijn waardigheid kan leiden (1). (1) zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 408.

3. De rechter antwoordt op het verweer dat uit een feitelijk gegeven is afgeleid, door hiervan verschillende of hiermee strijdige gegevens op te sommen die het irrelevant maken.

4. Wanneer de appelrechters oordelen dat de vrijheid van meningsuiting, die niet absoluut is, verplichtingen en verantwoordelijkheden inhoudt, met name de plicht om bepaalde grenzen niet te overschrijden, en dat de dwingende maatschappelijke behoeften, waarvan

het beginsel van de gelijkheid van mannen en vrouwen deel uitmaakt, bepaalde beperkingen op de vrijheid van meningsuiting verantwoord, beperken zij de uitoefening, in de openbare ruimte, van de beginselen van vrijheid van meningsuiting, geweten of godsdienst niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 408.

Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.22.1028.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.5>

Trefwoorden: Overschrijding van de redelijke termijn - Criteria - Beoordeling - Motivering van de niet-overschrijding

Samenvatting: Of de redelijke termijn van een rechtspleging is overschreden, moet worden beoordeeld volgens de omstandigheden van de zaak, waarbij acht moet worden geslagen op de zaak in haar geheel, de complexiteit ervan, de houding van de verzoeker en van de gerechtelijke overheden, alsook het belang van de zaak (1); wanneer uit de chronologie van de rechtspleging een dubbele vertraging blijkt van meer dan eenentwintig maanden en de beklaagde in zijn conclusie aanvoert dat die gecumuleerde termijnen overdreven zijn, kunnen de appelrechters die enkel vermelden dat het traject van het dossier, zoals ze dit uitgebreid toelichten, geen enkele overschrijding vertoont, niet wettig beslissen dat de redelijke termijn niet is overschreden. (1) Cass. 25 januari 2022, AR

Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.22.1106.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.8>

Trefwoorden: 1. Appelrechters die het beroepen vonnis bevestigen dat het verzet van de beklaagde niet-ontvankelijk verklaart - Gevolg

2. Hoger beroep tegen een vonnis dat het verzet van de beklaagde niet-ontvankelijk verklaart - Vernietiging van het beroepen vonnis door de appelrechters - Gevolg

Samenvatting: 1. Wanneer het vonnis het verzet niet-ontvankelijk verklaart, beperkt het zich ertoe te verklaren dat de bij verstek gewezen beslissing haar volle uitwerking zal krijgen; in dat geval kan het noch de grondslag van het verzet noch de grondslag van het bij verstek gewezen vonnis onderzoeken; hetzelfde geldt voor de appelrechters die het beroepen vonnis bevestigen dat het verzet van de beklaagde niet-ontvankelijk verklaart, in welk geval zij geen uitspraak kunnen doen over de strafvordering door met name te onderzoeken of de feiten zijn verjaard en of de vervolging niet-ontvankelijk moet worden verklaard (1). (1) Cass. 20 december 2016, AR P.15.0075.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161220.3, AC 2016, nr. 736.

2. Wanneer de appelrechters het beroepen vonnis vernietigen dat het door een beklaagde aangetekend verzet niet-ontvankelijk verklaart, moeten zij zich eerst over de ontvankelijkheid van het verzet uitspreken alvorens over de strafvordering uitspraak te doen.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.13>

Trefwoorden: 1. Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Begrip - Belastingenschuld

2. Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Eigen mogelijkheid van de administratie om de ontdoken belasting te innen - Invloed

3. Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Btw-fraude - Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van het misdrijf - Dwangbevel uitgevaardigd tegen sommige beklaagden en niet tegen de anderen – Invloed

Samenvatting: 1. De aanwending van het btw-mechanisme om de aan de Staat verschuldigde belastingen niet door te storten of om een schuldvordering op de belastingadministratie te verkrijgen, is een misdrijf waarvan de opbrengst, net als bij verduistering of oplichting, de schade vormt die het wanbedrijf rechtstreeks aan de Schatkist heeft toegebracht; de belastingenschuld is in dergelijke gevallen het onmiddellijke resultaat is van het bedrog.

2. De omstandigheid dat de administratie krachtens artikel 73sexies Btw-wetboek over een eigen mogelijkheid beschikt om de ontdoken belasting in te vorderen, die bestaat in de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een van de in dit artikel opgesomde beslissingen over de in de artikelen 73 en 73bis bedoelde misdrijven, ontzegt de Belgische Staat de mogelijkheid niet om in rechte op te treden via een gewone procedure.

3. De omstandigheid dat er een dwangbevel wordt uitgevaardigd tegen sommige beklaagden die btw-fraude hebben gepleegd, ontzegt de administratie de mogelijkheid niet om een burgerlijke rechtsvordering in te stellen tegen de andere beklaagden waartegen het dwangbevel niet werd uitgevaardigd, evenmin als tegen de eerstgenoemde beklaagden, aangezien artikel 93undeciesE van datzelfde wetboek voorschrijft dat de bepalingen van dat wetboek geen afbreuk doen aan het recht van de Staat om het herstel van de in die bepaling bedoelde schade te vorderen.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221123.2F.4>

Trefwoorden: Wijziging van taal - Verwijzing naar het dichtstbij gelegen gerecht van dezelfde rangorde waar de rechtspleging wordt gevoerd in de door de beklagde gevraagde taal - (Geen) verplichting om het rechtsgebied van dit gerecht te vermelden

Samenvatting: Noch artikel 23 Taalwet Gerechtszaken noch enige andere bepaling verplichten de rechtbank die de wijziging van taal beveelt, het rechtsgebied van het gerecht van dezelfde rang te vermelden dat, doordat dit het dichtstbij gelegen is, als gerecht op verwijzing is aangewezen (1). (1) Het Hof heeft weliswaar, als gevolg van de wijziging van artikel 40 Taalwet Gerechtszaken door de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, geoordeeld dat “artikel 861, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren indien de aangeklaagde onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt, van toepassing is op een onregelmatigheid die voortvloeit uit de schending van artikel 38 Taalwet Gerechtszaken”, betreffende de vertaling van akten die in een ander taalgebied zijn betekend of ter kennis zijn gebracht (Cass. 27 februari 2019, AR P.19.0148.F ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190227.5, AC 2019, nr. 127, met concl. “in hoofdzaak” van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.). Dit blijkt ook van toepassing te zijn op een schending van artikel 23 van de voormelde wet. De eiser voert ook niet aan dat de niet-vermelding, in het vonnis van de politierechtbank te Leuven, van het feit dat het dichtstbij gelegen gerecht waarnaar ze de zaak verwijst de politierechtbank Waals-Brabant (Waver) is, zijn belangen zou hebben geschaad. Het middel zou bijgevolg niet ontvankelijk zijn bij gebrek aan belang indien het Grondwettelijk Hof, in zijn arrest nr. 120/2019 van 19 september 2019, artikel 40, eerste lid, “Taalwet Gerechtszaken”, zoals vervangen door artikel 5 van de wet van 25 mei 2018, niet had vernietigd. (M.N.B.)

Hof van Cassatie 7 december 2022 (P.22.0918.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13>

Trefwoorden: 1. Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Kwalificatie van de feiten - Eerdere kwalificaties van de feiten - Invloed

2. Strafzaken - Afsluiting van het onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Aanwijzingen van schuld die de verwijzing verantwoorden - Begrip - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

3. Doodslag - Strafbare deelneming - Voorwaarde - Passief bijwonen van de uitvoering van het misdrijf - Opzet om rechtstreeks aan de uitvoering van het misdrijf mee te werken

4. Hof van assisen - Schuldigverklaring - Motiverend arrest - Vermelding dat de beslissing van de jury met meerderheid van stemmen is verkregen - (Geen) verplichting

Samenvatting: 1. De onderzoeksgerechten moeten bij de regeling van de rechtspleging de feiten onderzoeken waarop het onderzoek betrekking heeft en deze nauwkeurig omschrijven; bij de kwalificatie van de feiten is de kamer van inbeschuldigingstelling niet gebonden door de kwalificatie die hieraan reeds werd gegeven, hetzij door de burgerlijke partij, hetzij door het openbaar ministerie tijdens het gerechtelijk onderzoek of in de eindvordering, hetzij door de raadkamer (1). (1) Cass. 11 februari 2003, AR P.02.0608.N ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20030211.6, AC 2003, nr. 94.

2. Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoorden, worden de gegevens verstaan die, zodra ze na afloop van het gerechtelijk onderzoek zijn verzameld en getoetst, voldoende ernstig blijken om een veroordeling aannemelijk te maken; het bestaan van aanwijzingen van schuld dat de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoordt, wordt door het onderzoeksgerecht onaantastbaar in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 20 september 2022, AR P.22.0303.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.5, AC 2022, nr. 551.

3. Het passief bijwonen van de uitvoering van een misdrijf kan enkel een strafbare deelneming opleveren op voorwaarde dat het zich onthouden van enige reactie de uiting is van het opzet om rechtstreeks aan de uitvoering van dat misdrijf mee te werken door doelbewust bij te dragen aan het mogelijk maken of vergemakkelijken van het misdrijf; hoewel de aanwezigheid van de betrokkene de hoofddader kan hebben aangemoedigd, moet laatstgenoemde dat ook nog hebben gewild of bewust hebben aanvaard (1). (1) Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150915.3, AC 2015, nr. 513, met concl. van advocaat-generaal Winants.

4. Uit de artikelen 329, 329bis, 329quater, 330 en 331, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering blijkt niet dat, buiten het geval van een schuldigverklaring die bij eenvoudige meerderheid van stemmen is verkregen, het motiverend arrest waarbij de beslissing van de jury is gevoegd, uitdrukkelijk dient te vermelden dat die beslissing bij meerderheid van stemmen is genomen.

Hof van Cassatie 7 december 2022 (P.22.0186.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5>

Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Belang - Begrip - Verbetering van een vergissing begaan door de appelland in eerste aanleg

2. Strafzaken - Advocaat - Vertegenwoordiging - Lastgeving ad litem - Vermoeden – Weerlegbaarheid

3. Vordering van de burgerlijke partij voorgelegd aan de eerste rechter - Geen betwisting door de advocaat van de verzekeraar van de beklagde - Veroordeling in overeenstemming met de vordering - Hoger beroep van de verzekeraar - Belang - Ontvankelijkheid

4. W.A.M.-verzekering - Cassatieberoep van de verzekeraar - Vernietiging van de eindbeslissing over het beginsel van burgerrechtelijke aansprakelijkheid - Uitbreiding naar de niet-definitieve beslissing over de omvang van de schade

Samenvatting: 1. De appelland moet van een belang doen blijken om hoger beroep in te stellen; het belang bestaat wanneer er een beslissing is geweest die hem schaadt; een dergelijk belang bestaat met name wanneer het hoger beroep strekt tot verbetering van een vergissing die door die partij in eerste aanleg is begaan (1). (1) Zie Cass. 15 september 2006, AR C.05.0304.N ECLI:BE:CASS:2006:ARR.20060915.4, AC 2006, nr. 419 met concl. van

advocaat-generaal CORNELIS; Cass. 7 mei 2004, AR C.03.0603.F ECLI:BE:CASS:2004:ARR.20040507.3, AC 2004, nr. 244; Cass. 17 oktober 1946, AC 1945-46, p. 338; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

2. Uit arrest nr. 108/2020 van het Grondwettelijk Hof van 16 juli 2020 volgt dat, hoewel het vermoeden van de lastgeving ad litem waarin is voorzien bij artikel 440 Gerechtelijk Wetboek van toepassing is voor de strafgerechten, dat vermoeden weerlegbaar is, zodat de betrokken partij, ongeacht de toepassing van de artikelen 848 tot 850 Gerechtelijk Wetboek(1), dat vermoeden met alle rechtsmiddelen en met eerbiediging van het recht van verdediging moet kunnen weerleggen (2). (1) Procedure tot ontkenenis die niet van toepassing is voor de strafgerechten, zelfs wanneer ze uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvordering; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801. (2) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

3. Het hoger beroep van de verzekeraar van de beklaagde kan niet wegens gebrek aan belang niet-ontvankelijk worden verklaard, op grond dat hij voor de eerste rechter het materieel karakter van de aan zijn verzekerde verweten feiten niet heeft betwist en de in de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure niet heeft ingeleid (1). (1) Procedure tot ontkenenis die niet van toepassing is voor de strafgerechten, zelfs wanneer die uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvordering; zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801.

4. Op het niet-beperkte cassatieberoep van de WAM-verzekeraar van de beklaagde leidt de vernietiging op grond van het beginsel van aansprakelijkheid tot vernietiging van de niet-definitieve beslissingen die, gewezen op de tegen die verzekeraar ingestelde burgerlijke rechtsvorderingen, uitspraak doen over de omvang van de schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 801; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 1090 en verwijzingen in nota, waaronder Cass. 27 januari 2004, AR P.03.0839.N ECLI:BE:CASS:2004:ARR.20040127.5, Pas. 2004, nr. 46.

Hof van Cassatie 16 april 2024 (P.23.0789.N), RW 2024-2025, afl. 18

Hyperlink:

Trefwoorden: Meined – Boedelbeschrijving – Moreel element – Algemeen opzet – Beoordeling door de rechter

Samenvatting: Het in art. 226, tweede lid Sw. bedoelde misdrijf van het afleggen van een valse eed bij een boedelbeschrijving vereist als moreel element een algemeen opzet. Dit houdt in dat de beklaagde wetens en willens de verboden daad heeft gesteld, dit is dat hij zich ervan bewust is of dat redelijkerwijze niet kan worden betwist dat hij zich ervan bewust moet zijn geweest dat de boedelbeschrijving waarbij hij de eed aflegt, onjuiste of onvolledige gegevens bevat. De rechter oordeelt onaantastbaar of het voor het voormelde misdrijf vereiste algemeen opzet bewezen is, met andere woorden of de beklaagde zich wetens en willens schuldig heeft gemaakt aan het afleggen van een valse eed bij een boedelbeschrijving. Het Hof van Cassatie gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Hof van Cassatie 16 april 2024 (P.24.0095.N), RW 2024-2025, afl. 18

Hyperlink:

Trefwoorden: Misdrijf – Rechtvaardigingsgronden – Wettige verdediging – Beoordeling – Evenredigheid van het verweer

Samenvatting: De rechter kan bij de beoordeling van het aannemelijk maken van de in art. 416 Sw. bedoelde rechtvaardigingsgrond van wettige verdediging wel degelijk de evenredigheid van het verweer betrekken, rekening houdend met de gevolgen van dit verweer.

Hof van Cassatie 18 juni 2024 (P.23.1387.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240618.2N.24>

Trefwoorden: 1. Verzoek tot heropening debat – Beoordeling – Tegenspraak niet vereist

2. Hoger beroep – Vorm – Persoonlijke verschijning – Geen overdreven formalisme

Samenvatting: 1. De rechter oordeelt in strafzaken in beginsel onaantastbaar over een door een partij ingediend verzoek tot heropening van het debat (1); geen enkele verdragsrechtelijke bepaling of wetsbepaling, noch enig algemeen rechtsbeginsel verplichten de rechter om voorafgaand aan dit oordeel de partijen in de gelegenheid te stellen over dit verzoek tegenspraak te voeren. (1) Cass. 17 mei 2022, AR P.22.0623.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.15, AC 2022, nr. 358; Cass. 13 april 2005, AR P.05.0263.F ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050413.5, AC 2005, nr. 221.

De loutere omstandigheid dat de advocaat van een appellant vanwege een lid van de griffie onjuiste informatie zou hebben ontvangen over de in de wet omschreven vormvereisten voor het instellen van een ontvankelijk hoger beroep, houdt voor die appellant geen overmacht in die de niet-naleving van die vormvereisten rechtvaardigt (1). (1) B. VANLERBERGHE, “Overmacht in het burgerlijk proces”, in Overmacht (ed. J. ROZIE, S. RUTTEN en A. VAN OEVELEN), Intersentia, 2015, 73-74.

Een verklaring van hoger beroep per brief of per e-mail laat de griffier die de authentieke akte opstelt waarin de verklaring van hoger beroep wordt bevestigd, niet toe zekerheid te hebben over de identiteit en de hoedanigheid van de persoon die verklaart hoger beroep te willen instellen; de verplichting om persoonlijk te verschijnen ter griffie voor het doen van de verklaring van hoger beroep dient dan ook een wettig doel en tast het recht van toegang tot de appelrechter in de kern niet aan; de appelrechter die het hoger beroep van een appellant niet ontvankelijk verklaart omdat die laatste of zijn raadsman niet persoonlijk is verschenen voor de griffier om een verklaring van hoger beroep af te leggen, geeft hierdoor geen blijk van overdreven formalisme (1). (1) Cass. 7 november 2023, AR P.23.1221.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231107.2N.8, AC 2023, nr. 713, met concl. OM.

Hof van Cassatie 5 november 2024 (P.24.0978.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241105.2N.21>

Trefwoorden: Stedenbouw – Sancties – Straf – Verzwarende omstandigheid

Samenvatting: Volgens artikel 6.2.1, tweede lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zijn de minimumstraffen een gevangenisstraf van vijftien dagen en een geldboete van 2.000,00 euro, of een van die straffen alleen, als de misdrijven, vermeld in het eerste lid van die bepaling, gepleegd worden door instrumenterende ambtenaren, vastgoedmakelaars en andere personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen kopen, verkavelen, te koop of te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of door personen die bij die verrichtingen als tussenpersonen optreden, bij de uitoefening van hun beroep; hij die het beroep van zelfstandig schrijnwerker uitvoert, is om die enkele reden geen persoon als bedoeld door die bepaling (1). (1) Het openbaar ministerie was van mening dat het middel niet-ontvankelijk is, wegens de naar recht verantwoorde straf op basis van het basismisdrijf. (BDS)

Hof van Cassatie 12 november 2024 (P.24.1469.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241112.2N.33/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Beoordeling – Redelijke termijn

2. Voorlopige hechtenis – Verzoek voorlopige invrijheidstelling - Borgsom – Beoordeling

Samenvatting: 1. Artikel 5.3 EVRM bepaalt: “Eenieder die gearresteerd is of gevangen wordt gehouden, overeenkomstig lid 1 c) van dit artikel moet onmiddellijk voor een rechter worden geleid of voor een andere autoriteit die door de wet bevoegd verklaard is om rechterlijke macht uit te oefenen en heeft het recht binnen een redelijke termijn berecht te worden of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld. De invrijheidstelling kan afhankelijk worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene in rechte.”

Uit die bepaling, welke beoogt de individuele vrijheid te beschermen, volgt dat indien de duur van de voorlopige hechtenis niet langer redelijk is, de betrokkene in vrijheid moet worden gesteld.

Het staat aan de rechter om op concrete wijze te oordelen of in het licht van de feitelijke omstandigheden van de zaak onder meer wat betreft de aard en de complexiteit van de feiten, de houding van de in verdenking gestelde en de houding van de met opsporing belaste instanties, het door artikel 5.3 EVRM gewaarborgde recht van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd om binnen een redelijke termijn te worden berecht, is miskend. Bij die beoordeling kan de rechter het gevaar voor recidive en onttrekking betrekken.

De verplichting om de redelijke termijn te beoordelen op basis van een geactualiseerd onderzoek van de gegevens van de zaak en het verbod op stereotiepe overwegingen of een automatisme dat onverenigbaar is met het evolutief karakter van de voorlopige hechtenis, belet de rechter niet om gegevens die eerder in aanmerking werden genomen bij de beoordeling van een redelijketermijnverweer opnieuw in aanmerking te nemen met de vaststelling dat die gegevens nog steeds bestaan. Het loutere tijdsverloop doet immers de gegevens waaruit een gevaar voor recidive of onttrekking wordt afgeleid, niet noodzakelijk verdwijnen.

Het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

2. Het staat aan de rechter die uitspraak moet doen over een verzoek om voorlopige invrijheidstelling onaantastbaar te oordelen in welke mate voorgestelde voorwaarden of een borgsom het gevaar voor recidive en onttrekking daadwerkelijk kunnen neutraliseren.

Uit de artikelen 23, 4° en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt voor die rechter de verplichting een conclusie met aanvoeringen dat de gevaren voor recidive en onttrekking kunnen worden geneutraliseerd door het opleggen van voorwaarden of een borgsom, te beantwoorden.

Die rechter moet daarbij niet de redenen van zijn redenen geven. Hij dient weliswaar het verweer te beantwoorden, maar moet niet antwoorden op argumenten die louter werden aangevoerd tot staving van een verweer zonder een afzonderlijk verweer te vormen. Gelet op de korte termijn waarbinnen de rechter uitspraak moet doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis volstaat het dat hij het verweer in zijn essentie beantwoordt, zonder op elk detail te moeten ingaan.

Uit het enkele gegeven dat een motivering summier is, volgt niet dat de rechter geen daadwerkelijk onderzoek heeft gedaan naar het al dan niet neutraliserend effect van voorgestelde voorwaarden en een borgsom op de gevaren voor recidive en onttrekking.

De rechter hoeft bij de beoordeling van het gevaar voor recidive niet noodzakelijk het gerechtelijk verleden van een beklaagde te betrekken.

De rechter die de hoogte van de door de eerste rechter uitgesproken straf betreft bij het gevaar voor onttrekking, dient geen rekening te houden met het door de beklaagde in eerste aanleg gevoerde verweer.

Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1556.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.33/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling – Vermoeden van onschuld

Samenvatting: Het bestreden arrest (p. 8, eerste alinea) oordeelt dat de aard en de bijzondere ernst van de ten laste gelegde feiten, zoals die werden beschreven, en zoals daartoe schuld aanwijzingen bestaan, bij de eiser wijzen op een gevaarlijke ingesteldheid die de verdere vrijheidsberoving volstrekt noodzakelijk maakt voor de openbare veiligheid. Het bestreden arrest (p. 8, derde alinea) verwijst ter staving van dit oordeel onder meer naar het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van 9 augustus 2022, gewezen in het kader

van de voorlopige hechtenis, waarvan het de motieven, die het nog steeds actueel acht, overneemt. De kamer van inbeschuldigingstelling neemt met het arrest van 9 augustus 2024 (p. 29) integraal en zonder enig voorbehoud de beweegredenen van de eraan gehechte schriftelijke vordering van het openbaar ministerie over. Derhalve oordeelt het bestreden arrest dat de eiser:

- de boekhouding van de criminele organisatie bijhield (schriftelijke vordering federaal parket, p. 17 en p. 19);
- de criminele winsten wit waste door ervoor te zorgen dat privé-uitgaven of investeringen van andere betrokken personen de schijn meekregen van legaliteit (schriftelijke vordering federaal parket, p. 20);
- bezig was met het verhandelen van de criminele gelden en hiervoor overal in de wereld contacten had met tal van personen (schriftelijke vordering federaal parket, p. 28);
- valse documenten opstelde zodat de leden van de criminele organisatie konden reizen (schriftelijke vordering federaal parket, p. 28);
- zich reeds jaren in het crimineel milieu bewoog en kennis had van hun investeringen, hun aankopen en de plaats waar hun winsten naartoe gingen (schriftelijke vordering federaal parket, p. 28);
- bij een invrijheidstelling terug zal doen waar hij goed in is, met name het traden van crimineel geld, waardoor de criminele organisatie nog meer winsten kan genereren (schriftelijke vordering federaal parket, p. 28).

Met die redenen miskent het bestreden arrest eisers vermoeden van onschuld.

Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.23.1376.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.29/NL>

Trefwoorden: Rechtsplegingsvergoeding – Hoger beroep – Burgerlijke partij – Wie is de in het ongelijk gestelde partij?

Samenvatting: Krachtens de artikelen 162bis, eerste lid, 194 en 211 Wetboek van Strafvordering veroordeelt ieder veroordelend vonnis, uitgesproken tegen de beklaagde en tegen de personen die voor het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijk zijn, hen tot het betalen aan de burgerlijke partij van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek.

Hieruit volgt dat een burgerlijke partij in hoger beroep recht heeft op een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de beklaagde en de personen die voor het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijk zijn, zodra zij ten aanzien van deze partij zijn veroordeeld tot een schadevergoeding, veroorzaakt door het misdrijf waaraan de beklaagde schuldig is verklaard.

De appelrechters bevestigen het beroepen vonnis, binnen de perken van het hoger beroep, op burgerlijk gebied, waarbij zij de door de verweerders in solidum aan de eiser te betalen schadevergoeding bepalen op 63.258,62 euro, vermeerderd met de vergoedende en de gerechtelijke interest. Zij bevestigen voor het overige het beroepen vonnis met inbegrip van de toegekende provisionele schadevergoeding en het bevolen deskundigenonderzoek.

De appelrechters die vervolgens de eiser veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep van 1.500,00 euro aan elk van de verweerders

omdat de eiser voor de definitief beoordeelde punten de in het ongelijk gestelde partij is, niettegenstaande de verweerders in solidum worden veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding aan de eiser, verantwoordten hun beslissing niet naar recht.

Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1079.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.9/NL>

Trefwoorden: 1. Verzoek tot heropening debat – Overlegging stukken – Beoordeling

2. Recht op een eerlijk proces – Rechten van de verdediging – Toegang tot de overtuigingsstukken – Consulteerbaarheid – Technische moeilijkheden – Risico op aantasting van de overtuigingsstukken bij de consultatie ervan – Informatie op een andere wijze ter beschikking gesteld – Inzage in een inbeslaggenomen gsm-toestel

Samenvatting: 1. De rechter die oordeelt dat stukken die een partij na het in beraad nemen van de zaak heeft overgelegd als grondslag voor een verzoek om heropening van het debat, niet nuttig zijn voor zijn oordeelsvorming, hoeft niet uitdrukkelijk vast te stellen dat die stukken uit de rechtspleging worden geweerd.

De eiser heeft na het in beraad nemen van de zaak een verzoek om heropening van het debat ingediend met voeging van een nieuw stuk dat hij van belang acht voor de schuldbeoordeling. Het arrest oordeelt dat “de stukken die [de eiser] aanbrengt niet te beschouwen zijn als ‘nieuwe stukken’ van overwegend belang zodat het niet nuttig, noch noodzakelijk voorkomt om de debatten op grond daarvan te heropenen”. Aldus geven de appelrechters te kennen dat zij met dit stuk geen rekening houden en miskennen zijn eisers recht van verdediging niet.

2. Uit artikel 6 EVRM en het daarin gewaarborgde recht op een eerlijk proces, artikel 190, tweede lid, Wetboek van Strafvordering betreffende de overtuigingsstukken en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging volgt dat een beklaagde in beginsel toegang moet hebben tot de overtuigingsstukken en die dus ook moet kunnen consulteren, indien hij dit vraagt.

Bij de uitoefening van dit recht moet evenwel rekening worden gehouden met de technische moeilijkheden die de consultatie van bepaalde overtuigingsstukken door hun aard en omvang met zich kan meebrengen en het risico op aantasting van die overtuigingsstukken bij de consultatie ervan. Daaruit volgt dat de consultatie van een bepaald overtuigingsstuk zelf aan een beklaagde kan worden ontzegd indien alle informatie die in dat overtuigingsstuk is vervat op een andere wijze ter beschikking wordt gesteld van de beklaagde.

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak de niet-consultatie door een beklaagde van een bepaald overtuigingsstuk zelf, waarvan de beklaagde evenwel alle in dit overtuigingsstuk vervatte informatie op een andere wijze kan consulteren, het recht van verdediging van die beklaagde miskent.

Het Hof kan nagaan of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.28/NL>

Trefwoorden: Vrijspraak beklagde – Gevolg burgerlijke vordering – Verzekering – W.A.M.-verzekering – Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds

Samenvatting: Krachtens de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de strafrechter een burgerlijke vordering tot herstel van schade slechts gegrond verklaren indien hij vaststelt dat de schade voortvloeit uit een als misdrijf gekwalificeerd feit waarvoor de beklagde is vervolgd en dat de rechter bewezen verklaart.

Artikel 19bis-17 WAM bepaalt dat, wanneer de burgerlijke vordering tot vergoeding van de door een motorrijtuig veroorzaakte schade wordt ingesteld voor het strafgerecht, het Fonds vrijwillig kan tussenkomen in het geding onder dezelfde voorwaarden als wanneer de vordering voor het burgerlijk gerecht was gebracht.

Artikel 19bis-11, § 1, 7°, WAM bepaalt dat elke benadeelde van het Fonds de vergoeding kan verkrijgen van de schade die door een motorrijtuig is veroorzaakt indien dit motorrijtuig niet kan worden geïdentificeerd en dat het Fonds in dat geval in de plaats van de aansprakelijke persoon kan worden gesteld.

Uit deze bepalingen volgt dat de strafrechter die de beklagde vrijspreekt voor de hem ten laste gelegde feiten en aldus oordeelt dat de beklagde niet aansprakelijk is voor het ongeval, niet bevoegd is om het Fonds in de plaats te stellen van de aansprakelijke persoon en te veroordelen tot het vergoeden van de schadelijke gevolgen van het ongeval.

De appelrechters oordelen dat:

- de verweerder 2 is gedagvaard wegens het onopzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen aan de verweerder 1, vluchtmisdrijf en een inbreuk op de artikelen 9.1.1 en 10.1.1°, Wegverkeersreglement;
- de verweerder 2 voor deze ten laste gelegde feiten wordt vrijgesproken op grond van twijfel;
- zij, gelet op deze vrijspraak, onbevoegd zijn om te oordelen over de burgerlijke vorderingen van de verweerder 1 en de eiser, ingesteld tegen de verweerder 2;
- deze vrijspraak niet verhindert dat de eiser tot vergoeding van de schade van de verweerder 1 is gehouden op grond van artikel 19bis-11, § 1, 7°, WAM, dat het Fonds in de plaats stelt van de aansprakelijke persoon indien het motorvoertuig dat het ongeval heeft veroorzaakt niet kan worden geïdentificeerd.

De appelrechters die aldus oordelen dat de vrijspraak van de verweerder 2 niet verhindert dat de eiser op grond van artikel 19bis-11, § 1, 7°, WAM gehouden is de door de verweerder 1 geleden schade te vergoeden, verantwoord hun beslissing niet naar recht.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.20/NL>

Trefwoorden: Burgerlijke vordering – Dading – Schuldvernieuwing – Gevolg

Samenvatting: Artikel 1165 oud Burgerlijk Wetboek bepaalt dat overeenkomsten alleen gevolgen teweeg brengen tussen de contracterende partijen en aan derden geen nadeel toebrengen.

Krachtens artikel 1208 oud Burgerlijk Wetboek kan een hoofdelijke medeschuldenaar die door de schuldeiser wordt vervolgd, alle excepties inroepen die uit de aard van de verbintenis voortvloeien en al die hem eigen zijn, alsook die aan alle medeschuldenaars gemeen zijn. Hij kan de excepties niet inroepen die aan de persoon van sommige medeschuldenaars eigen zijn.

Krachtens artikel 1281 oud Burgerlijk Wetboek zijn door schuldvernieuwing tussen de schuldeiser en een van de hoofdelijke schuldenaars tot stand gekomen, de medeschuldenaars bevrijd. Wanneer echter de schuldeiser de toetreding van de medeschuldenaars heeft geëist, blijft de oude schuldvordering bestaan indien de medeschuldenaars weigeren tot de nieuwe schikking toe te treden.

Artikel 1285 oud Burgerlijk Wetboek bepaalt dat een kwijtschelding van schuld of ontslag bij overeenkomst ten voordele van een van de hoofdelijke medeschuldenaars gedaan, al de overigen bevrijdt, tenzij de schuldeiser uitdrukkelijk zijn rechten tegenover hen heeft voorbehouden. In dit laatste geval kan hij de schuld niet invorderen dan na aftrek van het aandeel van degene aan wie hij kwijtschelding heeft verleend.

Uit deze bepalingen en hun onderlinge samenhang volgt dat een schuldvernieuwing overeengekomen in een dading tussen de schuldeiser en een van de hoofdelijk gehouden schuldenaars, evenmin als een kwijtschelding van schuld, de rechtspositie van de overige medeschuldenaars kan verzwaren.

Een schuldvernieuwing vormt een grond van tenietgaan van de schuld die in de regel door de medeschuldenaars kan worden ingeroepen.

Indien de schuldeiser in deze dading zijn rechten tegenover de overige medeschuldenaars uitdrukkelijk heeft voorbehouden, blijven deze medeschuldenaars evenwel hoofdelijk gehouden tot betaling van de schuld, maar wel onder aftrek van het aandeel in de schuld van de schuldenaar met wie de schuldeiser de schuldvernieuwing in de dading is overeengekomen.

De appelrechters oordelen dat:

- de eiser I en M.D. ingevolge hun gemeenschappelijke fouten hoofdelijk gehouden zijn voor de schade voortkomend uit de feiten van de telastleggingen A, B.3, B.4 en B.5;
- de eiser I, M.D. en N.S. ingevolge hun gemeenschappelijke fouten hoofdelijk gehouden zijn voor de schade voortkomend uit de feiten van de telastleggingen B.1 en C.2;
- de eiser I en M.D. in gelijke mate hebben bijgedragen tot de totstandkoming van de schade ingevolge de door hen gepleegde oplichtingen en misbruik van vertrouwen;
- N.S. door haar foutief gedrag ook heeft bijgedragen aan de totstandkoming van de schade veroorzaakt door de feiten van de telastleggingen B.1 en C.2;
- de verweerders I.1-4 op 20 mei 2021 een dading hebben gesloten met M.D., met de gemeenschappelijke bedoeling om hun rechtsbanden te vernieuwen, zodat er sprake is van een schuldvernieuwing;

- de verweerders I.1-4 in de dading uitdrukkelijk hun rechten tegenover de overige medeschuldenaars van M.D. hebben voorbehouden.

De appelrechters die vervolgens oordelen dat de dading enkel een persoonlijk verweer biedt aan M.D. en dat de medeschuldenaars van M.D., waaronder de eiser I, hoofdelijk gehouden blijven tot betaling van de gehele schuld, verminderd met de betalingen gedaan door M.D. in uitvoering van de dading, verantwoord hun beslissing niet naar recht.

Het middel is in zoverre gegrond.

Hof van Cassatie 3 december 2024 (P.24.1287.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241203.2N.22/NL>

Trefwoorden: 1. Misdrijven – Opzettelijke slagen en verwondingen met ongeschiktheid tot het verrichten van arbeid tot gevolg – Ongeschiktheid tot verrichten van persoonlijke arbeid

2. Rechten van verdediging – Heromschrijving – Verwittiging

Samenvatting: 1. De ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid in de zin van de artikelen 399, eerste lid, en 400, eerste lid, Strafwetboek doelt op de abstracte mogelijkheid voor het slachtoffer om gewone arbeid te verrichten.

Het arrest (p. 10) stelt vast dat in de medische attesten van kort na de feiten geen sprake is van een persoonlijke ongeschiktheid en dat in het verslag van dr. A. van 25 januari 2022 uitdrukkelijk wordt vermeld dat de verweerder niet arbeidsongeschikt was. Het oordeelt ook dat de fysieke hinder zonder repercussies op het vlak van persoonlijke arbeid niet gelijk te stellen is met de ongeschiktheid als bedoeld in artikel 399 Strafwetboek en beslist op basis daarvan de aan de eiser ten laste gelegde feiten te heromschrijven als een inbreuk op de artikelen 392 en 398, eerste lid, Strafwetboek, namelijk het toebrengen van opzettelijke verwondingen of slagen aan de verweerder. Bij de beslechting van de burgerlijke vordering van de verweerder oordeelt het arrest (p. 13) dat de door dr. A. beschreven ongeschiktheid geen ongeschiktheid is tot het verrichten van persoonlijke arbeid, maar een loutere fysieke ongeschiktheid zonder economische implicaties en dat de door de verweerder gevorderde bedragen voor persoonlijke ongeschiktheid met uitsluiting van de economische ongeschiktheid worden toegekend. Deze oordelen heffen elkaar niet op of doen elkaar niet te niet, zodat ze niet tegenstrijdig zijn.

2. Indien de rechter de aan een beklaagde ten laste gelegde feiten van opzettelijke verwondingen of slagen met de omstandigheid dat die een ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid tot gevolg hadden als bedoeld door de artikelen 392 en 399, eerste lid, Strafwetboek heromschrijft in opzettelijke verwondingen of slagen als bedoeld door de artikelen 392 en 398, eerste lid, Strafwetboek, of met andere woorden zonder de in artikel 399, eerste lid, Strafwetboek vermelde verzwarende omstandigheid, vereisen artikel 6 EVRM of de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging niet dat de rechter de beklaagde ter zake verwittigt. De beklaagde kan zich immers ook zonder verwittiging verdedigen over de heromschreven feiten en dit zowel op straf- als op burgerlijk gebied.

Hof van Cassatie 10 december 2024 (P.24.0967.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241210.2N.39/NL>

Trefwoorden: Redelijke termijn – Beoordeling – Strafvermindering – Motivering

Samenvatting: Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of de redelijke termijn waarbinnen overeenkomstig artikel 6.1 EVRM over een strafvervolgung moet zijn beslist, is gerespecteerd. De rechter dient zich voor die beoordeling, waarbij de procedure in haar geheel in aanmerking moet worden genomen, te plaatsen op de datum van zijn beslissing.

Uit artikel 6.1 EVRM en artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter een vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn kan remediëren door het opleggen van een lagere straf dan de straf die hij bij niet-overschrijding zou hebben opgelegd.

Uit de rechterlijke beslissing moet blijken dat de ter remediëring van de overschrijding van de redelijke termijn opgelegde bestraffing reëel en meetbaar is verminderd, zonder dat de rechter uitdrukkelijk moet melding maken van de straf die hij zou hebben opgelegd zonder die overschrijding.

De rechter die ter remediëring van de overschrijding van de redelijke termijn beslist tot een strafvermindering is niet ertoe gehouden om alle door hem opgelegde straffen te verminderen. Hij kan beslissen dat de overschrijding van de redelijke termijn afdoende is gemedieerd door enkel één van de voor een bepaald bewezen verklaard feit opgelegde straffen te verminderen en dit niet te doen voor de andere straffen voor dit misdrijf of voor de bestraffing voor andere bewezen verklaarde misdrijven. Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie moet hij die keuze niet uitdrukkelijk motiveren.

Hof van Cassatie 10 december 2024 (P.24.1297.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241210.2N.20>

Trefwoorden: 1. EVRM – Art. 6.1 EVRM – Verstek – Verzet

2. EVRM – Art. 6.1 EVRM – Verstek – Verzet – Ongedaan – Aangevoerde overmacht – Beoordeling rechter

3. EVRM – Art. 6.1 EVRM – Verstek – Verzet – Ongedaan – Aangevoerde overmacht – “Wettige reden van verschoning” – Begrip

Samenvatting: 1. Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat een partij die in haar afwezigheid werd veroordeeld, de mogelijkheid moet hebben om de zaak opnieuw en ditmaal in haar aanwezigheid te laten beoordelen, tenzij vaststaat dat zij heeft verzaakt aan het recht om te verschijnen en zich te verdedigen of zij de intentie had zich te onttrekken aan het gerecht (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR

P.21.1291.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.9, AC 2022, nr. 38 met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

2. Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het verzet als ongedaan wordt beschouwd indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt en vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding, geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden beslissing, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden overgelaten wordt aan het soevereine oordeel van de rechter; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling blijkt dat de wetgever de misbruiken van de verzetsprocedure heeft willen tegengaan door een beperking van de mogelijkheid om tegen een verstekbeslissing verzet aan te tekenen, zonder daarbij afbreuk te doen aan het recht van de partijen om te worden gehoord als onderdeel van het recht op een eerlijk proces, en aan de vereisten die ter zake worden gesteld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1291.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.9, AC 2022, nr. 38 met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

3. Uit de wetsgeschiedenis van art. 187, §6, 1° Wetboek van Strafvordering en de door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gegeven uitlegging van artikel 6 EVRM volgt dat het door artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering gehanteerde begrip “wettige reden van verschoning” die gevallen omvat die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, noch om zich te onttrekken aan het gerecht; die afstand of die wil zich te onttrekken kan niet alleen worden afgeleid uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet is komen opdagen op de rechtszitting waarop zij behoorlijk was opgeroepen en voldoende de gevolgen kan inschatten van de beslissing om afwezig te blijven; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1291.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.9, AC 2022, nr. 38 met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

Uit het enkele feit dat een partij vertegenwoordigd was door een raadsman op de inleidingszitting, waarop er conclusietermijnen en een rechtsdag werden bepaald, volgt niet dat zij op het ogenblik dat zij afwezig bleef en verstek liet gaan bij de behandeling van de zaak, niet de wens kan hebben gehad afstand te doen van haar recht te verschijnen en zich te verdedigen of zich te onttrekken aan het gerecht (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1291.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.9, AC 2022, nr. 38 met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET.

Hof van Cassatie 10 december 2024 (P.24.0054.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241210.2N.21/NL>

Trefwoorden: Verstek – Betekening in buitenland – Verzet – Termijn – Prejudiciële vraag
GwH

Samenvatting: Het middel voert in wezen aan dat er geen redelijke verantwoording bestaat om ten aanzien van een beklaagde die in België geen woon- of verblijfplaats noch gekozen woonplaats heeft en aan wie de verstekbeslissing in het buitenland werd betekend, de in artikel 55 Gerechtelijk Wetboek bedoelde termijnverlenging slechts toe te passen op de buitengewone termijn van verzet, die volgens artikel 187, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering van toepassing is wanneer de betekening in het buitenland van de verstekbeslissing niet aan de persoon is gebeurd, en niet op de gewone termijn van verzet, die volgens artikel 187, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering van toepassing is wanneer de verstekbeslissing in het buitenland aan de persoon werd betekend. Er is dan ook grond om overeenkomstig artikel 26, § 1, 3°, en § 2, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof aan het Grondwettelijk Hof de prejudiciële vraag te stellen zoals geformuleerd in het dictum van dit arrest.

Hof van Cassatie 17 december 2024 (P.24.1076.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.17/NL>

Trefwoorden: 1. Verstek – Verzet – Relatieve werking van verzet – Burgerlijk gebied – Verhoging schadevergoeding

2. Oplichting – Contractuele wanprestatie – Verschil

Samenvatting: 1. Uit de relatieve werking van het verzet op strafgebied volgt dat het gerecht dat oordeelt over het hoger beroep tegen het vonnis gewezen op het verzet van de beklaagde, de straf waartoe de eerste rechter deze laatste bij verstek heeft veroordeeld, niet mag verzwaren behoudens wanneer het openbaar ministerie een ontvankelijk hoger beroep tegen het verstekvonnis heeft ingesteld.

Uit de relatieve werking van het verzet op burgerlijk gebied volgt dat het gerecht dat oordeelt over het hoger beroep tegen het vonnis gewezen op het verzet van de beklaagde, de schadevergoeding waartoe de eerste rechter deze laatste bij verstek heeft veroordeeld, niet mag verzwaren behoudens wanneer de burgerlijke partij een ontvankelijk hoger beroep tegen het verstekvonnis heeft ingesteld. Een eventueel incidenteel beroep van de burgerlijke partij voor de appelrechter op verzet doet daaraan geen afbreuk.

Om na te gaan of er een strafverzwaring is, moeten eerst de door de eerste rechter en het appelgerecht opgelegde hoofdstraffen worden vergeleken. Indien het appelgerecht een lagere hoofdstraf uitspreekt dan de eerste rechter is er geen strafverzwaring, ongeacht de in hoger beroep uitgesproken bijkomende straffen.

De correctionele rechtbank Limburg, afdeling Hasselt, heeft de eiser bij verstekvonnis van 27 maart 2023 wegens de telastleggingen A.1 tot A.5 (oplichting) veroordeeld tot een hoofdgevangenisstraf van 30 maanden, alsook tot een geldboete van 500,00 euro, door vermeerdering met 70 opdecimen gebracht op 4.000,00 euro. Die rechtbank heeft de eiser eveneens veroordeeld tot betaling aan de verweerster 3 van een schadevergoeding van 8.593,06 euro, vermeerderd met de vergoedende interesten aan de wettelijke interestvoet vanaf 2 juli 2019.

Dezelfde rechtbank heeft bij vonnis op verzet en op tegenspraak van 30 juni 2023 het verzet van de eiser ontvankelijk verklaard en de eiser voor dezelfde telastleggingen veroordeeld tot een hoofdgevangenisstraf van 2 jaar, met uitstel van tenuitvoerlegging voor een jaar voor een termijn van vijf jaar, alsook tot een geldboete van 250,00 euro, door vermeerdering met 70 opdecimen gebracht op 2.000,00 euro. Die rechtbank heeft de eiser veroordeeld tot betaling aan de verweerster 3 van dezelfde schadevergoeding als bij verstek.

De appelrechters veroordelen de eiser, op zijn hoger beroep en dat van het openbaar ministerie tegen het vonnis op verzet, voor dezelfde telastleggingen, aangepast en geactualiseerd, tot een hoofdgevangenisstraf van 15 maanden, met volledig uitstel van tenuitvoerlegging voor een termijn van vijf jaar, alsook tot een geldboete van 250,00 euro, door vermeerdering met 70 opdecimen gebracht op 2.000,00 euro en bovendien tot de bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen voor een bedrag van 35.000,00 euro en een bestuurdersverbod overeenkomstig artikel 1 Wet Beroepsuitoefeningsverbod voor een termijn van vijf jaar. Zij veroordelen de eiser tot betaling aan de verweerster 3 van een schadevergoeding van 11.343,06 euro, vermeerderd met de vergoedende interesten aan de wettelijke interestvoet vanaf 2 juli 2019.

Eensdeels volgt hieruit dat het arrest door, in vergelijking met het verstekvonnis, de aan de eiser opgelegde hoofdstraf te verminderen en hem de bijkomende straffen van de bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen en een bestuurdersverbod op te leggen, zijn toestand op strafgebied niet verzwaart en derhalve de relatieve werking van zijn verzet op dat gebied niet miskent.

Anderdeels volgt hieruit dat het arrest door, in vergelijking met het verstekvonnis, de eiser te veroordelen tot een hogere schadevergoeding aan de verweerster 3, zijn toestand verzwaart op burgerlijk gebied en derhalve de relatieve werking van zijn verzet op dat gebied miskent.

In zoverre is het middel gegrond.

2. Oplichting als bedoeld in artikel 496, eerste lid, Strafwetboek, zoals van toepassing, bestaat in het zich doen afgeven of leveren van een in die bepaling bedoelde zaak, hetzij door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden, hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen, en dit met het oogmerk om zich een aan een ander toebehorende zaak toe te eigenen.

Een listige kunstgreep kan erin bestaan dat een aannemer de overeengekomen werken slechts gedeeltelijk uitvoert en de verdere uitvoering van die werken afhankelijk maakt van de betaling van voorschotten of bijkomende voorschotten wegens zogenaamde meerwerken, waarvan hij op voorhand weet dat hij ze niet of hoogstwaarschijnlijk niet zal uitvoeren. De rechter die vaststelt dat een aannemer bedrieglijk op die wijze handelt, kan oordelen dat die aannemer niet louter een contractuele wanprestatie pleegt, maar zich ook schuldig maakt aan oplichting.

Het arrest stelt bij de eiser een weerkerend patroon vast waarbij:

- de eiser bij het sluiten van een overeenkomst voor het uitvoeren van renovatiewerken telkens de betaling vroeg van een soms omvangrijk voorschot;
- de eiser vervolgens afbraakwerken uitvoerde waardoor de woning deels onbruikbaar werd, waarop hij dan met een bepaalde druk voorschotten voor zogenaamde meerwerken vroeg, die de klanten zich genoodzaakt zagen te betalen om terug te kunnen beschikken over een volledig bruikbare woning;

- de eiser vervolgens geen of nog nauwelijks werken uitvoerde of materialen leverde, tenzij hij de kans zag om nog meer “meerkosten” te vragen;
- de overeengekomen werken dus nooit tot een goed einde werden gebracht en de voorgeschoten materialen en grondstoffen nooit volledig werden geleverd.

Het arrest leidt hieruit af dat:

- de eiser van bij het begin niet de bedoeling had om tegenprestaties van aanvaardbare waarde in verhouding tot de gemaakte afspraken en betalingen te leveren, minstens wist dat er een onaanvaardbaar ernstig en voor de klanten verborgen gehouden risico bestond op niet-afdoende uitvoering van de overeengekomen werken;
- het eisers bedoeling was om zich op die manier bedrieglijk andermans geld toe te eigenen;
- de benadeelden zonder de aanwending van de vermelde listige kunstgrepen nooit tot overhandiging van de gelden zouden zijn overgegaan.

Hof van Cassatie 17 december 2024 (P.24.1289.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241217.2N.23/NL>

Trefwoorden: Politie – Proces-verbaal – Politieambtenaar betrokken – Onpartijdigheid – Beoordeling

Samenvatting: Artikel 127, eerste en tweede lid, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, houdt enkel ambtsverplichtingen in voor politieambtenaren. Die bepalingen houden als dusdanig voor de rechter geen verplichting in om een onregelmatigheid vast te stellen of een proces-verbaal uit het debat te weren.

De enkele omstandigheid dat een politieambtenaar die, naar aanleiding van de vaststelling van een misdrijf waarmee hij is gelast, het slachtoffer wordt van een ander misdrijf waarbij de verdachte de plaats van de voorgenomen vaststelling wil ontvluchten, het op zijn persoon gepleegde misdrijf vaststelt in een proces-verbaal, verplicht de rechter niet te oordelen dat bij de verdachte de objectief gewettigde vrees kan ontstaan dat die politieambtenaar dat proces-verbaal niet onpartijdig heeft opgesteld, zodat geen eerlijk proces meer mogelijk is. Hetzelfde geldt wanneer die politieambtenaar nadien nog medewerking verleent aan het verdere onderzoek naar het eerst vermelde misdrijf, ook al is dat onderzoek uitgebreid met het andere misdrijf. Dat de politieambtenaar zich nadien burgerlijke partij tegen de verdachte stelt om zijn schade ingevolge het andere misdrijf te verhalen, verplicht niet om daarover anders te oordelen.

Artikel 56, § 1, Wetboek van Strafvordering houdt voor de onderzoeksrechter geen verplichting in om in een dergelijk geval het onderzoek van het geheel van de feiten toe te vertrouwen aan een andere politiedienst dan deze waartoe de politieambtenaar behoort.

Het staat aan de rechter om op grond van de concrete omstandigheden te oordelen of een politieambtenaar blijkt geeft van een gebrek aan onpartijdigheid waardoor het strafonderzoek is aangetast door een onregelmatigheid.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241218.2F.2>

Trefwoorden: Probatieuitstel – Herroeping – Verjaring vordering tot herroeping – Art. 14, §3 Probatiewet – Art. 23 VTSv.

Samenvatting: Tel qu'il a été modifié par l'article 35 de la loi du 9 avril 2024 « droit de la procédure pénale I », l'article 23 du titre préliminaire du Code de procédure pénale prévoit que la prescription de l'action publique cesse de courir à dater de la saisine de la juridiction de jugement.

Par ailleurs, l'article 60 de la loi du 9 avril 2024 a abrogé l'article 22 du titre préliminaire du Code de procédure pénale qui prévoyait que la prescription est interrompue par les actes d'instruction ou de poursuite accomplis dans le délai originaire prévu par l'ancien article 21. Entrée en vigueur le 28 avril 2024, cette loi relative à la procédure pénale s'applique immédiatement à toutes les actions non encore prescrites à cette date, selon le droit antérieur.

Et l'article 25 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, également modifié aux termes de la loi du 9 avril 2024, dispose que les articles 21, 23 et 24 s'appliquent à la prescription de l'action publique relative aux infractions prévues par des lois particulières, ainsi qu'à celles prévues par les décrets et ordonnances tant que ces lois, décrets et ordonnances n'y dérogent pas.

Conformément à l'article 14, § 3, de la loi du 29 juin 1964, qui n'a pas été modifié par la loi du 9 avril 2024, l'action en révocation du sursis probatoire pour inobservation des conditions imposées est prescrite après une année révolue à compter du jour où la juridiction compétente en a été saisie. Tendante à l'exécution de la peine, cette action ressortit à l'action publique.

D'une part, à la suite de l'abrogation de l'article 22 susvisé, le délai prévu par l'article 14, § 3, de la loi du 29 juin 1964 n'est plus susceptible de faire l'objet d'une interruption.

Et d'autre part, il découle de la seconde phrase de l'article 14, § 3, de la loi du 29 juin 1964, que le législateur du 9 avril 2024 a maintenu une distinction entre la règle de droit commun de la prescription de l'action publique inscrite à l'article 23 du titre préliminaire du Code de procédure pénale et le régime particulier de la prescription prévu par ledit article 14, § 3. En effet, le législateur n'a pas décidé et n'a pas pu vouloir décider que la circonstance qui fait démarrer la prescription de l'action en révocation du sursis probatoire puisse, en même temps, en suspendre le cours.

Soutenant le contraire, dans cette mesure, le moyen manque en droit.

Dès lors, en considérant qu'il apparaît de la formulation de l'article 14, § 3, de la loi du 29 juin 1964 que cette disposition déroge au nouvel article 23 du titre préliminaire du Code de procédure pénale et qu'il convient de faire primer la loi particulière sur la loi générale, l'arrêt attaqué décide légalement que, puisque le tribunal avait été saisi le 14 juin 2023 de l'action en révocation du sursis et que plus d'un an s'était écoulé depuis cette date sans que ce délai ne puisse être interrompu et sans qu'aucune cause de suspension ne soit applicable, cette action était prescrite.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17/NL>

Trefwoorden: 1. Deskundigenonderzoek – Eedaflegging – Ondertekenen verslag – Art. 555/15 Ger.W. – Nietigheid – Gevolg – Art. 407 Sv. – Art. 32, eerste streepje, VTSv.

2. Deskundigenonderzoek – Bevolen door onderzoeksrechter – Nietigheden – Deskundige niet opgenomen in nationaal register voor gerechtsdeskundigen – Gevolg

3. Rechten van de verdediging – Verhoor – Recht op bijstand van een raadsman – Gebrek – Gevolg – Geen automatische schending art. 6 EVRM

4. Rechten van verdediging – 6.3.d EVRM – Recht om getuige à décharge te (doen) ondervragen – Criteria – Beoordeling rechter

Samenvatting: 1. Artikel 407 Wetboek van Strafvordering bepaalt: “In strafzaken zijn de nietigheden voortkomend uit enige onregelmatigheid betreffende de eed van getuigen, deskundigen of tolken gedekt, wanneer een vonnis of arrest op tegenspraak, behalve datgene dat een maatregel van inwendige aard inhoudt, gewezen is zonder dat de nietigheid door een van de partijen is voorgedragen of door de rechter ambtshalve is uitgesproken.”

Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek moet de gerechtsdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtsdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: “Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb.” Uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs.

Hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtsdeskundige, zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag.

Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm. Die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven.

Evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd.

Het arrest (p. 23-24) oordeelt onder meer als volgt:

- de onregelmatigheid met betrekking tot de eedaflegging is gedekt door het beroepen vonnis;
- er zijn geen eigen regels in het strafrecht die op straffe van nietigheid voorschrijven dat het eindverslag moet ondertekend zijn door de gerechtsdeskundige. De regels van het Gerechtelijk Wetboek zijn van toepassing. Dat het eindverslag niet fysiek is geparagrafeerd en is voorzien van een

handtekening op het einde door deskundige R. is eveneens gedekt door het beroepen vonnis;

- de ondertekening van het eindverslag in strafzaken en in burgerlijke zaken moet volgens dezelfde regels van het Gerechtelijk Wetboek geschieden.

Met die redenen, die zowel slaan op de eedaflegging als op het ondertekenen van het deskundigenverslag door de deskundige, verantwoordt het arrest de beslissing naar recht.

2. De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen. In dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald.

Artikel 982 Gerechtelijk Wetboek bepaalt:

“De rechter stelt slechts één deskundige aan, tenzij het nodig acht om meerdere deskundigen aan te stellen.

De deskundigen maken één enkel verslag op, zij geven één enkel advies bij meerderheid van stemmen. Bij verschil van mening vermelden zij de onderscheiden meningen met de gronden ervan. Het verslag wordt door alle deskundigen ondertekend.

Voor verscheidene deskundigen in een zelfde zaak wordt een gedetailleerde gezamenlijke staat van de kosten en het ereloon opgemaakt, met een duidelijke opgave van ieders aandeel”.

Artikel 978, § 1 en § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt:

“§ 1 Het eindverslag wordt gedagtekend en vermeldt de tegenwoordigheid van de partijen bij de werkzaamheden, hun mondelinge verklaringen en hun vorderingen. Het bevat bovendien een opgave van de stukken en nota's die de partijen aan de deskundigen hebben overhandigd; het mag de tekst ervan slechts overnemen in zoverre dat nodig is voor de bespreking.

Het verslag wordt op straffe van nietigheid door de deskundige ondertekend.

§ 2. Het eindverslag en een gedetailleerde staat van de kosten en het ereloon van de deskundige, worden ter griffie neergelegd.”

Die bepalingen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen. Die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek. Meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samen genomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen.

3. Wanneer de rechter een aan de politie afgelegde verklaring van een verdachte bepalend acht voor diens schuldigverklaring, vereist het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, dat aan die verdachte de bijstand van een raadsman wordt verleend, behoudens indien er dwingende redenen of uitzonderlijke omstandigheden zijn om hem dit recht te ontfangen.

De verklaring van een verdachte moet geacht worden bepalend te zijn voor zijn schuldigverklaring van zodra die verklaring een relevante impact heeft of, gelet op de concrete omstandigheden, moet hebben op de beoordeling van de schuld. Dit kan reeds het geval zijn van zodra de verklaring richting geeft aan het onderzoek waarvan de rechter het resultaat betreft bij de schuldbeoordeling.

Het feit dat ter gelegenheid van bepaalde politieverhoren het recht van een verdachte op de fysieke bijstand van een advocaat niet werd geëerbiedigd zonder dat daarvoor een dwingende reden of een uitzonderlijke omstandigheid voorhanden was, leidt evenwel niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM. Het staat immers aan de rechter om te onderzoeken of die beperking de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast in het licht van de omstandigheden van de zaak. Bij die beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over de betrouwbaarheid en de juistheid ervan in het licht van de omstandigheden waarin het werd verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossier-elementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties.

(...) Uit het geheel van die vaststellingen blijkt dat het arrest uit de verklaringen van de eiseres op 30 december 2015 en 25 april 2016 geen schuldelementen afleidt die in essentie niet ook reeds blijken uit andere gegevens, in het bijzonder de verklaringen die de eiseres wel met de fysieke bijstand van haar raadsman heeft afgelegd, de verklaringen van derden en de omstandige medische gegevens. Daaruit blijkt ook dat de eiseres zowel tijdens haar navolgend verhoor met de bijstand van een raadsman als ter gelegenheid van haar verklaringen tijdens de onderzoeken op de rechtszittingen de gelegenheid heeft gehad haar voorgaande verklaringen te nuanceren en te corrigeren. Verder blijkt uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, in het bijzonder uit het gegeven dat het college van gerechtsdeskundigen de verklaringen van de eiseres heeft afgetoetst aan de medische bevindingen, niet dat die verklaringen het onderzoek zouden hebben gestuurd in een welbepaalde richting. Evenmin blijkt uit de vermelde redenen dat het logenstraffen door het arrest van bepaalde verklaringen van de eiseres een impact heeft gehad op haar schuldigverklaring.

Hieruit volgt dat het arrest naar recht de beslissing verantwoordt dat het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van de eiseres niet zijn miskend doordat haar zonder de fysieke bijstand van een raadsman aan de politie afgelegde verklaringen van 30 december 2015 en 25 april 2016 niet uit het debat zijn geweerd.

4. Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een

strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen. Artikel 14.1 en 14.3.e IVBPR heeft dezelfde draagwijdte.

Deze verdragsbepalingen kennen aan een beklaagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting te horen.

Uit artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter aan wie wordt gevraagd een getuige à décharge te horen op de rechtszitting dit verzoek moet toetsen aan de hand van de volgende drie criteria:

i) het voldoende onderbouwd zijn van het verzoek tot het horen van de getuige à décharge op de rechtszitting en de relevantie van die getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging;

ii) het voorhanden zijn van afdoende redenen voor de beslissing dat de getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en dus voor de beslissing de getuige niet te horen ter rechtszitting;

iii) de impact van de beslissing de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting op het recht van de beklaagde op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd.

De beoordeling van de relevantie van de getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging mag niet abstract gebeuren, maar vereist een onderzoek van de concrete omstandigheden van de zaak. De rechter moet bijgevolg zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst.

De rechter is evenwel niet verplicht om een gedetailleerd antwoord te geven op elk verzoek tot het horen van een getuige à décharge: het volstaat dat de beklaagde weet waarom de rechter de getuigenis ter rechtszitting niet relevant acht voor het voorwerp van de beschuldiging.

Het arrest (in het bijzonder p. 40-43) stelt onder meer vast dat het kind pas een ernstige ontwikkelingsachterstand heeft opgelopen na de feiten, dat de zeer beperkte taalontwikkeling van het kind volgens diverse medische attesten te wijten is aan de impact van de feiten op de hersenen, dat volgens het genetisch onderzoek het kind weliswaar drager is van een variant van het EHMT1-gen, maar dat de diagnose van het Kleefstra-syndroom niet is vastgesteld, alsook dat noch de EHMT1-gen variant noch het Kleefstra-syndroom hersenbloedingen veroorzaken. Aldus vermeldt het arrest de concrete omstandigheden eigen aan de zaak waaruit het afleidt dat het horen van de door de eiseres vermelde artsen als getuige à décharge op de rechtszitting geen relevantie heeft voor het voorwerp van de beschuldiging en stelt het vast dat het niet-horen van die artsen het recht op een eerlijk proces van de eiseres in zijn geheel beschouwd niet aantast. Die beslissing is naar recht verantwoord en begrijpelijk, zonder dat de appelrechters daarvoor verder moesten ingaan op de technisch-medische aanvoeringen van de eiseres.

Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1708.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.4>

Trefwoorden: Probaticwewet – Probatic-uitstel – Herroeping – Verjaringstermijn – Bijzondere verjarringsregeling Probaticwewet blijft van toepassing

Samenvatting: Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht.

De vordering tot herroeping van het probatie-uitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering.

De wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I, die op 28 april 2024 in werking is getreden, heeft de regeling van de verjaring van de strafvordering gewijzigd. De nieuwe regeling is van toepassing op alle vorderingen die volgens de oude wet nog niet waren verjaard op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet.

De eenjarige verjaringstermijn van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwewet kon volgens artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing tot de opheffing ervan door artikel 60 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I op 28 april 2024, worden gestuit. Door de opheffing van die bepaling kan die verjaringstermijn niet langer worden gestuit.

Artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoegd door artikel 35 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I met ingang vanaf 28 april 2024, bepaalt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg.

Artikel 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoegd door artikel 37 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I met ingang vanaf 28 april 2024, bepaalt dat onder meer artikel 23 van toepassing is op de verjaring van de strafvordering betreffende de in de bijzondere wetten, decreten en ordonnanties bepaalde misdrijven, voor zover die niet anders bepalen.

Uit de met de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I ingevoerde regeling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever het onderscheid heeft willen behouden tussen de in artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering nieuw bepaalde gemeenrechtelijke regeling van de verjaring van de strafvordering en de bijzondere verjaringsregeling van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwewet betreffende de herroepingsvordering. Het is uitgesloten dat de wetgever zou hebben gewild dat het feit van aanhangigmaking van de vordering zowel de verjaring van de herroepingsvordering zou doen ingaan als het verloop van die verjaring zou schorsen.

Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1377.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.18/NL>

Trefwoorden: Probatiwewet – Probatie-uitstel – Herroeping – Verjaringstermijn – Bijzondere verjaringsregeling Probatiwewet blijft van toepassing

Samenvatting: Volgens artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwewet verjaart de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht.

De vordering tot herroeping van het probatie-uitstel heeft betrekking op de uitvoering van de straf en is dan ook een vordering die behoort tot de strafvordering.

De wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I, die op 28 april 2024 in werking is getreden, heeft de regeling van de verjaring van de strafvordering gewijzigd. De nieuwe regeling is van toepassing op alle vorderingen die volgens de oude wet nog niet waren verjaard op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe wet.

De eenjarige verjaringstermijn van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwewet kon volgens artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing tot de opheffing ervan door artikel 60 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I op 28 april 2024, worden gestuit. Door de opheffing van die bepaling kan die verjaringstermijn niet langer worden gestuit.

Artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoegd door artikel 35 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I met ingang vanaf 28 april 2024, bepaalt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg.

Artikel 25 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoegd door artikel 37 van de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I met ingang vanaf 28 april 2024, bepaalt dat onder meer artikel 23 van toepassing is op de verjaring van de strafvordering betreffende de in de bijzondere wetten, decreten en ordonnanties bepaalde misdrijven, voor zover die niet anders bepalen.

Uit de met de wet van 9 april 2024 Strafprocesrecht I ingevoerde regeling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever het onderscheid heeft willen behouden tussen de in artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde nieuwe gemeenrechtelijke regeling van de verjaring van de strafvordering en de bijzondere verjaringsregeling van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwewet betreffende de herroepingsvordering. Het is uitgesloten dat de wetgever zou hebben gewild dat het feit van aanhangigmaking van de vordering zowel de verjaring van de herroepingsvordering zou doen ingaan als het verloop van die verjaring zou schorsen.

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat:

- de vordering tot herroeping van het probatie-uitstel toegekend bij vonnis van de correctionele rechtbank Gent van 22 februari 2021 werd aanhangig gemaakt bij de correctionele rechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen, op 3 april 2023;
- na herhaalde uitstellen werd de zaak behandeld op de rechtszitting van 4 december 2023 en bij op tegenspraak gewezen vonnis van 8 januari 2024 werd het probatie-uitstel herroepen;
- ingevolge het hoger beroep van de eiser werd de zaak vastgesteld voor behandeling door het appelgerecht op de rechtszitting van 17 april 2024 en na behandeling op de rechtszitting van 20 juni 2024 werd op 12 september 2024 op tegenspraak het thans bestreden arrest gewezen, dat het probatie-uitstel heeft herroepen;
- op 28 april 2024, dit is de datum van inwerkingtreding van de nieuwe verjaringsregeling, de verjaring van de herroepingsvordering ingevolge voorafgaande daden van stuiting nog niet was bereikt.

Vanaf 28 april 2024 kunnen voor die herroepingsvordering niet langer daden van stuiting in aanmerking worden genomen. Gronden van schorsing zijn niet voorhanden.

Het arrest dat nalaat vast te stellen dat voor de herroepingsvordering op grond van artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwewet de verjaring was ingetreden op 3

april 2024 en toch uitspraak doet over de herroepingsvordering, schendt artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiewet.

Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1584.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.9/NL>

Trefwoorden: Taalwet Gerechtszaken – Taalgebruik – Verzoek om taalwijziging voor eerste rechter – Hoger beroep

Samenvatting: Volgens artikel 23, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken kan de beklaagde die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt wanneer hij terechtstaat voor een politierechtbank waarvan de taal van de rechtspleging het Nederlands is, vragen dat de rechtspleging in het Frans geschiedt. Indien het rechtscollege ingaat op dat verzoek gelast het overeenkomstig artikel 23, vierde lid, Taalwet Gerechtszaken de verwijzing naar het dichtst bijgelegen gerecht van dezelfde rang waarvan de taal van de rechtspleging die is welke door de beklaagde is gevraagd.

Het verzoek om taalwijziging kan niet voor het eerst in hoger beroep worden geformuleerd, maar indien de eerste rechter het verzoek om taalwijziging afwijst en ten gronde uitspraak doet, kan tegen de afwijzende beslissing hoger beroep worden ingesteld en dient het appelgerecht daarover uitspraak te doen.

Indien evenwel voor het appelgerecht een beklaagde die om taalwijziging heeft verzocht, afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek om taalwijziging.

De beklaagde geeft aldus onmiskenbaar te kennen dat hij zich niet gegriefd acht door het gegeven dat de tegen hem ingestelde strafvervolging werd behandeld in de taal van de rechtspleging. De grondslag voor de verzaking van het verzoek om taalwijziging ligt dan ook niet in het al dan niet ontkennen maar wel in het aanvaarden van een beslissing die werd gewezen na een behandeling in de taal van de rechtspleging.

Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1579.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12/NL>

Trefwoorden: Bewijs – Onregelmatig verkregen bewijs – Art. 32 VTSv. – Ademanalyse – Beoordeling betrouwbaarheid

Samenvatting: Overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oordeelt de rechter onaantastbaar of voor een onregelmatig verkregen bewijselement, waarvoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde is miskend, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast en of het gebruik van het bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd.

Voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs strijdig is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, kan de rechter onder meer één of meer van volgende subcriteria in aanmerking nemen:

- de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid;
- de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid;
- de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf;
- de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter;
- de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd.

Voor de beoordeling van het criterium of het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, kan de rechter wel degelijk in aanmerking nemen dat andere wettelijke verplichtingen wel werden nageleefd.

De rechter dient bij de beoordeling van het criterium van de strijdigheid met het recht op een eerlijk proces weliswaar de door hem vastgestelde onregelmatigheid niet te toetsen aan al de voormelde subcriteria. Hij kan ook andere subcriteria gebruiken, maar dat belet niet dat opzettelijk begane of daarmee gelijk te stellen onregelmatigheden die getuigen van een grove onachtzaamheid, principieel niet te verenigen zijn met de loyaliteit en de regelmatigheid van de bewijsgaring die in een rechtsstaat moeten kunnen worden verwacht van de opsporende en vervolgende instanties.

Bijgevolg is het recht op een eerlijk proces in de regel miskend en moet het onregelmatige bewijsmateriaal uit het debat worden geweerd wanneer de vermelde instanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid.

Het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere subcriteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat.

Uit de omstandigheid dat de rechter bij het beoordeling van het criterium van het strijdig zijn van het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd moet onderzoeken of de onregelmatigheid al dan niet opzettelijk werd begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid, volgt evenwel niet dat de rechter verplicht is daarvan uitdrukkelijk in zijn beslissing melding te maken. Dat is enkel het geval indien werd aangevoerd dat de onregelmatigheid opzettelijk is begaan of daarmee moet worden gelijkgesteld of de rechter dit zelf vaststelt.

Het Hof onderzoekt of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

Het bestreden vonnis oordeelt dat de onregelmatigheid die erin bestaat dat na het uitvoeren van drie ademanalyses waarbij de nauwkeurigheidsvorschriften niet werden nageleefd, werd overgegaan tot een nieuwe ademanalyse met een nieuwe meetcyclus in plaats van het afnemen van een bloedproef, de

betrouwbaarheid van het aldus verkregen onregelmatig bewijsmateriaal niet heeft aangetast. Dit oordeel is gesteund op het volgende:

- nadat de eiser, aan wie een wachttijd van vijftien minuten werd toegekend, een positieve ademtest had afgelegd, werd om 15.30 u, na een wachtcyclus van vijf minuten, een ademanalyse uitgevoerd met als resultaat 0,67 mg alcohol per liter uitgeademde alveolaire lucht;
- aangezien er geen mondalcohol werd gedetecteerd werd onmiddellijk overgaan tot een tweede meting die om 15.32 u een resultaat gaf van 0,86 milligram alcohol per liter uitgeademde alveolaire lucht;
- aangezien het verschil tussen beide resultaten meer bedroeg dan de wettelijke nauwkeurigheidsvorschriften werd onmiddellijk een derde meting uitgevoerd overeenkomstig artikel 59, § 3, Wegverkeerswet;
- een derde meting om 15.35 u gaf een resultaat van 0,75 milligram alcohol per liter uitgeademde alveolaire lucht;
- hoewel het verschil tussen de tweede en derde meting meer bedroeg dan de nauwkeurigheidsvorschriften en dus een bloedproef had moeten worden uitgevoerd, startte de verbalisant een nieuwe ademanalyse met een nieuwe meetcyclus waarbij de meting om 15.44 u een resultaat gaf van 0,71 milligram alcohol per liter uitgeademde alveolaire lucht en die om 15.47 u een resultaat van 0,66 milligram alcohol per liter uitgeademde alveolaire lucht;
- de resultaten van de tweede meetcyclus moeten niet worden afgezet tegen die van de eerste meetcyclus die op grond van artikel 59, § 3, laatste lid, Wegverkeerswet als niet uitgevoerd moet worden beschouwd;
- voor de nieuwe ademanalyse is een verschil tussen de twee metingen toegestaan dat niet groter is dan 7,5 procent, waardoor het resultaat van de tweede meting, zijnde 0,66 milligram alcohol per liter uitgeademde alveolaire lucht, nadat de eerste meting een resultaat gaf van 0,71 milligram alcohol per liter uitgeademde alveolaire lucht, diende te liggen tussen de 0,76325 ($0,71 + 0,05325$) en 0,65675 ($0,71 - 0,05325$), afgerond tussen de 0,76 en 0,66;
- terecht werd het laagste resultaat van de tweede meting, namelijk 0,66 milligram alcohol per liter uitgeademde alveolaire lucht, in aanmerking genomen;
- de eiser betwist niet alcohol te hebben genuttigd;
- hij maakte voor het aanvatten van de alcoholprocedure gebruik van de wachttijd van vijftien minuten;
- de ademtest was positief, wat betekent dat de alcoholconcentratie van de gemeten adem naar indicatie ten minste 0,35 milligram alcohol per liter bedroeg;
- het tijdsverloop tussen de eerste en de tweede ademanalyse was kort;
- er zijn geen redenen om aan te nemen dat het toestel niet naar behoren functioneerde en de meting foutief zou zijn;
- op geen enkel moment gaf de verbalisant aan dat het toestel een foutmelding gaf of dat er een weigering was van resultaat overeenkomstig de voorschriften;
- het ademanalysetoestel respecteerde de nauwkeurigheidsvorschriften;
- het aangenomen resultaat van 0,66 milligram alcohol per liter uitgeademde alveolaire lucht wordt ondersteund door het antwoord van de eiser op het grievenformulier en de objectieve vaststellingen van de verbalisant over de

tekenen van intoxicatie op gevolg 1 van het aanvankelijk proces-verbaal en in het administratief opvolgingsdocument;

- deze vaststellingen over de uiterlijke tekenen tijdens de duurtijd van de controle hebben een bijzondere bewijswaarde;

- in het administratief opvolgingsdocument werden manueel enkele wijzigingen aangebracht;

- het is niet aannemelijk dat de verbalisant diens bevindingen over de tekenen van intoxicatie zou hebben aangepast naargelang het resultaat van de alcoholprocedure.

Op grond van die redenen kan het bestreden vonnis wettig oordelen dat de vastgestelde onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast.

Hof van Cassatie 21 januari 2025 (P.24.1097.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.6/NL>

Trefwoorden: 1. Bewijs – Onregelmatig verkregen bewijs – Art. 32 VTSv. – Bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens – Beginsel van doeltreffendheid – Afweging en beoordeling

2. Rechten van verdediging – Verzoek tot horen van getuige à charge op de terechtzitting – Politieambtenaar – Beoordeling

3. Taak OM op de terechtzitting – Bijstandsplicht – Vermoeden van loyaliteit

Samenvatting: 1. Overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wordt enkel tot nietigheid van een onregelmatig verkregen bewijselement besloten indien hetzij de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, hetzij de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, hetzij het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces.

Het staat aan de strafrechter om de toelaatbaarheid van bewijs dat is verkregen door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens te beoordelen overeenkomstig dat artikel, uitgelegd in het licht van onder meer het beginsel van doeltreffendheid zoals vooropgesteld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Het vereiste van doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om bewijs dat door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens is verkregen, in het kader van een strafrechtelijke procedure buiten beschouwing te laten indien de beklaagde niet in de gelegenheid is om doeltreffend commentaar te leveren op dat bewijs, dat betrekking heeft op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en dat een doorslaggevende invloed kan hebben op de beoordeling van de feiten.

De mate waarin bewijs een doorslaggevende invloed op de schuldbeoordeling kan hebben, is te beoordelen op grond van de concrete gegevens van elke zaak en is onder meer af te wegen tegenover de zwaarwichtigheid van de andere bewijselementen die de rechter bij die beoordeling betreft.

Het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging, met inbegrip van het doeltreffendheidsvereiste.

2. Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende artikel 6.1 en 6.3.d EVRM en het daardoor gewaarborgde recht om een getuige à charge onder eed te horen op de rechtszitting, volgt dat de drie criteria ter beoordeling van het al dan niet bestaan van de verplichting om de getuige te horen en meer bepaald de juridische of feitelijke onmogelijkheid om de getuige te horen, het doorslaggevende karakter van de verklaring van de getuige bij de schuldbeoordeling en de aan- of afwezigheid van compenserende factoren, enkel gelden voor een getuige die tijdens het vooronderzoek belastende verklaringen heeft afgelegd over de schuld van de beklaagde aan hem ten laste gelegde feiten.

Indien een beklaagde verzoekt om een getuige te horen louter over de wijze waarop bewijs is verzameld, zoals een politieambtenaar over de resultaten van opzoeken en naspeuringen die hij in het kader van een strafonderzoek heeft uitgevoerd, waaronder het opvragen, het analyseren en het vergelijken van gegevens, het inwinnen van informatie bij derden of het afleiden van gevolgen uit onderzochte stukken, dient de rechter dit verzoek in beginsel niet te toetsen aan de voormelde criteria. Het feit dat een politieambtenaar bepaalde aspecten van die bewijsverzameling heeft vermeld in een proces-verbaal, dan wel het loutere feit dat de bewijsverkrijging steunt op zintuigelijke activiteiten van politieambtenaren, leidt niet tot een ander besluit.

In een dergelijk geval staat het integendeel aan de vonnisrechter om, overeenkomstig de in strafzaken geldende bewijsstandaard en met eerbiediging van het recht van verdediging van de beklaagde over de gehele procedure, onaantastbaar de bewijswaarde van de bevindingen van de verbalisanten te beoordelen, naast de bewijswaarde van de andere aan tegenspraak onderworpen feitelijke gegevens, met inbegrip van de vraag of die bevindingen dan wel die gegevens al dan niet bijkomende toelichting vereisen door middel van een getuigenverhoor onder eed ter rechtszitting.

Het feit dat de partij die om het verhoor van de getuige verzoekt, niet enigszins aannemelijk maakt dat er een ernstige grond tot betwisting van de bewijsverkrijging bestaat, kan de afwijzing van het verzoek tot het horen van de getuige verantwoorden. Dit is eveneens het geval wanneer het gaat om bewijsverkrijging die de uitkomst van de zaak niet op een doorslaggevende wijze kan bepalen.

3. Het openbaar ministerie heeft onder meer als opdracht de rechter bij te staan in de uitlegging van de wet en de toepassing ervan op de hem voorgelegde zaken. Die bijstandsplicht houdt de verplichting in om de rechter op onpartijdige wijze in te lichten over de oplossing die het proces volgens de wet moet kennen, ook al is die oplossing strijdig met de door het openbaar ministerie genomen vordering. Aldus beperkt de opdracht van het openbaar ministerie zich niet tot die van aanklager, wiens betrachting erin bestaat de beklaagde te doen veroordelen.

Het loyaliteitsbeginsel houdt in dat alle door het openbaar ministerie verzamelde gegevens bij het strafdossier worden gevoegd, inzonderheid de gegevens à décharge. Die loyaliteit houdt eveneens in dat, wanneer het openbaar ministerie om redenen van privacy of het onderzoeksgeheim enkel een selectie van in een ander onderzoeksdossier aanwezige bewijsgegevens aan het strafdossier kan toevoegen, die selectie ook alle relevante gegevens à décharge bevat.

Die verplichtingen, evenals de door artikel 28bis, § 3, tweede lid, Wetboek van Strafvordering aan de procureur des Konings opgelegde verplichting om te waken voor de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld, maken inherent deel uit van de opdracht van het openbaar ministerie. Het feit dat artikel 28bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bij de vermelde wet van 18 januari 2024 in die zin is aangevuld dat het opsporingsonderzoek à charge en à décharge moet worden gevoerd, verandert daaraan niets.

De loyaliteit van het openbaar ministerie wordt vermoed, maar de beklagde kan aannemelijk maken dat zij in een bepaald geval niet is geëerbiedigd en dat zijn recht op een eerlijk proces daardoor is aangetast. Daarvoor zijn nauwkeurige en objectieve gegevens vereist. Die omstandigheid doet geen afbreuk aan het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces, met inbegrip van het recht op tegenspraak en op wapengelijkheid.

B. Beroepen tegen arresten van de K.I.

Hof van Cassatie 12 januari 2022 (P.22.0011.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.14>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Handhaving - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Beoordeling van het recidivegevaar - Miskening van het vermoeden van onschuld - Invloed

Samenvatting: De eerbiediging van het vermoeden van onschuld verbiedt het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de voorlopige hechtenis, om over de schuld van de inverdenkinggestelde uitspraak te doen; artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet laat echter toe, om de handhaving van de voorlopige hechtenis te verantwoorden, te oordelen dat de inverdenkinggestelde recidivegevaar vertoont, mits de feiten op grond waarvan het aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, niet bewezen worden verklaard; wanneer het arrest aldus de beoordeling van het recidivegevaar koppelt aan de vrees dat de eiser drugs vanuit zijn woning zou “blijven” leveren, doet het uitspraak over de echtheid van de in het aanhoudingsbevel bedoelde feiten en miskent het bijgevolg het door de eiser aangevoerde vermoeden (1). (1) In dit geval miskent het woord “blijft” het vermoeden van onschuld. “De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, mag niet vooruitlopen op de schuld van de inverdenkinggestelde; wanneer ze hem verwijt zich nog niet te hebben gebeterd, terwijl hij niet schuldig is verklaard aan de feiten waarvoor hij in verdenking is gesteld en ze niet bevoegd is om dienaangaande uitspraak te doen, miskent ze het vermoeden van onschuld van de inverdenkinggestelde” (Cass. 11 december 2019, AR P.19.1221.F ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191211.2F.14, AC 2019, nr. 663, en noot M.N.B). Het OM heeft

van zijn kant geconcludeerd tot de niet-ontvankelijkheid van het middel, dat zijns inziens tegen een overvloedige reden was gericht: volgens het OM volstond de andere reden, waartegen de eiser niet opkwam - namelijk de overweging dat een elektronisch toezicht "het gevaar (...) [voor collusie en het wegmaken van bewijsmateriaal] niet zou kunnen neutraliseren, aangezien hij zich aan het optreden van het gerecht zou kunnen onttrekken" - om de bekritiseerde beslissing naar recht te verantwoorden. (M.N.B.)

Hof van Cassatie 12 januari 2022 (P.21.1696.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.13>

Trefwoorden: Met het oog op zijn uitlevering voorlopig aangehouden vreemdeling - Voorlopig aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Uitvoerbaar verklaard en aan de vreemdeling betekend internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering - Verlies van bestaansreden van het cassatieberoep - Invloed op het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel.

Samenvatting: Wanneer het door de buitenlandse overheid uitgevaardigde aanhoudingsbevel door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard met toepassing van artikel 3, tweede lid, Uitleveringswet 1874, en dat uitvoerbaar verklaard bevel is betekend aan de krachtens artikel 5, eerste lid, van de voormelde wet voorlopig aangehouden vreemdeling, is laatstgenoemde niet meer van zijn vrijheid beroofd krachtens het voorlopige aanhoudingsbevel dat de onderzoeksrechter op die grond heeft uitgevaardigd, maar is hij opgesloten krachtens het buitenlands aanhoudingsbevel dat door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard en krachtens de beschikking die tot bewijs ervan strekt; het cassatieberoep tegen het arrest dat onderzoekt of de wettelijke voorwaarden van de door de onderzoeksrechter besliste voorlopige aanhouding zijn vervuld, heeft in dat geval geen bestaansreden meer; dat ontzegt de vreemdeling niet het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechterlijke instantie, opdat die instantie op korte termijn uitspraak doet over de wettigheid van zijn vasthouding en zijn invrijheidstelling beveelt indien de vasthouding illegaal is (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2022, nr. 25.

Hof van Cassatie 19 oktober 2022 (P.22.0992.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.21>

Trefwoorden: Internering - Geestesstoornis - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Aangestelde deskundige die geen houder is van de door artikel 5, § 2, eerste lid, Interneringswet vereiste beroepstitel

Samenvatting: Noch artikel 5, § 2, Interneringswet (1) noch enige andere bepaling bepalen dat het bezit van de beroepstitel van forensisch psychiater door de gerechtsdeskundige die advies moet verlenen over de aanwezigheid van een geestesstoornis bij de verdachte, een

op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm van die handeling uitmaakt (2). (1) Zoals vervangen door artikel 146 van de wet van 4 mei 2016, BS 13 mei 2016. (2) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 661.

Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.22.1445.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.15>

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Vordering tot wraking - Schorsende werking - Vervanging van een onderzoeksrechter - Hoogdringendheid die de toepassing van de in artikel 837, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde procedure onmogelijk maakt - Beoordeling van de rechter - Toezicht door het Hof

2. Gebruik van valse stukken - Gebruik geëindigd - Ontdekking van het bedrog - Aanvang van de verjaringstermijn van de strafvordering

Samenvatting: 1. De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van de hoogdringendheid die de toepassing van artikel 837, derde lid, Gerechtelijk Wetboek onmogelijk maakt; het Hof gaat evenwel na of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die hiermee geen verband houden of die op grond daarvan niet verantwoord zijn.

2. Uit de artikelen 322 en 837, eerste en derde lid, Gerechtelijk Wetboek, en artikel 435, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat, uitgezonderd het geval waarin de hoogdringendheid de toepassing van de in artikel 837, derde lid, bepaalde procedure onmogelijk maakt, niet artikel 322, die een algemene draagwijdte heeft, maar de voormelde bijzondere bepaling de vervanging van de gewraakte rechter regelt (1). (1) Cass. 19 oktober 2022, AR P.22.1315.F, AC 2022, nr. 659.

Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.21.1389.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.2>

Trefwoorden: 1. Gebruik van valse stukken - Begrip - Vals stuk dat de door de vervalser gewenste uitwerking blijft hebben - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

2. Gebruik van valse stukken - Gebruik geëindigd - Ontdekking van het bedrog - Aanvang van de verjaringstermijn van de strafvordering

Samenvatting: 1. Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, moet de feitenrechter in feite beoordelen wat een dergelijk gebruik uitmaakt en moet hij met name onderzoeken of dit anderen blijft misleiden of schaden en aldus de door de vervalser gewenste uitwerking blijft hebben; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden of het valse stuk al dan niet de gewenste

uitwerking is blijven hebben (1). (1) Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F ECLI:BE:CASS:2009:ARR.20091118.2, AC 2009, nr. 675.

2. Uit de overweging dat, nu het bedrog is ontdekt, het als vals aangemerkte stuk heeft opgehouden de burgerlijke partij te schaden of te misleiden, kan de rechter wettig afleiden dat het gebruik van die akte is geëindigd en dat de verjaringstermijn is ingegaan op het tijdstip waarop is aangetoond dat de burgerlijke partij zich van het door haar aangevoerde bedrog bewust is geworden of, op zijn minst, op het tijdstip waarop de burgerlijke rechter over die bewering uitspraak heeft gedaan (1). (1) Cass. 24 maart 2020, AR P.19.0571.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1N.1, AC 2020, nr. 211.

Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1552.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.32/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Onderzoeksgerecht – Motivering

Samenvatting: Krachtens de artikelen 23, 4° en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet, moet het onderzoeksgerecht antwoorden op de conclusies van de partijen. Betwisten de partijen in hun conclusies het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld, onder vermelding van feitelijke gegevens, dan moet het, indien het de voorlopige hechtenis handhaaft, preciseren welke gegevens volgens het onderzoeksgerecht dergelijke aanwijzingen van schuld uitmaken.

Daaruit volgt dat het onderzoeksgerecht een in een conclusie aangevoerd verweer betreffende het voorhanden zijn van ernstige aanwijzingen van schuld kan beantwoorden door op gemotiveerde wijze dat verweer te verwerpen dan wel door het preciseren van andere dan de met het verweer bekritiseerde ernstige aanwijzingen van schuld.

De verplichting het verweer over het voorhanden zijn van ernstige aanwijzingen van schuld op gemotiveerde wijze te beantwoorden moet op een redelijke wijze worden ingevuld. Dit houdt in dat het onderzoeksgerecht dit verweer in zijn essentie moet beantwoorden, zonder dat het moet ingaan op elk detail.

Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1540.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241126.2N.30/NL>

Trefwoorden: 1. Europees aanhoudingsbevel – Detentieomstandigheden Spanje – Wederzijds vertrouwen - Ernstige en concrete gegevens - Ernstig, persoonlijk en direct risico op miskenning van zijn fundamentele rechten

2. Europees aanhoudingsbevel – Beoordeling onderzoeksgerecht – Hoger beroep door Openbaar Ministerie – Omvang – Saisine

3. Europees aanhoudingsbevel – Voorlopige hechtenis – Wijziging in hoger beroep – Art. 211bis Sv. – Eenparig

Samenvatting: 1. Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van dat bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokkene, zoals die worden bevestigd door artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

3. Uit het arrest van het Hof van Justitie van 5 april 2016, nr. C-404/15 (Pál Aranyosi) en C-659/15 (Căldăru), volgt dat het Belgische onderzoeksgerecht:

- dat bewijzen heeft dat er een reëel gevaar bestaat dat personen die in de uitvaardigende staat zijn gedetineerd onmenselijk of vernederend worden behandeld, verplicht is te beoordelen of dit gevaar bestaat alvorens tot de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel te besluiten;

- zich bij deze beoordeling dient te baseren op objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens die, wat de detentievoorwaarden van de uitvaardigende lidstaat betreft, kunnen duiden op gebreken die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken, hetzij bepaalde detentiecentra betreffen. Deze gegevens kunnen blijken uit internationale rechterlijke beslissingen, zoals de arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens;

- concreet en nauwkeurig moet nagaan of er zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd vanwege de detentieomstandigheden in die lidstaat een reëel gevaar zal lopen te worden onderworpen aan een onmenselijke of vernederende behandeling wanneer hij wordt overgeleverd aan die lidstaat;

- daartoe, zo nodig, aan de uitvaardigende rechterlijke autoriteit om aanvullende gegevens moet verzoeken en in afwachting van de ontvangst van deze gegevens zijn beslissing over de overlevering moet uitstellen.

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, waarvan de Wet Europees Aanhoudingsbevel de omzetting naar Belgisch recht uitmaakt, blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten. Deze hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel.

De weigering tot overlevering op grond van die bepaling is dan ook enkel verantwoord wanneer er ernstige en concrete gegevens worden aangevoerd die doen aannemen dat de fundamentele rechten van de persoon zelf, om wiens overlevering wordt gevraagd, in de uitvaardigende staat kennelijk in gevaar zullen worden gebracht, of met andere woorden dat er een ernstig, persoonlijk en direct risico is op miskennis van zijn fundamentele rechten.

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of dergelijke gegevens voorhanden zijn.

Het onderzoeksgerecht oordeelt evenzeer onaantastbaar of het zich op basis van de informatie die het dossier bevat en die door de partijen wordt overgelegd, voldoende voorgelicht acht om zich uit te spreken over het toepassen van de weigeringsgrond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel. Uit het loutere feit dat de betrokkene een mogelijke miskennis van zijn fundamentele rechten aanvoert omwille van de detentieomstandigheden in gevangenissen van de uitvaardigende staat, volgt niet dat het onderzoeksgerecht steeds verplicht is daarover nadere informatie in te winnen.

Het arrest (p. 10) oordeelt dat de eiser geenszins op een concrete en geïndividualiseerde wijze aannemelijk maakt dat voor hem in Spanje de

mensenrechten niet zouden worden gerespecteerd en dat de loutere vraag aan het openbaar ministerie om zich te informeren over de detentietoestand op zich geen enkele aanwijzing bevat dat de detentieomstandigheden van die aard zijn dat in Spanje zijn fundamentele rechten zouden worden miskend. Aldus verantwoordt het arrest zonder schending van de in het onderdeel aangewezen bepalingen de beslissing dat niet wordt ingegaan op het in het onderdeel bedoelde verzoek.

2. De persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, kan tegen een beschikking van de raadkamer over de tenuitvoerlegging van dat bevel slechts hoger beroep instellen indien hij daartoe een belang heeft.

Uit zijn verklaring van hoger beroep van 29 oktober 2024 blijkt dat de procureur des Konings hoger beroep heeft ingesteld tegen “de vrijlating van [de eiser] onder voorwaarden in het kader van een Europees Aanhoudingsbevel”, uitgesproken in de beroepen beschikking en dat “dit beroep wordt aangetekend tegen alle schikkingen”. Uit eisers verklaring van hoger beroep van 30 oktober 2024 blijkt dat hij hoger beroep heeft ingesteld tegen “de tenuitvoerlegging van het Europees Aanhoudingsbevel”.

Eensdeels volgt uit de verklaring van hoger beroep van het openbaar ministerie dat het geen hoger beroep heeft ingesteld tegen de beroepen beschikking in zoverre daarin wordt beslist dat de tenuitvoerlegging van het Spaanse Europese aanhoudingsbevel wordt afhankelijk gemaakt van de voorwaarde bepaald in artikel 8 Wet Europees Aanhoudingsbevel. Anderdeels stelde de eiser weliswaar een algemeen hoger beroep in, maar had hij geen belang om op ontvankelijke wijze de voor hem gunstige beslissing om de tenuitvoerlegging van het Spaanse Europese aanhoudingsbevel afhankelijk te maken van de voorwaarde bepaald in artikel 8 Wet Europees Aanhoudingsbevel, bij het appelgerecht aanhangig te maken.

Het appelgerecht dat oordeelt zoals het middel vermeldt en aldus uitspraak doet over het afhankelijk maken van eisers overlevering van de voorwaarde bepaald in artikel 8 Wet Europees Aanhoudingsbevel, waarover reeds definitief werd beslist in de beroepen beschikking, treedt daarmee buiten zijn saisine en verantwoordt die beslissing niet naar recht.

3. Uit artikel 211bis Wetboek van Strafvordering volgt dat eenstemmigheid is vereist voor het appelgerecht om inzake de hechtenis die werd bevolen in een procedure tot tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel een voor de aangehoudene gunstige beschikking te kunnen wijzigen.

Die eenstemmigheid moet ondubbelzinnig blijken uit de appelbeslissing. Uit de enkele overname door de kamer van inbeschuldigingstelling van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, waarin na vermelding van die redenen, in het dictum wordt gevorderd om gelet op die redenen met eenparigheid van stemmen het hoger beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren en de hechtenis van de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, te handhaven met uitvoering in de gevangenis, kan niet worden afgeleid dat de kamer van inbeschuldigingstelling met eenparige stemmen heeft geoordeeld.

Met overname van de redenen aangehaald in de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie oordeelt het arrest zoals het middel vermeldt. Aldus wijzigt het een voor de eiser

gunstiger beschikking zonder uitdrukkelijk vast te stellen dat die beslissing eenparig is genomen.

Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1513.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241119.2N.24/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Onderzoeksgerecht – Motivering – Ernstige aanwijzingen van schuld – Andere betrokkenen

Samenvatting: Het in artikel 16, § 5, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalde vereiste van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld houdt in dat er gegevens voorhanden moeten zijn die een objectieve waarnemer ervan zouden overtuigen dat de inverdenkinggestelde mogelijks een strafbaar feit heeft gepleegd. Of dergelijke gegevens voorhanden zijn, wordt beoordeeld door de rechter aan de hand van de omstandigheden van de zaak.

Uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling moet antwoorden op de conclusie van een inverdenkinggestelde en dat, indien in een conclusie het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld wordt betwist onder vermelding van feitelijke gegevens, de kamer van inbeschuldigingstelling, ingeval van handhaving van voorlopige hechtenis, moet preciseren welke gegevens dergelijke aanwijzingen van schuld uitmaken.

Het onderzoeksgerecht dat de handhaving beveelt van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, dient het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van die laatste vast te stellen. Het komt het onderzoeksgerecht naar aanleiding van die beoordeling niet toe om te oordelen over het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van andere personen die bij de feiten betrokken zouden kunnen zijn geweest. Het onderzoeksgerecht is dan ook niet ertoe gehouden om te antwoorden op de conclusies van een inverdenkinggestelde in zoverre daarin niet het bestaan wordt betwist van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van hemzelf, maar louter wordt gewezen op het bestaan van ernstige schuldaanwijzingen in hoofde van potentiële andere betrokkenen.

In zoverre het middel uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt het naar recht.

Voor het overige komt het middel onder het mom van een motiveringsgebrek op tegen de onaantastbare beoordeling van de kamer van inbeschuldigingstelling over het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld in hoofde van de eiser en over de noodzaak tot handhaving van diens voorlopige hechtenis in de gevangenis.

Hof van Cassatie 27 november 2024 (P.24.1526.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241127.2F.27>

Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Uitlevering – Verenigd Koninkrijk

Samenvatting: D'autre part, dans les relations entre un État membre de l'Union européenne et la Grande-Bretagne, conformément à l'article 601.1.h, précité, l'exécution du mandat

d'arrêt peut être refusée s'il y a des raisons de croire, sur la base d'éléments objectifs, que cet acte a été émis dans le but de poursuivre ou de punir une personne en raison de son sexe, de sa race, de sa religion, de son origine ethnique, de sa nationalité, de sa langue, de ses opinions politiques ou de son orientation sexuelle, ou qu'il peut être porté atteinte à la situation de cette personne pour l'une de ces raisons.

Ce motif de refus d'exécution du mandat d'arrêt européen est facultatif.

Dans un arrêt du 29 juillet 2024, numéro 202/24, la Cour de justice de l'Union européenne a jugé que si aucune disposition de l'Accord de commerce et de coopération ne prévoit expressément que les États membres sont tenus de donner suite à un mandat d'arrêt émis par le Royaume-Uni sur le fondement de cet Accord, il résulte de la structure du titre VII de sa troisième partie, et notamment « des fonctions respectives de ses articles 600 à 604 », qu'un État membre ne peut refuser d'exécuter un tel mandat d'arrêt que pour des motifs procédant de l'Accord. La Cour a par ailleurs énoncé que, s'il ressort des termes de l'article 524.1 de l'Accord que la coopération entre le Royaume-Uni et les États membres est fondée sur le respect de longue date de la protection des libertés et des droits fondamentaux des personnes, cette coopération n'est pas présentée comme reposant sur la préservation de la confiance mutuelle entre les États concernés qui existait avant la sortie du Royaume-Uni de l'Union, le 31 janvier 2020. Elle en conclut que l'autorité judiciaire d'exécution d'un mandat d'arrêt émis sur le fondement de l'Accord ne saurait ordonner la remise de la personne recherchée si elle considère, à la suite de l'examen concret et précis de la situation de cette personne, qu'il y a des raisons valables de penser que cette dernière encourrait un risque réel de violation de ses droits fondamentaux en cas de remise au Royaume-Uni.

Dès lors, lorsqu'une cause de refus d'exécution est alléguée sur la base de l'article 601.1.h précité, il appartient aux juridictions d'instruction saisies en application de l'article 13 de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions, de procéder à cet examen et de vérifier si, sur la base d'éléments fiables, précis et dûment actualisés, il est établi qu'il existe des raisons valables de penser qu'en cas de remise, il y a lieu de craindre un risque réel de violation du droit fondamental invoqué.

Les juges d'appel ont considéré que le refus de remise devait être justifié par des éléments circonstanciés indiquant un danger manifeste pour les droits fondamentaux de la personne concernée et aptes à renverser la présomption de respect de ces droits, dont l'État d'émission du mandat d'arrêt européen bénéficie. Ils ont précisé que ce risque ne pouvait se déduire de simples présomptions ou spéculations mais devait faire l'objet d'un examen concret. Ils ont ensuite estimé que le demandeur demeurait en défaut de faire état d'éléments concrets, de nature à faire craindre le risque allégué. Ils ont ajouté que la circonstance que des mesures administratives sont prises en Grande-Bretagne à l'égard de ressortissants albanais n'est pas de nature à objectiver le fait que les droits fondamentaux du demandeur seraient violés en raison de sa nationalité en cas de remise et que, pour ce même motif, son droit à un procès équitable pourrait être méconnu.

Ainsi, les juges d'appel ont procédé à l'examen concret requis, lorsque la personne faisant l'objet d'un mandat d'arrêt européen allègue l'existence d'un risque de subir des traitements prohibés en cas d'exécution de cet acte.

- ➔ Wanneer de uitlevering van een gezochte persoon wordt gevraagd door de Britse autoriteiten op grond van de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst van 30 december 2020 en de betrokkene zich hiertegen verzet, op grond dat het gevaar bestaat dat zijn grondrechten in geval van overlevering zouden worden miskend, vormt het wederzijdse vertrouwen niet langer de basis voor de relatie tussen de

voormelde staat en de uitvoerende staat, lid van de Europese Unie, maar moeten de autoriteiten van laatstgenoemde staat nagaan of er betrouwbare, precieze en actuele gegevens zijn die het bestaan van een dergelijk gevaar aantonen en die, indien dit inderdaad het geval blijkt te zijn en onder voorbehoud van waarborgen die van de uitvaardigende staat verkregen moeten worden, de weigering tot tenuitvoerlegging van het door de Britse overheden uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel verantwoorden.

Hof van Cassatie 3 december 2024 (P.24.1241.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241203.2N.1/NL>

Trefwoorden: Herstel in eer en rechten – Dubbele vereiste – Blijk van verbetering en van goed gedrag – Beoordeling

Samenvatting: Volgens artikel 624, eerste lid, Wetboek van Strafvordering is het herstel in eer en rechten afhankelijk van een proeftijd gedurende dewelke de verzoeker blijk heeft gegeven van verbetering en van goed gedrag.

De kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt onaantastbaar over deze dubbele vereiste.

Het herstel in eer en rechten is in beginsel ondeelbaar.

Evenwel kan de kamer van inbeschuldigingstelling overeenkomstig artikel 627 Wetboek van Strafvordering beslissen dat een veroordeling tijdens de proeftijd tot een politiestraf, tot een correctionele geldboete of tot een correctionele hoofdgevangenisstraf van ten hoogste een maand wegens overtreding van een van in artikel 627 Wetboek van Strafvordering vermelde misdrijven geen beletsel vormt voor de toekenning van het herstel in eer en rechten. Zij oordeelt daar onaantastbaar over.

Daaruit volgt dat:

- bij de beoordeling van het criterium van verbetering en goed gedrag de kamer van inbeschuldigingstelling abstractie moet maken van de feiten die ten grondslag liggen aan de veroordeling die volgens de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van artikel 627 Wetboek van Strafvordering geen beletsel vormt voor de toekenning van het herstel in eer en rechten;
- met uitzondering van de feiten die ten grondslag liggen aan de veroordeling die volgens artikel 627 Wetboek van Strafvordering geen beletsel vormt voor de toekenning van het herstel in eer en rechten, de kamer van inbeschuldigingstelling het criterium van verbetering en goed gedrag in zijn globaliteit moet beoordelen en zich dus niet mag beperken tot de feitelijkheden die in verband kunnen worden gebracht met de veroordeling waarvoor herstel in eer en rechten wordt gevraagd en toegekend. Dat de kamer van inbeschuldigingstelling onaantastbaar oordeelt over het voldaan zijn aan het criterium verbetering en goed gedrag, laat niet toe dat zij dit criterium invult louter in functie van de veroordeling waarvoor herstel in eer en rechten wordt gevraagd en toegekend.

Het arrest oordeelt voor het herstel in eer en rechten betreffende de veroordeling van de verweerder bij arrest van het hof van beroep te Gent van 28 juni 2017 wegens opzettelijke slagen dat:

- is voldaan aan de vereiste van blijk geven van verbetering en goed gedrag;

- uit niets blijkt dat de verweerder zich in de loop van de proeftijd sedert de datum van voormeld arrest opnieuw in situaties heeft gebracht waarbij hij zich liet verleiden tot feiten van fysieke geweldpleging, zodat hij op dat vlak uit de veroordeling voldoende lessen heeft getrokken en blijkt heeft gegeven van verbetering en goed gedrag;
- de veroordeling van de verweerder bij vonnis van de politierechtbank Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, van 12 januari 2018 wegens alcoholintoxicatie aan het stuur tot een geldboete van 200,00 euro, deels met uitstel, bij toepassing van artikel 627, vierde lid, Wetboek van Strafvordering geen beletsel vormt voor het toekennen van het herstel in eer en rechten betreffende het arrest van 28 juni 2017;
- de overwegingen als zou de verweerder onvoldoende blijkt hebben gegeven van verbetering en goed gedrag op het vlak van de verkeersmisdrijven geen afbreuk doen aan de voormelde vaststelling betreffende het arrest van 28 juni 2017, zodat voor dit arrest herstel in eer en rechten kan worden verleend.

Het arrest oordeelt aldus dat het gegeven dat de verweerder op 14 november 2020 in het bezit werd gevonden van 5 gram cannabis en dat hij op 1 mei 2022 werd geverbaliseerd wegens het besturen van een voertuig in een toestand van alcoholintoxicatie waarvoor hij een minnelijke schikking heeft betaald, gegevens zijn waarmee bij de beoordeling van de vereiste van verbetering en goed gedrag betreffende het arrest van 28 juni 2017 geen rekening moet worden gehouden omdat ze geen verband houden met feiten van fysieke geweldpleging. Die beslissing is niet naar recht verantwoord.

Hof van Cassatie 10 december 2024 (P.24.1597.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241210.2N.35>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding – Ondervraging door onderzoeksrechter – Rechten van de verdediging – Bijstand tolk – Tolk niet beschikbaar – Overmacht – Poging tot bijstand per telefoon niet vereist

Samenvatting: Volgens artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet moet de onderzoeksrechter alvorens een bevel tot aanhouding te verlenen, de inverdenkinggestelde ondervragen over de feiten die aan de beschuldiging ten grondslag liggen en die aanleiding kunnen geven tot de afgifte van een bevel tot aanhouding en zijn opmerkingen horen. Bij ontstentenis van deze ondervraging, wordt de inverdenkinggestelde in vrijheid gesteld.

Aan deze vereiste mag evenwel worden voorbijgegaan indien overmacht de onderzoeksrechter belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen.

Er is voor de onderzoeksrechter overmacht indien de gebeurtenis dat er geen tolk beschikbaar is voor een taal die de inverdenkinggestelde verstaat, niet kon worden voorzien en dit de voorafgaande ondervraging volstrekt onmogelijk maakt binnen de termijn om een bevel tot aanhouding te verlenen. De onderzoeksrechter wordt daarbij niet geacht om te proberen om de inverdenkinggestelde met telefonische tussenkomst van een tolk te ondervragen.

Het staat voor het overige aan de onderzoeksrechter en vervolgens de onderzoeksgerechten bij het regelmatigheidsonderzoek van het aanhoudingsbevel onaantastbaar te oordelen of overmacht de onderzoeksrechter heeft belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen.

Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.24.1783.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.19/NL>

Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Voorwaarden – Beschikken over de veroordelende rechterlijke beslissingen niet noodzakelijk

Samenvatting: Uit de artikelen 2, § 4, 3°, 5° en 6°, en 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging volgt niet dat het onderzoeksgerecht slechts de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op strafuitvoering kan bevelen indien dit gerecht en de persoon om wiens overlevering wordt gevraagd de beschikking hebben over een afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen op grond waarvan het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd.

Het volstaat dat het uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel, desgevallend aangevuld met door de uitvaardigende staat bijkomend verstrekte informatie, de gegevens bevat die het onderzoeksgerecht moeten toelaten zich uit te spreken over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel.

Het staat aan het onderzoeksgerecht te oordelen of dit het geval is.

Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.25.0018.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.16/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding – Voorafgaand verhoor door onderzoeksrechter – Vorm – Niet nader bepaald door de wetgever

2. Voorlopige hechtenis – Handhaving – Beoordeling onderzoeksgerecht – Motivering – Rekening houden met ernstige schuldaanwijzingen waarover de inverdenkinggestelde niet voorafgaandelijk werd ondervraagd

Samenvatting: 1. Artikel 5.2 EVRM bepaalt dat iedere gearresteerde onverwijld in een taal, welke hij verstaat, op de hoogte moet worden gebracht van de redenen van zijn arrestatie en van alle beschuldigingen welke tegen hem zijn ingebracht.

Volgens artikel 16, § 2, eerste lid, eerste zin, Voorlopige Hechteniswet moet de onderzoeksrechter, tenzij de verdachte voortvluchtig is of zich verbergt, alvorens een bevel tot aanhouding te verlenen, de verdachte ondervragen over de feiten die aan de beschuldiging ten grondslag liggen en die aanleiding kunnen geven tot de afgifte van een bevel tot aanhouding en zijn opmerkingen horen.

De wetgever heeft niet nader bepaald hoe de door artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde ondervraging moet verlopen. Noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat dit verhoor het karakter moet aannemen van een geleide ondervraging. Niet is vereist dat de onderzoeksrechter vragen stelt betreffende elk detail van de aan de inverdenkinggestelde verweten feiten of specifieke vragen stelt

betreffende alle telastleggingen. Het is noodzakelijk maar het volstaat dat de inverdenkinggestelde de gelegenheid krijgt om zijn opmerkingen te formuleren betreffende de hem verweten feiten en aldus zijn recht van verdediging kan uitoefenen.

2. Volgens de artikelen 21, § 4 en 30, § 4, Voorlopige Hechteniswet oordelen de raadkamer en in hoger beroep de kamer van inbeschuldigingstelling, naar aanleiding van de eerste verschijning van de aangehouden inverdenkinggestelde voor het onderzoeksgerecht, over de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding. Daarbij kunnen zij de motivering van dat bevel verbeteren door een reden aan te vullen, een juiste reden in de plaats te stellen van een foutieve reden of duidelijker de omstandigheden te omschrijven waaruit ernstige aanwijzingen van de schuld kunnen worden afgeleid. De onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding wegens het ontbreken van elke vermelding van de in artikel 16, § 5, Voorlopige Hechteniswet bedoelde feitelijke omstandigheden is echter niet herstelbaar.

Geen enkele wettelijke of verdragsrechtelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel staat eraan in de weg dat het onderzoeksgerecht dat moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, voor de vaststelling van de ernstige aanwijzingen van schuld verwijst naar een schriftelijke vordering van het openbaar ministerie waarvan het de redenen overneemt. Het onderzoeksgerecht kan hierbij ook rekening houden met ernstige schuldaanwijzingen waarover de inverdenkinggestelde niet voorafgaandelijk werd ondervraagd.

Hof van Cassatie 21 januari 2025 (P.25.0049.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250121.2N.13/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – Beoordeling onderzoeksgerecht – Motivering

Samenvatting: Artikel 16, § 1, eerste en vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat de onderzoeksrechter slechts een bevel tot aanhouding mag verlenen in geval van volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en indien het feit voor de verdachte een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar of een zwaardere straf tot gevolg kan hebben alsook dat, in de regel, indien de maximumstraf vijftien jaar opsluiting niet te boven gaat, het bevel tot aanhouding slechts mag worden verleend als er ernstige redenen bestaan om te vrezen dat de in vrijheid gelaten verdachte nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijzen zou pogen te laten verdwijnen of zich zou verstaan met derden.

Artikel 16, § 5, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat de onderzoeksrechter in het bevel tot aanhouding de feitelijke omstandigheden van de zaak en die welke eigen zijn aan de persoonlijkheid van de verdachte vermeldt, die de voorlopige hechtenis wettigen gezien de criteria bepaald in paragraaf 1.

Overeenkomstig de artikelen 22, zesde en zevende lid, en 30, § 1 en § 4, Voorlopige Hechteniswet onderzoekt de raadkamer en in hoger beroep de kamer van inbeschuldigingstelling of er tegen de verdachte ernstige aanwijzingen van schuld blijven bestaan en of er met artikel 16, § 1, overeenstemmende redenen voorhanden zijn om de

hechtenis te handhaven. Een handhavingsbeslissing moet met redenen worden omkleed op de wijze bepaald in artikel 16, § 5, eerste en tweede lid, Voorlopige Hechteniswet.

Wanneer de verdachte in een geval bedoeld in artikel 22 Voorlopige Hechteniswet hoger beroep instelt tegen een beslissing van de raadkamer tot handhaving van zijn voorlopige hechtenis en hij voor de kamer van inbeschuldigingstelling bij conclusie geen verweer voert over het vereiste van een risico op recidive, onttrekking, het laten verdwijnen van bewijzen of het zich verstaan met derden, dan voldoet de kamer van inbeschuldigingstelling aan haar motiveringsplicht door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding of van een eerdere beslissing waarin wordt vastgesteld dat is voldaan aan die criteria, in zoverre die nog actueel zijn. In dat geval dient de kamer van inbeschuldigingstelling de redenen waarom zij oordeelt dat is voldaan aan die vereisten, niet uitdrukkelijk te herhalen.

Het onderzoeksgerecht waaraan een verdachte zonder verdere toelichting vraagt hem overeenkomstig artikel 35 Voorlopige Hechteniswet vrij te laten tegen de betaling van een bepaalde borgsom, kan dat verzoek afwijzen op grond van de enkele reden dat die vorm van zekerheid niet volstaat om tegemoet te komen aan de gronden die de handhaving van de voorlopige hechtenis wettigen.

C. Andere arresten van het Hof van Cassatie

Hof van Cassatie 4 mei 2022 (P.22.0445.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.7>

Trefwoorden: 1. Straf – Uitstel - Verplichting van de rechter om de termijn van het uitstel van de tenuitvoerlegging van een straf te bepalen – Geen voor verbetering vatbare verschrijving

2. Vordering tot vernietiging - Strafzaken - Vordering van de procureur-generaal - Artikel 441, Wetboek van Strafvordering - Veroordelend vonnis dat een straf met uitstel oplegt - Vernietiging - Omvang - Uitspraak over de straf - Verwijzing van de aldus beperkte zaak naar een andere rechtbank

3. Cassatie - Vordering tot vernietiging - Strafzaken - Artikel 441, Wetboek van Strafvordering - Vordering van de procureur-generaal vóór het verstrijken van de buitengewone verzettermijn - Ontvankelijkheid

Samenvatting: 1. Aangezien de termijn van het uitstel van tenuitvoerlegging van een straf de wettelijk bepaalde duur niet te boven mag gaan, moet deze termijn worden bepaald door de beslissing die het uitstel verleent (1). (1) Een veroordeling met uitstel is derhalve onwettig wanneer de beslissing de duur van het uitstel niet preciseert. Een dergelijke onwettigheid kan tot vernietiging leiden. Het gaat niet om een verschrijving die door de feitenrechter kan worden verbeterd. (Cass. 31 oktober 2012, AR P.12.0862.F ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20121031.2, AC 2012, nr. 581; zie F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, T. IV: la peine, Larcier, 2017, 1034-1035, nr. 3633, en verwijzingen in noten).

2. Aangezien het uitstel een maatregel is die zijn weerslag heeft op de tenuitvoerlegging van de hoofdstraf, leidt de onwettigheid ervan, wegens de band tussen de strafmaat en de maatregel, tot de vernietiging van de gehele beslissing over de straf; de schuldigverklaring daarentegen kan zelf niet worden vernietigd, aangezien de aangeklaagde onwettigheid hiermee geen verband houdt; op het cassatieberoep dat krachtens artikel 441 Wetboek van Strafvordering door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie werd ingesteld, vernietigt het Hof aldus het vonnis dat de beklaagde veroordeelt en hem een uitstel van strafuitvoering toekent zonder de duur van het uitstel te preciseren, in zoverre het uitspraak doet over de gehele straf, en verwijst het de zaak naar een andere rechtbank (1). (1) Zie Cass. 31 januari 2007, AR P.06.1492.F, onuitg.; Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1658.F ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050216.6, AC 2005, nr. 96; Cass. 22 januari 2003, AR P.02.1505.F ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20030122.16, AC 2003, nr. 47 (over in kracht van gewijsde gegane beslissingen); zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB 2015, nr. 951, en verwijzingen in noten.

3. De toepassing van artikel 441 Wetboek van Strafvordering is niet beperkt tot de beslissingen die in kracht van gewijsde zijn gegaan(1); de op grond van die bepaling ingestelde vordering is derhalve ontvankelijk zelfs vóór het verstrijken van de buitengewone verzettermijn (2). (Impliciete oplossing). (1) En dat "in tegenstelling tot wat is vereist voor de toepassing van artikel 442" (R. DECLERCQ, o.c., nr. 1274). (2) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1870; zie M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, Brussel, 4de uitg., Brussel, 2012, 1078 ("relatieve werking van het hoger beroep").

Hof van Cassatie 16 november 2022 (P.22.1337.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.10>

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Voorwaarde - Openbaar ministerie dat als hoofdpartij optreedt - Begrip - Uitoefening van de strafvordering

2. Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Openbaar ministerie dat de strafvordering uitoefent - Wraking onmogelijk - Bestaansreden - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM

3. Strafzaken - Wraking van een lid van het openbaar ministerie - Magistraat die de strafvordering uitoefent - Partijdigheid of gebrek aan objectiviteit - Daadwerkelijk rechtsmiddel - (Geen) wraking

4. Openbaar Ministerie – Opdracht – Draagwijdte

5. Strafzaken - Akte van wraking - Middelen niet vervat in de akte van wraking - Inaanmerkingneming

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 832 Gerechtelijk Wetboek gelden de redenen waarom een rechter kan worden gewraakt niet voor het openbaar ministerie wanneer het als hoofdpartij in het geschil optreedt; het openbaar ministerie dat de strafvordering uitoefent voor de strafgerechten, is hoofdpartij in het strafgeding en uit de omstandigheid dat het de vrijspraak vordert, kan niet worden afgeleid dat het die hoedanigheid verliest, omdat die van hem geen verplichte aanklager maakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

2. De onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken wanneer het de strafvordering uitoefent, vloeit voort uit de algemene regel dat het een partij niet kan worden toegestaan haar tegenstrever of de partij jegens wie zij onderscheiden of tegengestelde belangen verdedigt, te wraken; deze regel miskent artikel 6 EVRM niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

3. Het daadwerkelijk rechtsmiddel dat een onmiddellijke oplossing biedt voor de partijdigheid of het gebrek aan objectiviteit van een magistraat van het openbaar ministerie, bestaat niet in de wraking maar in de censuur van de partijdige vordering door de rechter in het strafgeding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

4. Het openbaar ministerie heeft inzonderheid als opdracht de rechters bij te staan in de uitlegging van de wet en in de toepassing ervan op de zaken die hun worden voorgelegd; die bijstandsplicht houdt de verplichting in om de rechter op onpartijdige wijze in te lichten over de oplossing die het proces volgens de wet moet kennen, zelfs als die oplossing in strijd is met de door het openbaar ministerie ingestelde vordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2022, nr. 741.

5. De wraking wordt uitsluitend beoordeeld op grond van de middelen die in de akte van wraking zijn vervat.

Met noot: P. VANWALLEGHEM, “Cassatie doet (opnieuw) uitspraak over rol en plaats van openbaar ministerie op zitting”, *De Juristenkrant*, 2023, nr. 462, p. 7.

Hof van Cassatie 10 december 2024 (P.24.1548.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241210.2N.26/NL>

Trefwoorden: Wraking – Vormvoorschriften – Meedelen aan OM – Federale procureur

Samenvatting: Artikel 838, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat binnen de drie dagen na het antwoord van de rechter die weigert zich van de zaak te onthouden, de griffier de akte van wraking en de verklaring van de rechter zendt aan de procureur-generaal bij het hof van beroep indien de rechter lid is van een rechtbank van eerste aanleg.

Artikel 838, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat over de wraking binnen de acht dagen in laatste aanleg uitspraak wordt gedaan op de conclusie van het openbaar ministerie. Artikel 764, eerste lid, 7°, Gerechtelijk Wetboek, dat de bevestiging inhoudt van artikel 838, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek voor wat betreft het horen van het openbaar ministerie,

bepaalt dat vorderingen tot wraking op straffe van nietigheid worden meegedeeld aan het openbaar ministerie.

Artikel 143, § 3, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de federale procureur in de gevallen en op de wijze bepaald door de wet alle opdrachten van het openbaar ministerie in strafzaken uitvoert bij de hoven van beroep, de hoven van assisen, de rechtbanken van eerste aanleg en de politierechtbanken.

De artikelen 144bis en 144ter, § 1, Gerechtelijk Wetboek bepalen de opdrachten en bevoegdheden van de federale procureur.

Artikel 144ter, § 2 tot en met § 4, Gerechtelijk Wetboek regelt de bevoegdheidsverdeling tussen de federale procureur en de andere ambtenaren van het openbaar ministerie.

Uit de voormelde bepalingen, gelezen in hun onderling verband, volgt dat indien een wrakingsverzoek betrekking heeft op een rechter van de rechtbank van eerste aanleg die kennis neemt van een strafvordering die wordt uitgeoefend door de federale procureur, het wrakingsverzoek moet worden meegedeeld aan de federale procureur en dat het die magistraat is die concludeert over de wraking en wordt gehoord en dus niet de procureur-generaal bij het hof van beroep. Noch het gegeven dat over het wrakingsverzoek wordt beslist door een burgerlijke kamer noch het gegeven dat een wrakingsprocedure een autonoom karakter heeft, laat toe anders te oordelen.

Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.24.1707.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.10/NL>

Trefwoorden: Wraking – Verzoek tot uitstel afgewezen – Gevolg – Aantasting rechten van verdediging

Samenvatting: Het middel voert miskennis aan van het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging waarvan het recht op tegenspraak deel uitmaakt: het hof van beroep heeft eisers verzoek om uitstel van behandeling van de zaak teneinde hem in staat te stellen inzage te nemen van het dossier afgewezen; daardoor heeft de eiser geen kennis kunnen nemen van de verklaring die de rechter bij toepassing van artikel 836 Gerechtelijk Wetboek heeft afgelegd en evenmin van de schriftelijke conclusie van het openbaar ministerie.

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de raadsman van de eiser op de rechtszitting van 26 november 2024 om uitstel van behandeling van de zaak heeft verzocht omdat hij geen inzage heeft kunnen nemen van het dossier en meer bepaald van de verklaring die werd afgelegd door de rechter wiens wraking wordt gevraagd en van de door het openbaar ministerie ingediende schriftelijke conclusie.

Volgens het proces-verbaal van de rechtszitting van 26 november 2024 heeft het hof van beroep dit verzoek afgewezen en werd overgegaan tot behandeling van de zaak.

Noch uit het proces-verbaal van de rechtszitting van 26 november 2024 noch uit het arrest blijken de redenen voor die beslissing.

Die handelswijze miskent eisers recht van verdediging en tast de wettigheid van het arrest aan.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.5/NL>

Trefwoorden: Wraking – Wrakingsvordering – Hoedanigheid insteller – Onderzoeksrechter die verzoek tot inzage of kopiename weigerde

Samenvatting: Hij die een wrakingsvordering instelt, moet hoedanigheid hebben.

Het staat aan de rechter die moet beslissen over de wrakingsvordering (hierna de wrakingsrechter), te oordelen of de partij die de wrakingsvordering instelt daartoe de noodzakelijke hoedanigheid heeft.

Indien het wrakingsverzoek betrekking heeft op een onderzoeksrechter kan de wrakingsrechter uit het loutere feit dat die onderzoeksrechter in het kader van een verzoek tot inzage van het strafdossier en tot het verkrijgen van een afschrift ervan als bedoeld door de artikelen 21bis en 61ter Wetboek van Strafvordering heeft geoordeeld dat die verzoeker, tevens verzoeker tot wraking, geen inverdenkinggestelde of geen persoon tegen wie de strafvordering is ingesteld in het gerechtelijk onderzoek of geen verdachte is en die verzoeker geen rechtsmiddel heeft aangewend tegen die afwijzende beslissing, niet afleiden dat die verzoeker geen hoedanigheid heeft om een wrakingsvordering in te stellen. De door de onderzoeksrechter gemaakte beoordeling is immers beperkt tot het tot hem gerichte verzoek tot inzage en kopiename.

Het arrest (p. 9) dat de wrakingsvordering van de eiseres onontvankelijk verklaart op de enkele grond dat de eiseres geen hoger beroep heeft ingesteld tegen de uitdrukkelijk en gedetailleerd gemotiveerde beschikking van de onderzoeksrechter tot afwijzing van het verzoek om inzage en kopiename omdat de eiseres geen inverdenkinggestelde of verdachte is en dat de strafvordering tegen haar niet werd ingesteld, is niet naar recht verantwoord.

2.5. Grondwettelijk Hof

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2025/2025-009n.pdf>

Trefwoorden: Gerechtelijk recht - Modernisering en digitalisering van justitie - Openbaarheid en kenbaarheid van de rechtspraak - Wijze van openbare bekendmaking - Beheerscomité van het Centraal register - Toegang tot de authentieke rechterlijke beslissingen in het Centraal register - Verboden met betrekking tot het gebruik van de gegevens in het Centraal register

Samenvatting: In zake : de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 16 oktober 2022 « tot oprichting van het Centraal register voor de beslissingen van de rechterlijke orde en betreffende de bekendmaking van de vonnissen en tot wijziging van de assisenprocedure betreffende de wraking van de gezworenen », ingesteld door Pierre Thiriar en anderen, door de « Ordre des barreaux francophones et germanophone », door de Duitstalige Gemeenschap, door Marc Lazarus en anderen en door de Orde van Vlaamse balies.

Het Hof:

1. vernietigt de artikelen 782bis, vijfde lid, en 1109, § 2, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij de wet van 16 oktober 2022 « tot oprichting van het Centraal register voor de beslissingen van de rechterlijke orde en betreffende de bekendmaking van de vonnissen, houdende tijdelijke versoepelingen betreffende de elektronische ondertekening door leden of entiteiten van de rechterlijke orde en tot wijziging van de assisenprocedure betreffende de wraking van de gezworenen » en gewijzigd bij de wet van 19 december 2023 « houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen », in zoverre zij niet in een aanvullende wijze van openbaarmaking van de rechterlijke beslissingen voorzien die de controle door het publiek mogelijk maakt;

2. onder voorbehoud van de interpretaties vermeld in B.22.8, B.60.1 en B.81.6, verwerpt de beroepen voor het overige.

Persbericht:

De Duitstalige Gemeenschap, ordes van advocaten en verschillende natuurlijke personen vorderen de gedeeltelijke vernietiging van de wet van 16 oktober 2022 die voorziet in de oprichting van een Centraal register voor rechterlijke beslissingen met een intern en een extern luik, en die de regels met betrekking tot de wijze van bekendmaking van die beslissingen wijzigt.

Het Hof verwerpt, onder voorbehoud van twee interpretaties, een groot deel van de kritieken van de verzoekende partijen. Het vernietigt evenwel de wet van 16 oktober 2022 in zoverre ze rechters toelaat om in een bepaald geval de bekendmaking van de gepseudonimiseerde rechterlijke beslissing te verbieden of te beslissen dat bepaalde onderdelen van de motivering moeten worden weggelaten, zonder in een alternatieve wijze van openbaarmaking van de rechterlijke beslissingen te voorzien die de controle door het publiek mogelijk maakt.

<https://www.const-court.be/public/n/2025/2025-009n-info.pdf>

Grondwettelijk Hof 30 januari 2025 (11/2025), www.const-court.be
--

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2025/2025-011n.pdf>

Trefwoorden: Bijzonder strafrecht - Accijnsstelsel van alcoholvrije dranken en koffie - Misdrijven - Verbeurdverklaring - Burgerrechtelijk gevolg - Hoofdelijke veroordeling - Ontstentenis van een mogelijkheid voor de rechter om van de verbeurdverklaring af te zien of die te matigen

Samenvatting: Bij arrest van 21 december 2023, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 27 december 2023, heeft het Hof van Beroep te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 30 van de Wet van 21 december 2009 betreffende het accijnsstelsel van alcoholvrije dranken en koffie de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Aanvullend protocol van 20 maart 1952 bij het verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, artikel 17, eerste lid van het

Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie en artikel 16 van de Grondwet, doordat het de strafrechter verplicht de accijnsproducten waarop de accijns verschuldigd is en die aan de accijnsschorsingsregeling werden onttrokken verbeurd te verklaren waarbij, als burgerrechtelijk gevolg van deze strafrechtelijke veroordeling, alle beklaagden hoofdelijk moeten worden veroordeeld tot betaling van de tegenwaarde bij de niet-overlegging van de betrokken goederen, zonder dat de strafrechter in het algemeen, op grond van verzachtende omstandigheden, geheel of gedeeltelijk kan afzien van de accijnsrechtelijke verbeurdverklaring, of de strafrechter de verbeurdverklaring kan matigen in het geval dat zij dermate afbreuk zou doen aan de financiële situatie van de persoon aan wie ze is opgelegd dat ze een onevenredige maatregel zou vormen ten aanzien van het ermee nagestreefde wettige doel, waardoor zij een schending met zich zou meebrengen van het eigendomsrecht?»

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 30, vierde lid, van de wet van 21 december 2009 « betreffende het accijnsstelsel van alcoholvrije dranken en koffie » schendt de artikelen 10, 11 en 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 17, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in zoverre het de rechter ertoe verplicht de verbeurdverklaring uit te spreken van de accijnsproducten die het voorwerp van het misdrijf uitmaken, wanneer die straf dermate afbreuk doet aan de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd dat die persoon aan een onredelijk zware straf zou worden onderworpen.

- handhaaft de gevolgen van die bepaling voor de zaken waarin de rechter de verbeurdverklaring heeft uitgesproken van de accijnsproducten die het voorwerp uitmaken van het misdrijf, en die reeds het voorwerp hebben uitgemaakt van een definitieve beslissing op de datum van bekendmaking van het onderhavige arrest in het Belgisch Staatsblad.

Persbericht:

Een bepaling van de accijnswetgeving verplicht de rechter om in geval van een misdrijf de verbeurdverklaring uit te spreken van de accijnsproducten die het voorwerp van het misdrijf uitmaken, zonder dat hij op grond van verzachtende omstandigheden kan afzien van die straf of die kan matigen.

Hierover ondervraagd door het Hof van Beroep te Brussel, oordeelt het Hof dat die bepaling het eigendomsrecht schendt, in zoverre ze de rechter ertoe verplicht een dergelijke verbeurdverklaring uit te spreken, wanneer die straf dermate afbreuk doet aan de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd dat die persoon aan een onredelijk zware straf zou worden onderworpen. Om rechtsonzekerheid te vermijden, handhaaft het Hof de gevolgen van de betrokken bepaling voor de zaken waarin de rechter de verbeurdverklaring heeft uitgesproken van de accijnsproducten die het voorwerp uitmaken van het misdrijf, en die reeds het voorwerp hebben uitgemaakt van een definitieve beslissing op de datum van bekendmaking van het arrest in het Belgisch Staatsblad.

<https://www.const-court.be/public/n/2025/2025-011n-info.pdf>

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2025/2025-013n.pdf>

Trefwoorden: Strafrechtspleging - Veroordeling bij verstek - Verzet - Termijn - Burgerrechtelijke veroordelingen - Tenuitvoerlegging van het vonnis

Samenvatting: Bij vonnis van 1 februari 2024, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 8 februari 2024, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Luik, afdeling Luik, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 187, § 1, vierde lid, in fine, van het Wetboek van strafvordering de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 13 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in zoverre het tot gevolg heeft dat de eiser in verzet die op zijn binnen de buitengewone termijn van verzet uitgeoefende verzet is vrijgesproken voor het misdrijf dat hem ten laste werd gelegd, het recht om zijn burgerrechtelijke veroordeling op basis van dat niet bewezen verklaarde misdrijf bij een rechtbank aanhangig te maken en, bijgevolg, een doeltreffende voorziening in rechte wordt ontzegd, aangezien hij meer dan 15 dagen na de datum van de betekening van het vonnis dat bij verstek tegen hem werd gewezen heeft kennisgenomen van die betekening, terwijl hij, op zijn ontvankelijk en gegrond verklaarde strafrechtelijk verzet, is vrijgesproken voor het misdrijf waarop die burgerrechtelijke veroordeling is gebaseerd ? ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 187, § 1, vierde lid, in fine, van het Wetboek van strafvordering schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 13 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Grondwettelijk Hof 20 februari 2025 (28/2025), www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2025/2025-028n.pdf>

Trefwoorden: Strafrechtspleging - Veroordeling tot de gerechtskosten - Eenzelfde misdrijf begaan door meerdere beklaagden - Onderscheiden rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij

Samenvatting: Bij arrest van 2 april 2024, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 23 april 2024, heeft het Hof van Beroep te Bergen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 162bis van het Wetboek van strafvordering, in samenhang gelezen met artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek, in die zin geïnterpreteerd dat het de strafrechter ertoe verplicht de betaling aan de burgerlijke partij van een onderscheiden rechtsplegingsvergoeding ten laste te leggen van elk van de beklaagden die schuldig is bevonden aan eenzelfde misdrijf en om die reden hoofdelijk is veroordeeld tot een burgerrechtelijke schadevergoeding, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre een hoofdelijke veroordeling van dezelfde beklaagden tot het betalen van één rechtsplegingsvergoeding zou moeten worden uitgesproken door de burgerlijke rechter bij

wie dezelfde herstellvordering aanhangig wordt gemaakt door het slachtoffer van het misdrijf ? ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 162bis van het Wetboek van strafvordering, in samenhang gelezen met artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek, in die zin geïnterpreteerd dat het de strafgerechten ertoe verplicht een onderscheiden rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij ten laste te leggen van elk van de beklaagden die schuldig is bevonden aan eenzelfde misdrijf en om die reden hoofdelijk is veroordeeld tot een burgerrechtelijke schadevergoeding, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

2.6. Raad van State

- Nihil

2.7. Hoven van beroep

A. Correctionele kamers

Brussel 2 december 2024, JT 2025, afl. 3.

Hyperlink:

Trefwoorden: Crimes contre l'humanité. - Actes inhumains commis en temps de paix. - Reconnaissance de leur caractère criminel par les principes généraux de droit reconnus par l'ensemble des nations au moment où ils ont été commis. - Enlèvement d'enfants. - Politique systématique visant, au motif de leur origine, les enfants nés d'une mère noire et d'un père blanc. - Prescription. - Action civile née d'un crime imprescriptible

Samenvatting: La valeur universelle de l'interdiction des actes tenus pour criminels d'après les principes généraux de droit reconnus par l'ensemble des nations civilisées exclut de considérer que les actes inhumains inadmissibles en temps de guerre seraient humains et admissibles lorsqu'ils sont commis en temps de paix.

Les actes et persécutions relevant des crimes contre l'humanité visés à l'article 6, c), du Statut du Tribunal de Nuremberg, sont tenus pour criminels d'après les principes généraux de droit reconnus par l'ensemble des nations, au plus tard le 11 décembre 1946, qu'ils aient été commis en temps de guerre ou en temps de paix, la détermination du for compétent pour les juger étant sans incidence sur leur nature criminelle.

En application des principes généraux énoncés dans le Statut du Tribunal de Nuremberg, intégrés dans le droit international pénal au plus tard lorsqu'ils ont été confirmés par l'Assemblée générale des Nations unies le 11 décembre 1946 dans la résolution 95(I), l'enlèvement d'enfants âgés de moins de sept ans, tenu pour criminel par l'ensemble des nations civilisées, commis par un État dans le cadre d'une politique générale et systématique ciblant les enfants nés d'une mère noire et d'un père blanc, élevés par leur mère, pour les séparer de leur mère et de leur milieu uniquement en raison de leur origine, est un acte

inhumain et de persécution réprimé par l'article 6, c), du Statut, les enfants étant atteints dans leurs droits fondamentaux au lien à leur mère et à leur identité.
Née d'un crime imprescriptible, l'action civile du chef de crime contre l'humanité est imprescriptible.

Luik 9 januari 2025, *JLMB* 2025, afl. 5.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Infraction - Causes de justification et d'excuse - Vol simple - Désobéissance civile écologique - État de nécessité (non).

2. Liberté d'expression - Infraction pénale - Restriction à cette liberté - Interprétation stricte - Contrôle de proportionnalité.

3. Liberté d'expression - Infraction pénale - Cause d'excuse non prévue par la loi - Silence de la loi - Question préjudicielle.

Samenvatting: 1. L'état de nécessité ne peut justifier le vol d'une bache publicitaire destinée à être utilisée afin de manifester une opinion dès lors que la condition de subsidiarité des moyens n'est pas rencontrée. Le choix des prévenus de commettre un vol pour dénoncer l'urgence climatique ne peut être qualifié de mal nécessaire pour prévenir l'intérêt à protéger. Il en va également de même au motif que l'état de nécessité a une origine volontaire dès lors que les prévenus se sont mis consciemment dans une situation générant de manière prévisible un conflit d'intérêts.

2. L'exercice de la liberté d'expression, même dans le cadre d'un débat sur des matières d'intérêt général, implique certaines obligations et responsabilités et les infractions perpétrées à l'occasion de l'usage de la liberté d'expression peuvent être réprimées. Toutefois, il est de la mission du juge de veiller au respect des droits fondamentaux des justiciables qui sont garantis tant par les normes conventionnelles directement applicables que par les normes constitutionnelles. Les limitations à la liberté d'expression doivent s'interpréter strictement. Elles doivent être nécessaires dans une société démocratique, répondre à un besoin social impérieux et demeurer proportionnées aux buts légitimes poursuivis.

3. Alors que les juridictions nationales doivent répondre à l'urgence de la menace que constitue le changement climatique, l'article 78 du Code pénal ne permet pas aux juges répressifs de procéder à un contrôle de proportionnalité pour évaluer les faits infractionnels commis par des activistes écologistes qui se prévalent de la désobéissance civile écologique non violente en tant que cause d'excuse fondée sur leur droit à la liberté d'expression et ce, même lorsque ces actions répondraient à un besoin social impérieux. Il s'indique dès lors de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle.

B. Kamer van Inbeschuldigingstelling

Bergen (KI) 24 april 2023, *RDP* 2025, afl. 1.

Hyperlink:

Trefwoorden: Méthodes Particulières de recherche – observation – observation systématique – observation revêtant un caractère international – observation par les agents depuis le territoire belge, de faits se déroulant à l'étranger

Samenvatting: L'article 47sexies, § 1er, du Code d'instruction criminelle vise l'observation systématique par un fonctionnaire de police d'une ou de plusieurs personnes, de leur présence ou de leur comportement, ou de choses, de lieux ou d'événements déterminés. Au sens de cette disposition, une observation systématique est notamment une observation revêtant un caractère international. Ne relève pas de cette notion l'observation effectuée sur le et à partir du territoire belge d'événements se déroulant au Grand-Duché de Luxembourg, par des agents de la partie poursuivante, sans franchissement de la frontière et sans l'intervention d'agents étrangers.

Gent 16 januari 2024, *TGR* 2024, afl. 3, 200.

Hyperlink:

Trefwoorden: Onderzoeksgerecht – KI – Inverdenkingstellen en verwijzen – Rechten van verdediging

Samenvatting: Wanneer naar aanleiding van het door de Kamer van Inbeschuldigingstelling bevolen aanvullend onderzoek blijkt dat de aanvankelijk onbekende kan worden geïdentificeerd dan kan de Kamer van Inbeschuldigingstelling ambtshalve overgaan tot inverdenkingstelling maar de inverdenkinggestelde dient vooraf de gelegenheid gegeven zijn verdediging waar te nemen.

Gent 16 april 2024, *TGR* 2024, afl. 3, 205.

Hyperlink:

Trefwoorden: Niet afgeven van kinderen – Belang van het kind

Samenvatting: Het verhoor van artsen en therapeuten kan mogelijks relevante informatie verschaffen voor de procedure voor de familierechter maar dit is niet noodzakelijk om te oordelen over de strafklacht.

De rechter die oordeelt over het bestaan van het misdrijf omschreven in artikel 432 Sw. dient niet te oordelen over het belang van het kind, maar dient enkel na te gaan of de verblijfsregeling, zoals in het belang van het kind door een rechterlijke beslissing is bepaald, al dan niet werd nageleefd.

Gent 10 mei 2024, *TGR* 2024, afl. 3, 201.

Hyperlink:

Trefwoorden: Onderzoeksgerecht – KI – Inverdenkingstellen en verwijzen

Samenvatting: Wanneer naar aanleiding van het door de Kamer van Inbeschuldigingstelling bevolen aanvullend onderzoek blijkt dat de aanvankelijk onbekende kan worden geïdentificeerd dan kan de Kamer van Inbeschuldigingstelling ambtshalve overgaan tot het inverdenkingstellen en verwijzen van personen die niet door het openbaar ministerie of de burgerlijke partij waren aangeklaagd en die ook de onderzoeksrechter niet in verdenking had gesteld.

C. Burgerlijke kamers en kortgeding

Brussel 2 december 2024, *JLMB* 2025, afl. 4.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Droit international public - Droit humanitaire - Crime contre l'humanité - Notion - Valeur universelle tant en temps de paix qu'en temps de guerre.

2. Enlèvement de mineurs - Indifférence du mobile de l'auteur de l'enlèvement - Délit continué - Infraction - Causes de justification et d'excuse - Politiques coloniales admises à l'époque (non) - Enlèvement d'enfants de moins de sept ans issus d'une mère noire et d'un père blanc - Crime contre l'humanité - Élément moral - Conception et application de cette politique par l'État belge (oui).

3. Prescription - Matières pénales - Crime contre l'humanité - Crime antérieur à l'entrée en vigueur de la loi du 10 février 1999 - Crime punissable selon les Statuts du Tribunal de Nuremberg - Imprescriptibilité.

4. Responsabilité - Réparation du dommage - Préjudice moral - Évaluation en équité - Petite fille arrachée à sa mère avant l'âge de sept ans - Désocialisation - Comparaison avec la situation de l'enfant cohabitant orphelin suite au décès de l'autre parent cohabitant.

5. Intérêts - Intérêts compensatoires - Évaluation souveraine par le juge dans le respect du principe dispositif.

Samenvatting: 1. À côté des crimes contre la paix et des crime de guerre, l'accord de Londres et le Statut du Tribunal de Nuremberg, adoptés le 8 août 1945, ont créé la notion de crime contre l'humanité qui couvre l'assassinat, l'extermination, la réduction en esclavage, la déportation, et tout autre acte inhumain commis contre toutes populations civiles, avant ou pendant la guerre, ou bien les persécutions pour des motifs politiques, raciaux ou religieux, lorsque ces actes ou persécutions, qu'ils aient constitué ou non une violation du droit

interne du pays où ils ont été perpétrés, ont été commis à la suite de tout crime rentrant dans la compétence du tribunal, ou en liaison avec ce crime.

La valeur universelle de l'interdiction des actes tenus pour criminels d'après les principes généraux de droit reconnus par l'ensemble des nations civilisées exclut de considérer que les actes inhumains inadmissibles en temps de guerre seraient humains et admissibles lorsqu'ils sont commis en temps de paix. Le lien de connexité des crimes contre l'humanité aux crimes rentrant dans la compétence du Tribunal de Nuremberg n'est donc pas un élément constitutif inhérent à la nature du crime contre l'humanité.

Il en résulte que les crimes contre l'humanité visés à l'article 6, c., du Statut du Tribunal de Nuremberg, étaient tenus pour criminels d'après les principes généraux de droit reconnus par l'ensemble des nations, au plus tard le 11 décembre 1946, qu'ils aient été commis en tant de guerre ou en temps de paix, la détermination du for compétent pour les juger étant sans incidence sur leur nature criminelle.

2. L'enlèvement d'enfants est punissable en droit belge, tant avant qu'après l'indépendance du Congo. Les dispositions qui l'incriminaient étaient applicables, quel que soit le but, louable ou non, de l'auteur de l'enlèvement.

L'enlèvement s'étend aux actes qui ont pour effet de tenir l'enfant éloigné de l'autorité de son parent de sorte qu'il se continue aussi longtemps que l'enfant reste sous la main du ravisseur.

L'enlèvement d'enfant de moins de sept ans étant punissable selon le droit commun des nations civilisées tant en 1948 qu'en 1953, toutes les considérations émises par l'État belge relatives aux dérives du colonialisme et aux politiques coloniales et aux discriminations dont elles étaient empreintes, qui n'auraient pas été constitutives d'infractions à l'époque des faits, sont hors de propos.

En application des principes généraux énoncés dans le Statut du Tribunal de Nuremberg, intégrés dans le droit international pénal au plus tard lorsqu'ils ont été confirmés par l'Assemblée générale des Nations Unies le 11 décembre 1946 dans la Résolution 95(1), l'enlèvement d'enfants âgés de moins de sept ans, tenu pour criminel par l'ensemble des nations civilisées, commis par un État dans le cadre d'une politique générale et systématique ciblant les enfants nés d'une mère noire et d'un père blanc, élevés par leur mère, pour les séparer de leur mère et de leur milieu uniquement en raison de leur origine, est un acte inhumain et de persécution réprimé par l'article 6, c., du Statut, les enfants étant atteints dans leurs droits fondamentaux au lien à leur mère et à leur identité.

L'État belge ayant conçu et appliqué cette politique, l'élément moral du crime visé à l'article 6, c., du Statut du Tribunal de Nuremberg est établi.

3. En vertu de l'article 26 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, tel que modifié par la loi du 30 mai 1961 et dans sa version actuelle, l'action en réparation d'un dommage causé par une infraction, exercée contre l'État belge, ne peut se prescrire avant l'action publique.

En règle, le crime contre l'humanité, punissable en droit belge en vertu de l'article 1er de la loi du 16 juin 1993 relative à la répression des violations graves du droit international humanitaire, tel que modifié par la loi du 10 février 1999, est imprescriptible, en vertu de l'article 8 de la loi du 16 juin 1993, depuis le 2 avril 1999, date de l'entrée en vigueur de cette dernière loi, sans effet rétroactif. Cependant, le paragraphe 2 de l'article 7 de la Convention européenne des droits de l'homme prévoit expressément que ledit article ne porte pas

atteinte au jugement et à la punition d'une personne coupable d'une action ou d'une omission qui, au moment où elle a été commise, était criminelle d'après les principes généraux de droit reconnus par les nations civilisées, ce qui est le cas du crime contre l'humanité, dont l'imprescriptibilité a été consacrée par le Statut du Tribunal de Nuremberg. Avant le 20 juin 1961, date de l'entrée en vigueur de la loi du 30 mai 1961, les délais de prescription des actions civiles et pénales étaient identiques. Une action civile fondée sur un crime contre l'humanité commis en 1948 ou en 1953 était donc imprescriptible.

4. La victime d'un acte illicite a droit à la réparation intégrale du préjudice causé par cet acte, à charge du responsable. Le lien de causalité entre la faute et le dommage est établi lorsque le juge constate que, sans cette faute, le dommage, tel qu'il s'est présenté concrètement, ne se serait pas produit, même si d'autres causes y ont concouru.

La demande en réparation d'un dommage moral a pour objet l'allègement d'une douleur, d'un chagrin ou de quelque autre préjudice moral et de réparer dans cette mesure le dommage subi. Le juge peut recourir à une évaluation en équité du dommage et de sa réparation à la condition qu'il constate l'impossibilité de déterminer autrement le dommage. Il est pertinent et adéquat d'évaluer le dommage moral de femmes qui ont, avant l'âge de sept ans, été séparées de force de leurs mères pour être confiées à un orphelinat, comme le dommage moral de l'enfant cohabitant orphelin à la suite du décès de l'autre parent cohabitant. Il y a lieu, en outre, d'indemniser l'atteinte à leur identité et à leur lien à leur milieu d'origine, matérialisée par la déclaration contraire à la vérité que leur père était inconnu, l'effacement du nom de leur mère, leur enregistrement dans un registre des mulâtresses et, ensuite, leur isolement et leur désocialisation. Ce préjudice moral peut être indemnisé par l'allocation à titre définitif d'une somme de 50.000 euros, majorée des intérêts compensatoires.

5. Les intérêts compensatoires ne sont pas à proprement parler des intérêts : ils constituent une partie de l'indemnisation du dommage destinée à couvrir le dommage né du retard dans l'indemnisation, avec la perte de jouissance du capital qui en résulte. Ils font donc partie intégrante du dommage subi, formant un tout avec la somme principale allouée et sont, à ce titre, évalués par le juge dans le cadre de la réparation intégrale du dommage subi par la victime. Le juge apprécie de manière souveraine s'il y a lieu d'en accorder ou non, et à quel taux, dans les limites du principe dispositif.

Met noot: BEKAERT, P., "Belgische staat veroordeeld wegens misdaad tegen de mensheid in metissenzaak", *Juristenkrant* 2024, afl. 500, 10.

2.8. Rechtbanken van eerste aanleg

A. Correctionele kamers

Corr. Luik (afd. Luik) 24 april 2024, <i>RDP</i> 2025, afl. 1.
--

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Recevabilité des poursuites – droits de l’homme – Conv. eur. D.H. – article 6 – article 6.1 – droit à un procès équitable – enquête ouverte à la suite d’une dénonciation anonyme – régularité des poursuites

2. Diffusion de contenus à caractère sexuel – participation punissable – diffusion sur un site internet

3. Diffusion de contenus à caractère sexuel – infraction – caractéristiques – infraction instantanée

4. Diffusion de contenus à caractère sexuel – infraction – éléments constitutifs – élément moral – dol général

5. Voyeurisme – infraction – éléments constitutifs – élément matériel – réalisation d’un enregistrement visuel ou audio d’une personne dénudée ou se livrant à une activité sexuelle explicite – réalisation de fausses images numériques d’une personne existante (« deepnude ») – images permettant de reconnaître la victime (« deepnude partiel »)

6. Sexisme – infraction – éléments constitutifs – élément matériel – publicité – conversations électroniques privées

Samenvatting: 1. Les poursuites ne sont pas irrégulières et l’action publique n’est pas irrecevable en raison de la circonstance qu’elles ont été exercées à la suite d’une enquête qui a démarré consécutivement à une dénonciation anonyme, cette dernière ne pouvant, à elle seule, emporter de manière déterminante la preuve de la culpabilité du prévenu.

2. La notion incriminée de diffusion implique autant l’emploi de supports physiques que celui de supports numériques. Par conséquent, la diffusion de contenus visés par la loi par le biais d’internet peut, dans le chef de la personne qui met à disposition un site internet en vue de la diffusion, non consentie, de contenus à caractère sexuel, constituer un acte de participation directe punissable. (C. pén., art. 66, 417/9 et 417/10)

3. L’infraction de diffusion non consentie de contenus à caractère sexuel existe dès qu’il y a commencement d’exécution. Le comportement est incriminé dès le moment de la mise à disposition du contenu, peu importe son éventuel retrait subséquent, et même si personne n’y a encore eu accès. (C. pén., art. 417/9 et 417/10)

4. L’infraction de diffusion non consentie de contenus à caractère sexuel requiert le dol général, étant le fait d’adopter de manière consciente et volontaire le comportement interdit. Cet élément moral implique que l’auteur a agi en sachant ou en ayant dû savoir que la victime ne consentait pas à la diffusion des contenus visés par la loi, et ce, alors qu’en règle, personne ne consent à pareille diffusion. Le dol spécial consistant en l’intention méchante ou un but de lucre est seulement prévu au titre de circonstance aggravante du délit, visée à l’article 417/10 du Code pénal. (C. pén., art. 417/9 et 417/10)

5. L’infraction de voyeurisme existe lorsque l’auteur a réalisé, sans le consentement de la personne concernée, un enregistrement visuel montrant cette dernière dénudée ou se

livrant à un acte sexuel explicite et alors même que l'enregistrement consiste en une manipulation numérique d'images ne présentant, à l'origine, aucun caractère sexuel mais permettant, à l'issue du processus, de reconnaître la victime. (C. pén., art. 417/8)

6. Le sexisme consiste dans un comportement qui, dans les circonstances visées à l'article 444 du Code pénal, a manifestement pour objet d'exprimer un mépris à l'égard d'une personne, en raison de son appartenance sexuelle. L'article 444 précité implique la publicité du comportement – par exemple, des écrits rendus publics – ainsi incriminé : dès lors, la circonstance que des propos méprisants envers les femmes ont été tenus lors de conversations électroniques privées, lesquelles n'ont pas ensuite été adressées ou communiquées à plusieurs personnes, ne rentre pas dans les prévisions de la loi pénale. (L. 22 mai 20145, art. 2 et 3 ; C. pén., art. 444)

Corr. Limburg (afd. Hasselt) 3 juli 2024, *Limb.Rechtsleven* 2024, afl. 4.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafvordering – 47bis Sv. – Salduz-verhoor categorie III – Geen schriftelijke uitnodiging – Geen afstandsverklaring – Rechten inzake toegang tot advocaat gelden in personam

Samenvatting: Rechten inzake de toegang tot de advocaat gelden in personam. Een beklaagde kan zich in beginsel niet beroepen op de miskenning van deze rechten voor wat betreft belastende verklaringen die andere personen lastens hem hebben afgelegd. Slechts in 2 uitzonderingsgevallen is er sprake van een derdenwerking.

Corr. West-Vlaanderen (afd. Kortrijk) 1 oktober 2024, *TGR* 2024, afl. 4.

Hyperlink:

Trefwoorden: Openbare zedenschennis

Samenvatting: Openbare zedenschennis vereist dat de met de goede zeden strijdige handelingen in het openbaar werd gesteld.

Er is sprake van openbaarheid indien naast de dader nog een of meerdere personen aanwezig zijn die niet bij de feiten betrokken zijn en er niet vrijwillig aan deelnemen.

Er is geen sprake van openbaarheid wanneer een onzedige gedraging in een besloten private plaats wordt gesteld met als enige getuige het slachtoffer.

Deze gedraging maakt wel een aanranding van de eerbaarheid, thans een aantasting van de seksuele integriteit uit.

Corr. Brussel (NI.) 3 oktober 2024, *N/W* 2025, afl. 514.

Hyperlink:

Trefwoorden: Natuurbehoud – Natuurdecreet – DABM – Soortenbesluit – beschermde vogels – illegaal afschot van blauwe reiger – bestraffing – herstel van natuurschade – berekeningsmethode – BIOVAL

Samenvatting: De correctionele rechtbank veroordeelt een beklaagde onder meer wegens het illegaal afschot van een blauwe reiger. Dit zijn overtredingen van het Soortenbesluit, strafbaar gesteld door artikel 16.6.1 §1 lid 1 DABM.

De beklaagde wordt gezien zijn blanco strafverleden veroordeeld tot een geldboete van 4.000,- euro, waarvan de helft met uitstel. In toepassing van artikel 16.6.6 DABM legt de rechtbank het herstel van de natuurschade op.

Daarbij hanteert de rechtbank de berekeningsmethode ontwikkeld door het INBO in het kader van het BIOVAL project, gefinancierd door de Europese Commissie. Op basis daarvan komt de natuurschade van één blauwe reiger op 5.000,- euro. Deze som moet worden gestort in het MINA-fonds.

B. Raadkamer

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en voorzitter in kortgeding

- Nihil

2.9. Hoven van Assisen

- Nihil

2.10. Buitenlandse rechtspraak

- Nihil

3. Rechtsleer

3.1. Overzichten van rechtsleer

- Nihil

3.2. Boeken

A. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht

- DE KONINCK, C., *Het nieuwe buitencontractuele aansprakelijkheidsrecht. Boek 6 BW: Een eerste commentaar op grond van de parlementaire stukken*, Brussel, Intersentia, 2024, 286 p.
- VERSTRAETEN, R., VERBRUGGEN, F., *Inleiding tot het Belgische strafrecht en strafprocesrecht (tweede ed.)*, Brussel, Intersentia, 2024, 906 p.

B. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht in de bibliotheek

- Nihil

3.3. Bijdragen in boeken of tijdschriften (inclusief noten)

A. Bijdragen i.v.m. internationaal en Europees strafrecht en strafprocesrecht

- DEWULF, S., “ ‘Brexit means Brexit’, ook voor de mensenrechtenbescherming in het kader van een overlevering aan het Verenigd Koninkrijk”, *NC* 2024, afl. 5, 321-326. (noot bij HvJ 29 juli 2024 (C-202/24), zie ed. 182)

B. Bijdragen i.v.m. algemeen strafrecht

- DE HERDT, J., ROZIE, J., VANDERMEERSCH, D., “Het nieuwe Strafwetboek (3) – De regels betreffende de dader en de behandeling onder vrijheidsberoving”, *NC* 2024, afl. 5, 301-310.
- LENAERTS, L., “Dierenwelzijn, milieurecht en Aarhus: snijdt Cassatie de bocht niet te kort af?”, *Juristenkrant* 2025, afl. 503, 13. (noot bij Cass. 11 juni 2024 (P.23.1538.N))
- MARCHETTI, R., « La prescription de l’action en révocation après la loi du 9 avril 2024 intitulée ‘droit de la procédure pénale I’ », *RDP* 2025, afl. 1, 5-16.
- VANQUATHEM, L., VUYLSTEKE, J., “Dierenverenigingen gemuilkorfd”, *NjW* 2024, afl. 513, 998-1010. (noot bij Cass. 11 juni 2024 (P.23.1538.N))
- VASSEUR, R., “Strafrechter mag bij keuze straf(maat) verwijzen naar de verwachtingen van het slachtoffer”, *Juristenkrant* 2024, afl. 500, 4. (noot bij Cass. 10 september 2024 (P.24.0641.N))

C. Bijdragen i.v.m. bijzonder strafrecht

- Nihil

D. Bijdragen i.v.m. strafprocesrecht

- BEERNAERT, M.-A., BREYER, L., GAMBI-ARNOLD, C., « La nouvelle procédure accélérée en matière pénale: une justice rapide mais à quel prix ? », *RDP* 2025, afl. 2, 115-127.
- HAUSMAN, J.-M., MORANDINI, M., HUGUES, S., « Le loi ADN en pleine mutation : entre (r)évolution spontanée et altération des droits humains ? », *JT* 2025, afl. 5, 89-99.
- MEESE, J., “Less is more. De verjaring van de strafvordering en de redelijke termijn in strafzaken anno 2024”, *RW* 2024-2025/20, p. 763-780.
- YPERMAN, W., “Internering en Voorlopige Hechtenis”, *NjW* 2025, afl. 514, 28-29. (noot bij Cass. 12 november 2024 (P.24.1486.N))
- YPERMAN, W., “Verbetering van fouten in akte van beschuldiging door openbaar ministerie [Art. 261 Sv.]”, *NjW* 2025, afl. 516, 126. (noot bij Cass. 12 november 2024 (P.24.0880.N))
- VAESSEN, M., « ‘Si ce n’est toi, c’est donc ton frère’ : le juge, Antigone et la recherche privée après l’entrée en vigueur de la loi du 18 mai 2024 », *RDP* 2025, afl. 2, 169-186.

E. Gemengde of andere bijdragen

- CHARLES, C., LEVAUX, C., « Les résonances d’une condamnation « post-mortem » par Strasbourg du régime d’internement belge », *JLMB* 2024, afl. 1, 11-19.
- SCHOLLAERT, V., “Indicatieve tabel 2024 brengt opmerkelijke nieuwigheden”, *Juristenkrant* 2025, afl. 501, 5.
- WEYTS, B., “De (nieuwe) Indicatieve Tabel 2024. Meer van hetzelfde”, *RW* 2024-2025/20, p. 762.

F. Strafrecht in het buitenland

- Nihil

3.4. Belangrijke evoluties in andere rechtstakken of belangrijke artikelen over het recht

- BEKAERT, P., “Belgische staat veroordeeld wegens misdaad tegen de mensheid in metissenzaak”, *Juristenkrant* 2024, afl. 500, 10. (noot bij Brussel 2 december 2024, zie supra)
- LIEVENS, S., “Belgische staat aansprakelijk gesteld in zaak Julie Van Espen”, *Juristenkrant* 2025, afl. 501, 1-2.
- JENART, C., “Overheidsaansprakelijkheid als loutering: Van Espen t/ Belgische Staat”, *RW* 2024-2025, afl. 21, p. 802.
- JOCQUE, G., SAMOY, I., “Het nieuwe buitencontractuele aansprakelijkheidsrecht in Boek 6 BW: vaarwel 1382 – deel 1”, *RW* 2024-2025, afl. 18, p. 682-701.
- JOCQUE, G., SAMOY, I., “Het nieuwe buitencontractuele aansprakelijkheidsrecht in Boek 6 BW: vaarwel 1382 – deel 2”, *RW* 2024-2025/19, p. 722-737.

3.5. Varia

- GOORIS, A., VAN TICHELT, F., DECOKER, J., “Tussen droom en daad. Evalueren van en experimenteren met strafwetgeving”, *T.Strafr.* 2025, afl. 1, 2-25.